

انستیتوت مطالعات راهبردی باختر

آشنایی با کشور هند

سیاست اقتصاد فرهنگ جغرافیا

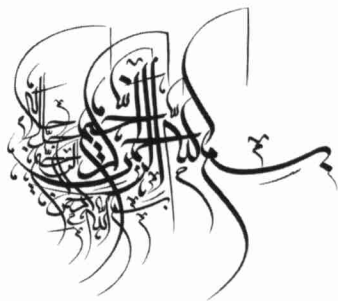
محمود رضا برارز

انستیتوت مطالعات راهبردی باختر

به وسعت یک تمدن شکوهمند

www.bsssi.org

آشنایی با کشورهای جهان

هند

محمود رضا برازش

www.bsssi.org

تابستان ۱۳۸۶

برازش، محمود رضا، ۱۳۴۱

هند/گردآوری و تنظیم محمود رضا برازش - مشهد انتشارات آفتاب هشتم، ۱۳۸۸

۱۲۰ ص: نقشه (رنگی) - ۴۱-۴۲

شابک جلد شومیز: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۳۹-۳۰-۸ ISBN 978-964-2839-30-8

شابک جلد سخت: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۳۹-۳۱-۵ ISBN 978-964-2839-31-5

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا (فهرست نویسی پیش از انتشار).

۱. هند الف. محمود رضا برازش، ۱۳۴۱. ب انتشارات آفتاب هشتم. ج. عنوان

۹۵۳/۸

DS ۴ع/ب

۴۲۴۷-۸۵م

کتابخانه ملی ایران

آشنایی با کشورهای جهان

هند

محمود رضا برازش

با همکاری: سودابه حسین زاده - حسین سنابادی - فاطمه ربیعه - محمد رضا برازش

ویراستار: رویا یداللهی

صفحه آرایی: احسان جلایری

چاپ دوم: ۱۳۸۸

۵۰۰۰ نسخه رقعی

چاپ: دقت ۳۱۲۵۰۵۲

شابک جلد شومیز: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۳۹-۳۰-۸

شابک جلد سخت: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۳۹-۳۱-۵

قیمت جلد شومیز: ۳۵۰۰ ریال

قیمت جلد سخت: ۴۵۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است

انتشارات آفتاب هشتم، مشهد- صندوق پستی ۹۱۳۷۵-۱۸۸۶

تلفن دفتر: ۰۵۱۱-۸۴۳۸۱۳۲ فروشگاه: ۰۵۱۱-۲۲۲۴۷۱۹

فهرست

۷	پیشگفتار
۹	مقدمه
۱۲	۱- جغرافیای طبیعی
۱۲	موقعیت جغرافیایی
۱۴	آب وهوا
۱۴	کوه ها
۱۷	رودها
۱۸	دریاچه ها
۱۸	جزایر
۱۸	بیابان ها
۱۹	پوشش گیاهی
۲۰	حیوانات
۲۱	۲- جغرافیای انسانی
۲۱	جمعیت
۲۱	تراکم جمعیت
۲۲	جدول ایالت های هند
۲۴	نژاد
۲۵	زبان و خط
۲۵	مذهب
۳۲	پرچم
۳۳	فرهنگ و آداب و رسوم
۳۴	چشن ها
۳۵	خوراک
۳۸	پوشاک
۴۰	هنرهای مورد توجه

۴۰	 معماری
۴۲	 مجسمه سازی
۴۳	 نقاشی
۴۳	 موسیقی
۴۴	 سینما
۴۵	 تئاتر
۴۶	 هنرهای دستی
۴۸	 ادبیات
۵۱	 ورزش

۳- جغرافیای اقتصادی

۵۳	 زیربنای اقتصادی
۵۴	 واحد پول
۵۴	 منابع طبیعی
۵۴	 واردات و صادرات
۵۵	 صنایع مهم
۵۷	 حمل و نقل
۵۸	 کشاورزی
۶۰	 جنگل داری
۶۰	 شیلات
۶۰	 صنعت جهانگردی

۴- تاریخچه

۶۵	 تاریخ هند در قرن بیستم
----	------------------------------

۵- سیاست و حکومت

۶۹	 احزاب مهم کشور
۶۹	 سیاست داخلی و خارجی
۷۰	 عضویت در سازمان بین المللی
۷۱	 ارتباط با ایران
۷۱	 روابط فرهنگی

- ۷۲ رابطه هند با ایران پس از انقلاب اسلامی
- ۷۴ نام و آدرس سفارت خانه ها و نمایندگی های ایران در هند
- ۷۵ **۶- مناطق دیدنی و معروف**
- ۷۵ دهلی
- ۷۷ دهلی نو
- ۷۸ بمبئی
- ۸۱ کلکته
- ۸۳ مدرس یا چنایی
- ۸۴ بنارس یا وارانسی
- ۸۶ آگرا
- ۸۸ ماتورا
- ۸۹ پتنا
- ۹۰ دارجلینگ
- ۹۱ حیدرآباد
- ۹۲ اودایپور
- ۹۳ آجر
- ۹۳ احمدآباد
- ۹۴ اورنگ آباد
- ۹۵ الله آباد
- ۹۶ بنگلور
- ۹۷ میسور
- ۹۸ ایالت پنجاب
- ۹۸ آمریتسار
- ۹۹ ایالت جامو و کشمیر
- ۱۰۰ سرینگر
- ۱۰۰ ایالت کراالا
- ۱۰۳ لاکشادویپ
- ۱۰۴ گووا

- ۱۰۵ موزه ها
- ۱۰۶ کتابخانه ها
- ۱۰۷ **۷- مشاهیر**
- ۱۰۷ مهندس کارماچاند گاندی
- ۱۰۷ جواهر لعل نهرو
- ۱۰۸ ایندیرا گاندی
- ۱۰۸ راجیو گاندی
- ۱۰۸ ویجایا پاندیت
- ۱۰۹ امیر خسرو دهلوی
- ۱۰۹ رابیندرانات تاگور
- ۱۰۹ راما کریشنا
- ۱۱۰ تولسیداس
- ۱۱۰ میرزا عبدالقادر بیدل
- ۱۱۱ آریا بهاتا
- ۱۱۱ آمیتا باچان
- ۱۱۱ راج کاپور
- ۱۱۲ **۸- کلمات متداول و جملات کاربردی**

انسان از همان آغاز خلقت نیازمند آن بوده که محیط اطراف خود را بشناسد. یافتن غذا، مصون ماندن از گزند حیوانات و مقابله با سرما و گرما و دیگر موارد مشابه، از نیازهای اولیه‌ای است که انسان با آن مواجه بوده است. در اوایل، جوامع به صورت قبیله‌ای و کوچ نشین بودند. آنها در ایام مختلف سال در مکان‌های خاص توقف می‌کردند و پس از مدتی به راه خود ادامه می‌دادند و در این بین مسیر راه و مکان‌های توقف را بررسی و بهترین را انتخاب می‌کردند. با ایجاد روستاها و شهرها، به مرور انسانها در یک نقطه ساکن شدند. گروهی از ساکنان شهرها و روستاها به دلایل مختلف به سفر پرداختند. برخی از آنان حاصل تجربیات و یافته‌های خود را از این سفرها ثبت کردند. بعضی از این نوشته‌ها در قالب سفرنامه‌ها و شکل‌های مختلف نوشتاری اکنون در دسترس است.

با پیشرفت روزافزون علم و توسعه ناوگان حمل و نقل در سایر جوامع، هر روزه بر تعداد سفرها و مسافران افزوده می‌شود. از طرف دیگر، ارتباط بین افراد در شهرها و کشورها به طرق مختلف تسهیل شده، به طوری که امروزه اصطلاح «دهکده جهانی» شکلی ملموس و معنایی عام یافته است. تردد بین کشورها به حدی است که وقتی افراد حاضر در خیابان‌ها یا حتی متروی شهرهای معروف جهان را بررسی کنیم، درمی‌یابیم که از نژادها، رنگ‌ها و سرزمین‌های مختلفی‌اند که برای گردش، تجارت، بازدید از دوستان و اقوام، زندگی و... به رفت و آمد می‌پردازند. به مرور، موارد مرتبط با «گردشگری» به یکی از صنایع مهم و پیشرفته دنیا تبدیل شده است. بدون شک، تردد میلیون‌ها مسافر در طی سال، تأثیر زیادی بر اقتصاد شهرها و کشورها دارد. افرادی هم که برای مقاصد خاص غیر از گردشگری مسافرت می‌کنند، از امکانات و نقاط دیدنی مکان‌ها و کشورهای مختلف بازدید می‌کنند. بدیهی است، افراد تمایل دارند از سفر خود حداکثر بهره را ببرند؛ و بنابراین ضرورت دارد اطلاعاتی کافی از محل مورد بازدید داشته باشند. در همین راستا، سازمان‌ها و شرکت‌های مختلفی ایجاد شده و به فعالیت در عرصه‌های مختلف می‌پردازند. تهیه و انتشار کتاب‌های راهنما برای شهرها و کشورهای مختلف به زبان‌های گوناگون از جمله فعالیت‌های متداولی است که توسط ناشران علاقه‌مند و سازمان‌های مربوط انجام می‌شود.

تعداد و تنوع این نوع کتاب‌ها با توجه به علاقهٔ افراد به داشتن این نوع اطلاعات و افزایش تعداد مسافران، هر روزه افزایش می‌یابد و این امر در بررسی و بازدید از نمایشگاه‌های کتاب و یا با مراجعه به اطلاعات کتاب‌های انتشار یافته، معلوم می‌شود. سالانه، هزاران نفر فارسی زبان از ایران و دیگر کشورها به نقاط مختلف دنیا سفر می‌کنند و کمتر کتابی برای راهنمایی ایشان منتشر شده است، به نحوی که اطلاعات کشورهای مقصد را در اختیار ایشان قرار دهد. شاید بهترین مرجع در این باره، کتاب‌های سبز وزارت امور خارجه باشد؛ ولی کتاب‌های فوق کاملاً تخصصی بوده و فاقد اطلاعات و جاذبه‌های عمومی می‌باشند. با توجه به این نیاز و خلأهای موجود، مدتی است تلاش شده است، اطلاعات مناسبی برای این امر از منابع مختلف تهیه گردد تا کمکی برای علاقه‌مندان و راهنمایی برای مسافران باشد. بدیهی است، جمع‌آوری و تنظیم این اطلاعات، کاری گروهی است. سفارتخانه‌ها و نمایندگی‌های برخی کشورهای مربوط نیز برای تهیهٔ منابع و تنظیم اطلاعات کمک‌هایی کرده‌اند که لازم است از ایشان تشکر و قدردانی نمایم. بی‌شک، این مجموعه خالی از اشکال نیست. امیدواریم با راهنمایی‌های خوانندگان محترم، از کاستی‌های آن بکاهیم.

مقدمه

هند یا «بهارات» از جمله کشورهای پرجاذبه‌ای است که توجه مردم جهان و به ویژه ایرانیان را به خود جلب کرده است. نگاه ایرانیان به هند که به کشور «هفتاد دو ملت» شهرت یافته است، متفاوت از دیگران و ریشه در روابط تنگاتنگ تاریخی - فرهنگی این دو کشور دارد. ایرانیان سالیان متمادی در مدیریت این کشور در کنار سلاطین و حکمرانان هند نقش به سزایی داشته‌اند که تاریخ گواه آن است.

به دلایل مختلف از جمله قرابت فرهنگی، ایرانیان بسیاری به هند مهاجرت کرده اند. از جمله برخی شاعران عصر صفوی که سبک هندی را در شعر پارسی بنیان نهادند. زبان پارسی یکی از زبان‌های متداول هند بوده و تاثیر آن امروزه به صورت برگزاری شب شعر پارسی در ایالات شمالی و حتی مرکزی مشهود است. زبان فارسی در برخی دانشگاه‌های این ایالات دارای کرسی و تدریس است و مورد استقبال نیز قرار گرفته است.

شکرشکن شوند همه طوطیان به هند
زین قند پارسی که به بنگاله می رود

از دید هنری نیز «تاج محل»، معروفترین و زیباترین بنای هند، نشان از معماری ایرانی دارد. تنوع فرهنگی در این کشور باستانی و بسیار غنی را در هیچ کشوری در جهان نمی توان مشاهده نمود. به طور مثال در هند سیزده زبان رسمی و دهها زبان غیر رسمی رایج است. تنوع ادیان نیز در هند زبانزد خاص و عام است. مسلمانان هند که ۱۲ درصد از جمعیت آن را تشکیل می دهند آزادانه مراسم خود را برگزاری می کنند. دو کشور مسلمان پاکستان و بنگلادش در زمان استقلال هند از استعمار انگلستان از آن جدا شدند با این وجود هند هم اکنون سومین کشور پرجمعیت جهان از نظر تعداد شهروند مسلمان است.

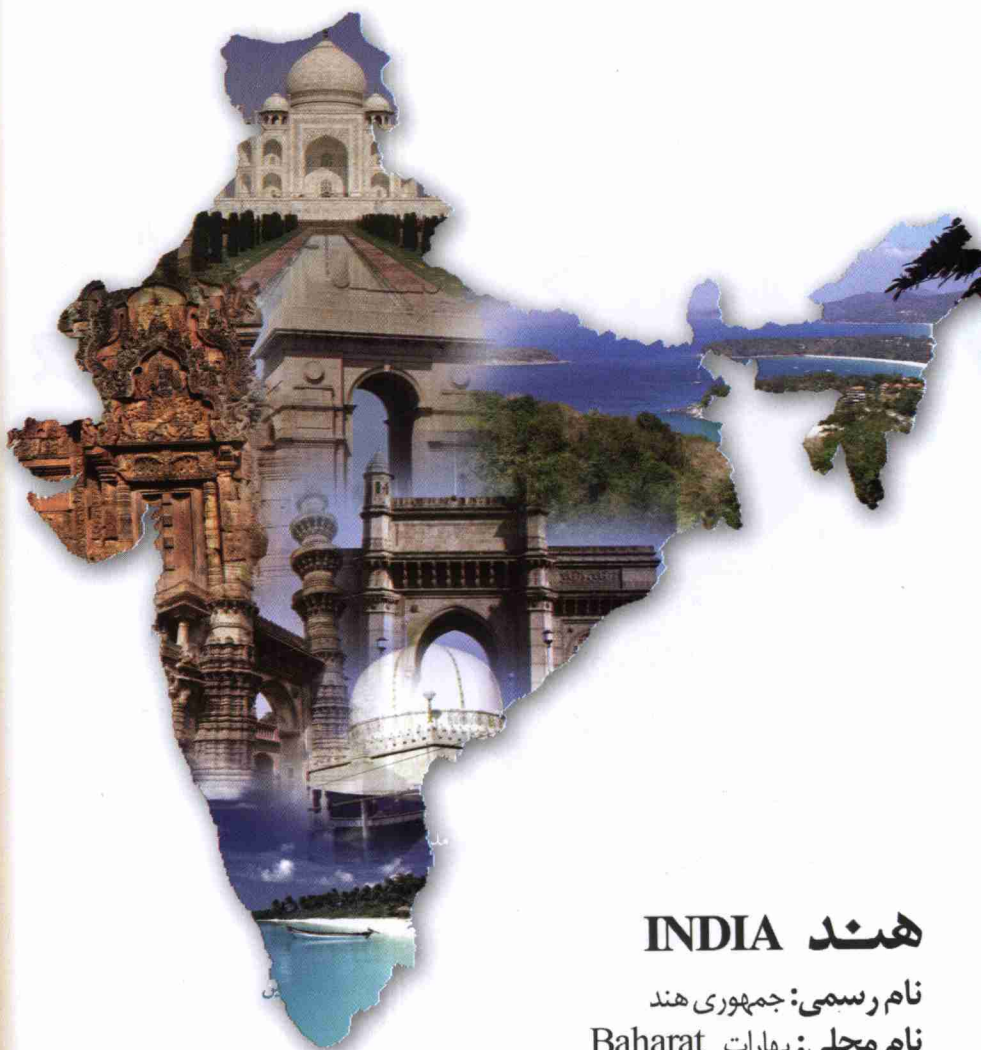
تنوع آب و هوایی این کشور پهناور نیز بسیار است. در شمال هند رشته کوه هیمالیا که مرتفع‌ترین رشته کوه جهان است قرار دارد که در تمام سال پوشیده از برف است. هیمالیا سرچشمه رودخانه‌های بزرگی چون گنگ، براهماپوترا، یامونا، پنجاب (پنج آب) و دهها رود دیگر است. جنوب هند آب و هوایی استوایی دارد. گرمای شدید در برخی مواقع سبب تلفات نیز می‌شود. در صحرای "تار" در غرب بارندگی بسیار محدود است، اما در شمال شرق سالانه چند هزار میلی متر باران می‌بارد. تامین غذای جمعیت یک میلیارد و یکصد میلیون نفری هند و صادرات برخی اقلام کشاورزی از معجزاتی است که کشاورزان هند به کمک رودخانه‌های پر آب و مدیریت صحیح محقق کرده اند. از نظر سیاسی نیز تاریخ این کشور پرجاذبه است. مردم هند مبارزاتی استقلال طلبانه را به رهبری گاندی پشت سر گذاشتند که به رهایی این کشور از استعمار انگلستان در سال ۱۹۴۷ منجر شد. و نقطه آغازین بود که این کشور در ابعاد مختلف پیشرفت کند. به گونه ای که در راس کشورهای دموکراتیک قرار گیرد و از نظر اقتصادی سومین تولید ناخالص جهانی را به خود اختصاص دهد و در بسیاری از صنایع رشد چشمگیری یابد.

در پایان امیدوارم روابط دوستانه ی هند و ایران همچنان استوار باشد و این کتاب نیز توانسته باشد تاریخ و فرهنگ غنی، جاذبه ها، دیدنی ها و نکات جالب توجه این کشور را آن چنان که باید، به خوبی به تصویر کشد و حق مطلب را ادا کند.

مشهد مقدس

محمود رضا برازش

هند INDIA

نام رسمی: جمهوری هند

نام محلی: بهارات Baharat

اسم دیگر: هندوستان

پایتخت: دهلی نو

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی فدرال با دو مجلس قانونگذاری، «از سال ۱۹۵۰»

رئیس حکومت: رئیس جمهور

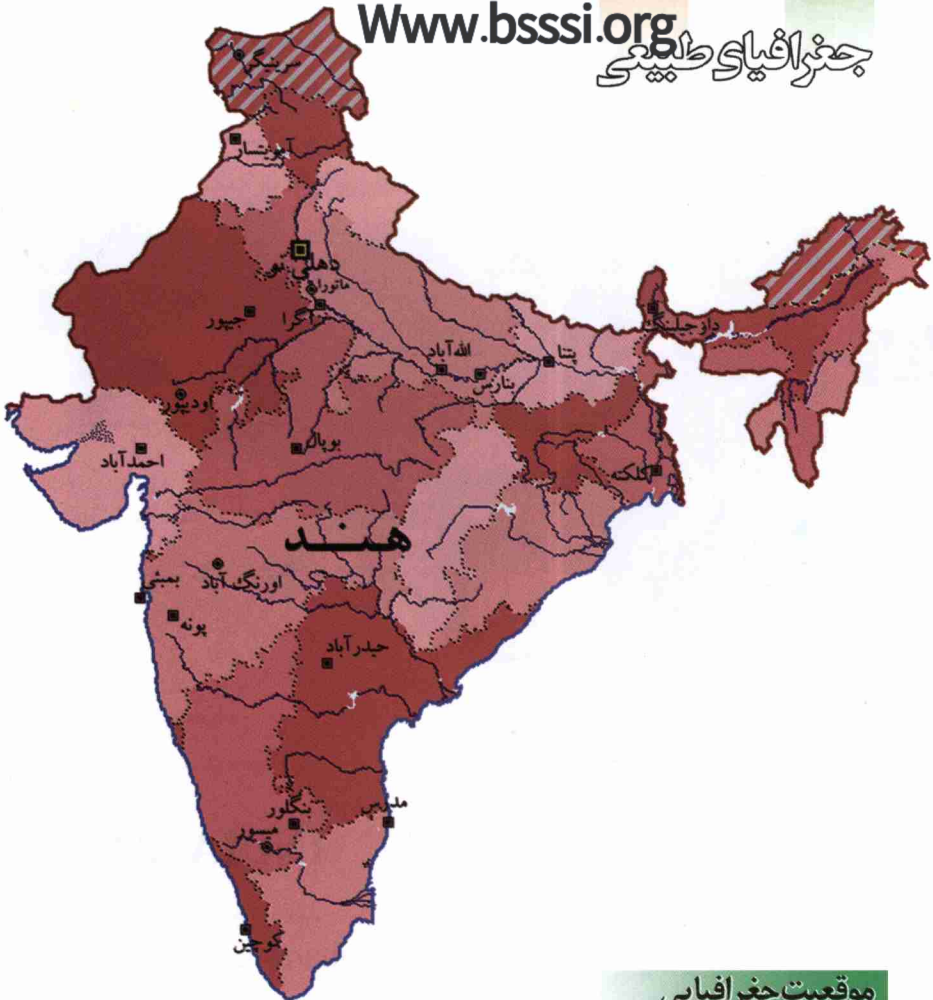
رئیس دولت: نخست وزیر

www.bsssi.org

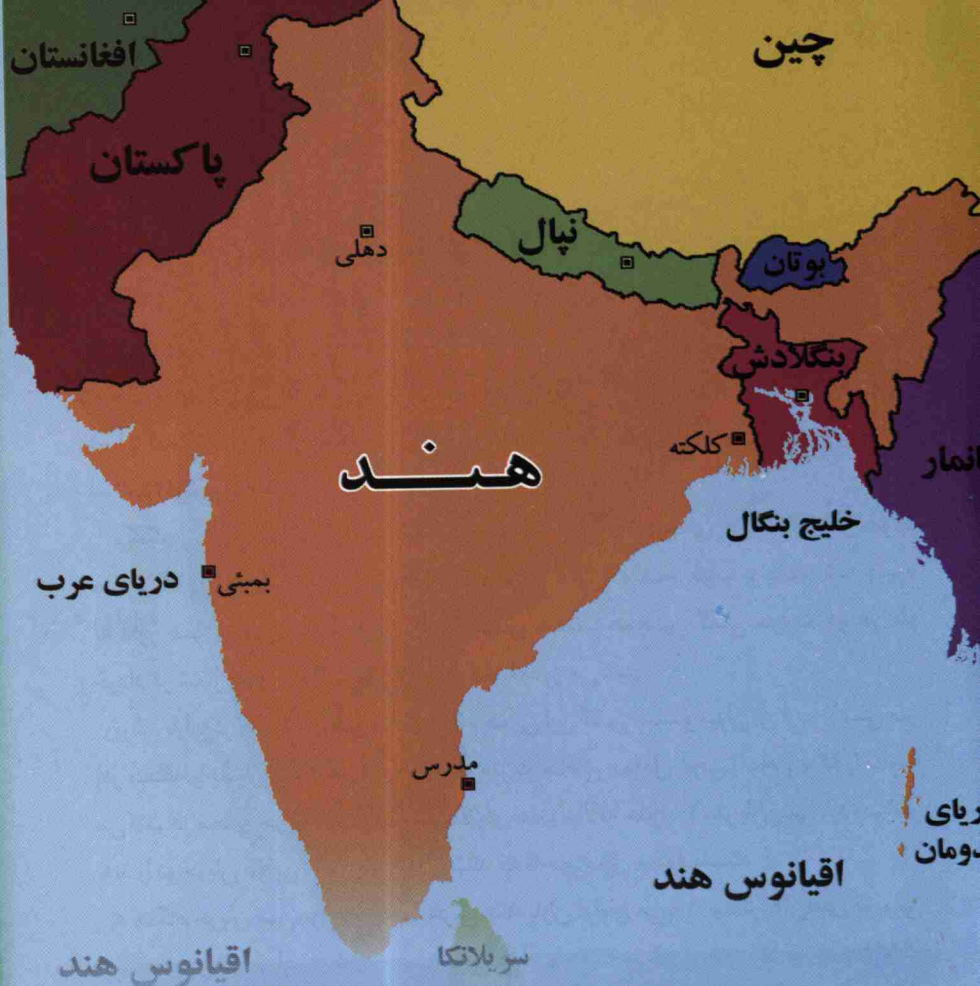
جغرافیای طبیعی

موقعیت جغرافیایی

کشور هند در نیمکره‌ی شمالی، جنوب آسیا و بین مدار ۸ تا ۳۸ درجه‌ی عرض شمالی و نصف النهار ۶۶ تا ۹۷ درجه‌ی طول شرقی قرار دارد. مساحت هند $۳/۲۸۷/۵۹۰$ کیلومتر مربع است. این کشور از نظر وسعت، هفتمین کشور جهان و مساحت آن تقریباً دو برابر مساحت ایران است.

طول مرزهای خشکی هند ۱۵۲۰۰ کیلومتر و طول ساحل دریایی آن تقریباً ۵۶۸۶ کیلومتر است. این کشور از شمال به چین (۳۳۸۰ کیلومتر)، نیپال (۱۶۹۰ کیلومتر) و بوتان، از شمال شرق به میانمار یا برمه (۱۴۶۳ کیلومتر) و بنگلادش، از شرق و جنوب و غرب به اقیانوس هند و از شمال غربی به پاکستان (۲۹۱۲ کیلومتر) محدود است. بنگلادش، طولانی‌ترین (۴۰۵۳ کیلومتر) و بوتان، کوتاهترین (۶۰۵ کیلومتر) خطوط مرزی را با هند دارند.

کشور هند از لحاظ جغرافیایی به چهار منطقه تقسیم می‌شود:

الف - منطقه کوهستان هیمالیا؛

ب - منطقه رود گنگ و شاخه های آن؛

ج - منطقه فلات جنوبی؛

د - منطقه بیابانی شمالغربی.

آب و هوا

با توجه به این که خاک هند از منطقه‌ی استوایی آغاز شده و به منطقه‌ی معتدل منتهی می‌شود و با وجود کوهستان‌های پر برف هیمالیا، این کشور آب و هوایی متنوع از قبیل: (استوایی، سردسیر، پرباران، خشک، سرسبز جنگلی و بیابانی) دارد. این نوع آب و هوا سه فصل متمایز در سال ایجاد می‌کند. در هند، فصل سرما از اکتبر (مهر) تا آخر فوریه (بهمن)، فصل گرما از اول مارس (اسفند) تا آخر ژوئن (تیر) و فصل بارش از اول ژوئن (تیرماه) تا آخر سپتامبر (شهریور) ادامه دارد.

میانگین حرارت در شمال هند در آخر زمستان ۱۳ الی ۱۶ درجه‌ی سانتیگراد و در جنوب هند به ۲۴ درجه‌ی سانتیگراد می‌رسد. دو ماه خرداد و تیر که اشعه آفتاب بر بیشتر شبه جزیره به طور عمودی می‌تابد، گرم‌ترین ماه‌های سال هستند؛ همچنین گاهی حرارت هوا در ماه خرداد در شمال هند از ۳۸ درجه‌ی سانتی‌گراد تجاوز می‌کند.

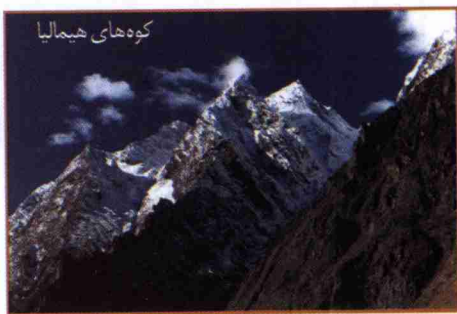
ریزش باران در هند، تابع وضع مناطق آب و هوایی این کشور است و میزان آن از ۱۰۰ میلی متر (در منطقه راجستان و لاداک) تا ۲۰۰۰ میلی‌متر در مناطق سواحل غربی (آسام و بنگال) تفاوت می‌کند. در منطقه چرایونجی در ایالت مگالایای هند، سالانه حدود ۱۰ متر باران می‌بارد. سراسر هند را دو جریان هوایی حامل باران می‌پوشاند که به مونسون معروف است.

به هنگام جریان مونسون در جنوب غربی هند، باران فراوان می‌بارد. بیشتر باران‌های موسمی از ناحیه‌ی دریای عمان و ساحل جنوب غربی هند سرچشمه می‌گیرد. طبق گزارش فائو (FAO) متوسط بارندگی در هند، سالانه ۱۴۳۲ میلی متر است.

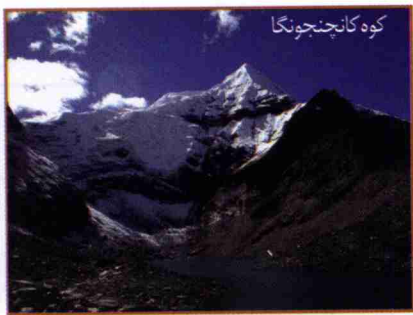
کوه‌ها

همان‌طور که گفته شد، کوهستان هیمالیا یکی از چهار منطقه‌ی جغرافیایی هند است. کوه‌های هیمالیا این سرزمین را از کشورهای همسایه‌ی شمالی - که عبارتند از: چین، بوتان و نپال - جدا می‌کند. سلسله جبال هیمالیا از سرزمین پامیر در شمال غربی تا سرحد آسام در شمال شرقی به طول ۲۴۱۴ کیلومتر امتداد یافته است. هیمالیا به دلیل طول و ارتفاعش، سدی طبیعی میان هند و چین است. و تنها رشته کوهی است که قله‌هایی با ارتفاع بیش از ۶۹۰۰ متر دارد. چهارده قله در هیمالیا بیش از ۷۸۰۰ متر ارتفاع دارند که مرتفع‌ترین آنها اورست با ارتفاع ۸۸۴۴ متر، بلندترین قله‌ی جهان می‌باشد که در نپال واقع است.

کوه های هیمالیا

کوه کانچنجونگا

بعد از آن ۲۱ یا ۲۰ با ارتفاع ۸۶۱۱ متر در پاکستان و پس از آن سومین قله ی بلند جهان، کانچنجونگا با ارتفاع ۸۵۹۸ متر است. رشته کوهستان شرقی مابین هند و برمه - که آن را کوهستان ناگا یا کوهستان پکتی می نامند - کوهستان نسبتاً کوتاهی است که در شمال به هیمالیا می پیوندد.

در قسمت استوایی هند، در جنوب، جلگه مرتفعی وجود دارد که در غرب و شرق، منطقه‌ای کوهستانی را تشکیل می‌دهد. این دو رشته کوه، گات‌های شرقی و غربی نام دارد و ارتفاع آنها در شرق به ۶۰۰ متر و در غرب به ۲۴۴۰ متر می‌رسد. گات‌های غربی به موازات خط ساحلی کناره ی دریای عرب امتداد یافته است و به ساحل نزدیک ترند؛ در حالی که گات های شرقی از دریا دورترند و دشت ساحلی وسیعی را در طول خط ساحلی جنوب شرقی در کناره ی خلیج بنگال به وجود آورده اند.

کوه یاتکایی: این کوه و کوه‌های وابسته به آن، در مرز هند، بنگلادش و برمه قرار دارند و مجموعاً **پارواچال** یا کوه‌های شرقی نامیده می‌شوند.

آراولی: ناحیه ای در شمال غربی هند که از قدیمی ترین مناطق کوهستانی جهان است. دامنه کوه‌های آراولی تنها بقایایی از کوه‌های عظیم الجثه‌ای هستند که در دوران ماقبل تاریخ وجود داشته‌اند و بسیاری از قله‌های آن پوشیده از برف و توده‌های غول پیکر و شگفت انگیز یخ است که منبع تامین بسیاری از رودخانه‌های بزرگ است.

ویندهیان: این کوه تقریباً تمام عرض شبه جزیره ی هند را فراگرفته است و منطقه ای در حدود ۱۰۵۰ کیلومتر را با میانگین ارتفاع ۳۰۰ متر در برمی گیرد.

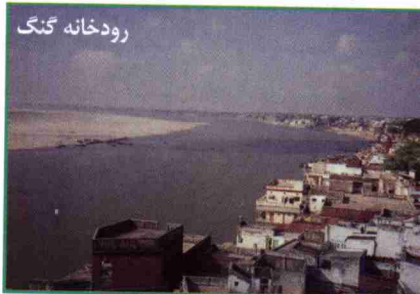
نام بلندترین کوه‌های هند (ارتفاع به متر)

۸۵۹۸	Kanchenjunga	کانچنجونگا	۱
۸۱۲۵	Nenga parbat	نینگاپاربات	۲
۷۸۱۷	Nanda devi	ناندادوی	۳
۷۷۸۸	Raka poshi	راکاپوشی	۴
۷۷۵۶	Kamet peak	کامت پیک	۵

رودخانه‌ی گنگ Ganges (که گانگا هم نامیده می‌شود) با ۲۴۹۵ کیلومتر طول، از کوهستان هیمالیا شروع و به خلیج بنگال منتهی می‌شود. شهرهای الله‌آباد و بنارس در ساحل این رود قرار دارند. گنگ مادر مقدس‌ترین رود هند است و هندوها آن را همچون الهه‌ای، تقدیس و عبادت می‌کنند. شعب عمده‌ی رود گنگ عبارتند از: بمونه، گاگره، گندک و کامبی.

رودخانه گنگ

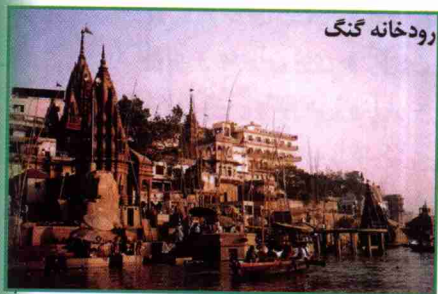

جمنا یا (یامونا) Yamuna رود بزرگی است در شمال هند که از کوه‌های هیمالیا سرچشمه گرفته و در جوار شهر الله‌آباد به رود گنگ متصل می‌شود. محل تلاقی این دو رود، از اماکن مقدس و زیارتگاه پیروان

مذهب هندو است. شهرهای بزرگی مانند دهلی و آگره و الله‌آباد در ساحل آن واقع شده‌اند.

رود عظیم دیگری به نام **برهماپوترا** Brahma putra با ۲۸۹۰ کیلومتر طول، از ضلع شمال شرقی هیمالیا جریان می‌یابد و از آسام و بنگال شرقی می‌گذرد. این رود در نزدیکی خلیج بنگال به رود گنگ می‌پیوندد. آب‌رفت‌های رودخانه‌ای فراوان این رود، باعث شده در شمال هند، بارورترین زمین‌های کشاورزی دنیا به وجود آید.

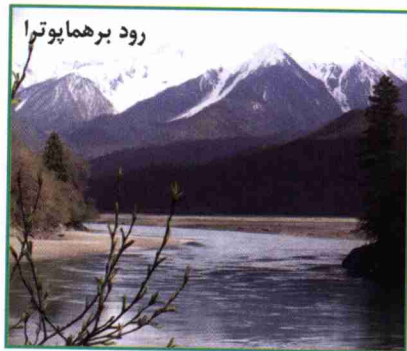
رودخانه گنگ

پس از حوزه‌های رود گنگ و برهماپوترا، حوزه‌ی رود **گوداوری** - بزرگترین رود هند - است که ۱۰ درصد از مساحت هند را در برمی‌گیرد. بعد از آن می‌توان به رودهای **کریشنا، ماهانادی، کاویری، تاپتی** و **کائووری** اشاره کرد که از مهم‌ترین رودهای منطقه شبه جزیره‌ی هند هستند.

رود سند که بخش اعظم آن در پاکستان امروزی جریان دارد نیز از کوه‌های هیمالیا نزدیک به منطقه‌ی «لااخ» هند سرچشمه می‌گیرد و از میان ایالت «جامو» و «کشمیر» می‌گذرد. سند، بخش عمده‌ای از مسیر ۲۸۸۰ کیلومتری‌اش را به سمت جنوب در پاکستان طی می‌کند.

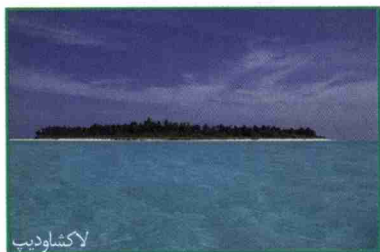
رود برهماپوترا

دره‌ی حاصلخیز رود سند، خاستگاه بعضی از اولین تمدن‌های شبه قاره بوده و منشأ اصلی نام «هند» است. ایالت پنجاب که از دو واژه‌ی پنج و آب تشکیل شده، در بخش شمال غربی هند و در مجاورت پاکستان قرار دارد. این ایالت در میان پنج رود به نام‌های ۱- جهلم؛ ۲- چناب؛ ۳- راوی؛ ۴- بئاس؛ ۵- ساتلج واقع شده است که از کوه‌های هیمالیا سرچشمه می‌گیرند. رودهای هند، سالیانه حدود ۱۶۸۳ میلیارد مترمکعب آب حمل می‌کنند. حدود ۱۴/۵۰۰ کیلومتر از رودخانه‌های این کشور، قابل کشتیرانی است.

دریاچه‌ها

هند دریاچه‌ی بزرگ و مهمی ندارد و فقط دره‌ی کشمیر، چند دریاچه دارد که سرچشمه‌ی چندین رود هستند.

جزایر

مجمع الجزایر **آندومان و نیکوبار** در شرق سرزمین اصلی و نزدیکی میانمار و اندونزی و مجمع الجزایر **لاکادیو و محانی کوی و کامین دوی** (که اکنون **لاکشاودپ** خوانده می‌شود) در غرب سرزمین اصلی نیز قسمتی از خاک هند را تشکیل می‌دهند. تمام این جزایر، آب و هوای حاره‌ای دارند و با صخره‌های مرجانی و آب‌های گرم احاطه شده اند.

بیابان‌ها

منطقه‌ی بیابانی هند به دو بیابان بزرگ و کوچک تقسیم می‌شود: بیابان بزرگ، از **ران کوچ** در سواحل **گجرات** آغاز شده و به طرف شمال امتداد می‌یابد و شامل قسمت اعظم ایالت **راجستان** و نواحی مرزی با ایالت سند پاکستان است و بیابان کوچک نیز شامل مناطق شرقی راجستان و نواحی شمالی این ایالت است. در واقع، تنها منطقه‌ی بیابانی در هند به نام صحرای تار (Thar) در غرب این کشور، در مجاورت پاکستان و شرق رود سند قرار دارد.

هند نه تنها به دلیل جغرافیا، تاریخ و فرهنگش هویت ویژه‌ای دارد، بلکه تنوع چشمگیر اکوسیستم طبیعی آن نیز منحصر به فرد است. حدود یک سوم گیاهان موجود در هند، بومی آن منطقه هستند که در مقایسه با سایر کشورهای بزرگ دنیا رقم قابل توجهی

است. حدود ۴۵ هزار گونه گیاه در هند وجود دارند، گیاه شناسان، شانزده نوع اصلی گیاه جنگلی را در هند شناسایی کرده‌اند که تقریباً یک پنجم وسعت کشور را پوشش داده است. گونه‌های گیاهی در سراسر کشور هند متناسب با نوع بارش پراکنده شده‌اند. این پوشش گیاهی از جنگل‌های خودروی حاره‌ای و همیشه سبز جزایر آندامان و نیکوبار تا گات‌های غربی و ایالت‌های شمالی تا جنگل‌های کاج مناطق مرتفع کوه‌های هیمالیا متفاوت است.

در میان این دو نوع پوشش گیاهی، موقعیت خاص هند وجود اکوسیستم‌های متفاوت را امکان پذیر می‌نماید. در گات‌های غربی، گونه‌های گوناگونی از درختان یافت می‌شود که ارزش اقتصادی زیادی دارند و از مهم‌ترین آنها می‌توان به صندل سرخ و ساج اشاره کرد.

حدود ۷۵ میلیون هکتار زمین جنگلی در هند وجود دارد. جنگل‌های همیشه سبز، بیشتر در ایالت‌های آسام و کرالا و قسمتی از اوریسا و جزایر آندومان و نیکوبار واقع شده‌است. درختها در این جنگل‌ها بلند و بافت جنگلی، طبقه طبقه است. در میان انبوه درختان جنگل‌های هند، درخت انبه و انجیر هندی

بیشتر از بقیه به چشم می‌خورد. هندوها برای درخت انجیر هندی احترام خاصی قائلند. چوب بامبو هم یک کالای رایج تجاری است.

هند یکی از دوازده مرکز بزرگ تنوع زیست شناختی در سراسر جهان است. علاوه بر ۴۵ هزار گونه گیاه موجود در این سرزمین، ۸۱۰۰ گونه‌ی مختلف جانوری از جمله ۳۹۶ گونه از پستانداران، ۱۲۲۸ گونه از پرندگان، ۴۴۶ گونه از خزندگان و ۲۰۴ گونه از دوزیستان در این منطقه یافت می‌شوند. فقط سه درصد پستانداران ساکن در هند، بومی این منطقه هستند؛ در حالی که ۱۴ درصد پرندگان، ۳۲ درصد خزندگان و ۶۲ درصد دوزیستان بومی‌اند. تنوع جانوری، بیشتر در مناطق جنوب شرقی هند به چشم می‌خورد. تقریباً تمام گونه‌های پستانداران در کشور هند وجود دارد. هند خاستگاه تعداد زیادی از جانوران بزرگ وحشی از جمله فیل آسیایی، ببر، کرگدن‌های تک شاخ، شیر آسیایی، پلنگ، گاو میش وحشی، یوزپلنگ، خوک خرطوم دار، بز کوهی، آهو و گوزن است. در میان این پستانداران، انواع مختلفی از میمون‌ها مانند میمون دُم دراز آسیایی هم وجود دارند. نسل میمون‌های دُم شیری، ساکن مناطق غربی هند، که این روزها به خاطر شکار بیش از حد، رو به انقراض می‌رود. نوع دیگری از این میمون‌ها به نام «رزوس» در میان بسیاری از جوامع انسانی زندگی می‌کنند.

گره‌های گوشت خوار، سگ، روباه و شغال، انواع دیگری از حیوانات این جنگل‌ها هستند. همچنین چهار گونه بزرگ گربه سانان، یعنی پلنگ، یوزپلنگ، ببرنگال و شیر، در پارک ملی جی.وای در ایالت گجرات وجود دارند. با تلاش‌های فراوان، با عنوان «نجات ببرها»، نسل این گربه‌سانان، احیا شده و رو به افزایش است. گونه‌های دیگر پستانداران مثل فیل‌ها در مناطق مختلف، به خصوص در پارک آبی ملی پری لیک و در مناطق کراالا و آسام، ساکن‌اند. از خزندگان موجود در هند می‌توان به انواع تمساح، مارهای کبرا، مارهای آبی و اژدرمار اشاره کرد. تعداد پرندگان بسیار زیاد است، که از آن جمله می‌توان به قرقاول، مینا، طوطی دُم دراز، نوک شاخی، لک لک گرمسیری، درنای نوک قاشقی، ماهی خورک و طاووس زیبا و تماشایی هندی - که پرنده‌ی ملی محسوب می‌شود - اشاره کرد. از سال ۱۹۳۵ در هند ۷۰ پارک ملی و بیش از ۵۰۰ منطقه‌ی حفاظت شده تأسیس شده است.

جغرافیای انسانی

جمعیت

بر اساس آمار سال ۲۰۰۵، کشور هند با ۱/۰۳/۳۷۱/۰۰۰ نفر جمعیت، دومین کشور پرجمعیت جهان بعد از چین است. بنابر آمار سال ۲۰۰۴، از کل جمعیت هند ۵۱/۶ درصد مرد و ۴۸/۴ درصد زن هستند. همچنین ۷۵/۸ درصد از مردان بالای ۷ سال و ۵۴/۲ درصد از زنان بالای ۷ سال باسوادند. در سال ۲۰۰۴ میزان رشد جمعیت، ۱/۴۴٪ گزارش شده است. جمعیت زیاد و زاد و ولد فراوان، از معضلات این کشور است. به طوری که علی رغم کنترل های فراوان، هر ماه حدود یک میلیون نفر به جمعیت هند اضافه می شود.

تراکم جمعیت

بنا بر آمار سال ۲۰۰۵، در هر کیلومتر مربع از خاک هند به طور متوسط ۳۴۸/۵ نفر زندگی می کنند، ولی تراکم جمعیت در نقاط مختلف این کشور متفاوت است.

بیشتر هندی ها در شهرها و روستاهایی زندگی می کنند که در مناطق حاصلخیز قرار دارند. در این گونه مناطق، تفاوت در تراکم جمعیت، بیشتر تابع وجود آب و حاصلخیزی خاک است.

بیش از ۶۰ درصد جمعیت کل کشور در خاک های حاصلخیز رسوبی مانند اطراف رودهای گنگ، برهماپوترا و شعبات آنها و سواحل غربی دریای هند و خلیج بنگال زندگی می کنند. در این مناطق (مثلا قسمت هایی از شرق منطقه کنگا) به خاطر تولید محصولات کشاورزی، تراکم جمعیت، بیش از ۸۰۰۰ نفر در هر کیلومتر مربع است.

جدول ایالت‌های هند

ردیف	نام ایالت	مرکز ایالت	مساحت به کیلومتر مربع
۱	آندراپرادش (Andhra Pradesh)	حیدر آباد (Hyderabad)	۲۷۵۰۴۵
۲	آرناچال پرادش (Arunchal Pradesh)	ایتانگر (Itanagar)	۸۳۷۴۳
۳	آسام (Assam)	دیس پور (Dispur)	۷۴۴۳۸
۴	بیهار (Bihar)	پتنا (Patna)	۹۹۱۹۹
۵	چاتیسگر (Chhattisgarh)	ری پور (Raipur)	۱۳۵۲۳۷
۶	گووا (Goa)	پاناچی (Panaji)	۳۷۰۲
۷	گجرات (Gujarat)	احمدآباد (Ahmadābād)	۱۹۶۰۲۴
۸	هریانا (Haryana)	چندیگر (Chandīgarh)	۴۴۲۱۲
۹	هیماچال پرادش (Himachal Pradesh)	سیملا (Shimla)	۵۵۶۷۳
۱۰	جامو و کشمیر (Jammu and Kashmir)	سری نگر (Srinagar)	۱۰۰۵۶۹
۱۱	جارکند (Jharkhand)	رانچی (Ranchi)	۷۴۱۷۷
۱۲	کارناتاكا (Karnataka)	بنگلور (Bangalore)	۱۹۱۷۹۱
۱۳	کراالا (Kerala)	تریواندروم (Trivandrum)	۳۸۸۶۴
۱۴	مادیاپرادش (Madhya Pradesh)	بوپال (Bhopal)	۳۰۸۲۰۹
۱۵	ماهارشتر (Maharashtra)	بمبئی (Bombay)	۳۰۷۷۱۳
۱۶	مانیپور (Manipur)	ایمپهل (Imphal)	۲۲۳۲۷
۱۷	مگالیا (Meghalaya)	شیلونگ (Shillong)	۲۲۴۲۹
۱۸	میزورام (Mizoram)	ایجال (Aizawl)	۲۱۰۸۱
۱۹	ناگالند (Nagaland)	کوهیما (Kohima)	۱۶۵۷۹
۲۰	اوریس (Orissa)	بویانسور (Bhubaneshwar)	۱۵۵۷۸۲

ردیف	نام ایالت	مرکز ایالت	مساحت به کیلومتر مربع
۲۱	پنجاب (Punjab)	چندیگر (Chandigarh)	۵۰۳۶۲
۲۲	راجستان (Rajasthan)	جی پور (Jaipur)	۳۴۲۲۳۹
۲۳	سیکیم (Sikkim)	گنگ توك (Gangtok)	۷۰۹۶
۲۴	تامیل نادو (Tamil Nadu)	مدرس یا چنائی (Madras or Chennai)	۱۳۰۰۵۸
۲۵	تری پورا (Tripura)	اگر تالا (Agartala)	۱۰۴۸۶
۲۶	اوتار پرادش (Uttar Pradesh)	لوکنو (Lucknow)	۲۳۱۲۵۶
۲۷	بنگال غربی (West bengal)	کلکتہ (Calcutta)	۸۸۷۵۲
۲۸	جزایر آندومان و نیکوبار (Andaman and Nicobar Islands)	پورت بلیر (Port blair)	۸۲۴
۲۹	لاکشادویپ (Lakshadweep)	کاواراتی (Kavaratti)	۳۲
۳۰	پانڈیچری (Pondicherry)	پانڈیچری (Pondicherry)	۴۹۲
۳۱	دهلی (Delhi)	دهلی (Delhi)	۱۴۸۳
۳۲	اوترا نچال (Uttaranchal)	دهرادون (Dehra dun)	۶۳۱۵۷
۳۳	چندیگر (Chandigarh)	چندیگر (Chandigarh)	۱۱۴
۳۴	دادرا و نگرهاولی (Dadra and Nagar haveli)	سیلواسا (Silvassa)	۴۹۱
۳۵	دامان و دایو (Daman and Diu)	دامان (Daman)	۱۱۲

طبق بررسی دانشمندان، کلیه‌ی ساکنان اولیه‌ی هند، از نقاط دیگر عالم به هند مهاجرت کرده‌اند و یا از هند به عنوان منزلگاهی جهت مهاجرت به نقاط دیگر استفاده می‌کرده‌اند. همین مهاجرت‌ها و رفت و آمدها موجب پیدایش نژادهای مختلف در هند شده است و اکنون جمعیت هند، ترکیبی است از پنج نژاد عمده که عبارتند از:

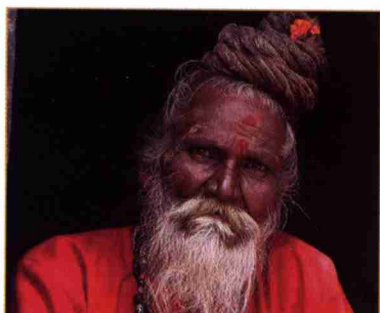
۱- نژاد **نیگریتو** که قامت کوتاه و پوست تیره، جمجمه‌های گرد و صورت‌های پهن و مسطح دارند. اینها بیشتر منسوب به نژادهای قدیمی آسیای جنوبی و اقیانوسیه‌اند و با نژادهای آفریقایی متفاوت هستند؛

۲- نژاد **ویدید** که مردم قبایل مرکزی و جنوبی هند را تشکیل می‌دهند. این افراد قامت کوتاه و بدن‌های قوی و صورت گرد و کوچک دارند؛

۳- نژاد **مدیترانه‌ای** که قامتی متوسط، پیشانی بلند، بینی قلمی، لب‌های کلفت، موهای سیاه و پرپشت و مجعد و ظاهری تیره رنگ دارند. این نژاد در صحرای جنوب هند ساکن هستند و به آنها دراویدین نیز می‌گویند؛

۴- نژاد **ایندی** که در هند شمالی و دکن مرکزی و سواحل غربی ساکن هستند. آنها جمجمه‌های دراز، صورت‌های کوچک و کشیده با پوست قهوه‌ای روشن و موهای سیاه دارند. این مردم از حیث نژاد با مردم اروپا از یک اصل هستند؛

۵- نژاد **مغولی** که در منطقه‌های کوهستانی شمال و شمال شرقی ساکن هستند.

آنها اندام کوتاه، صورت‌های پهن، گونه‌ی برآمده، چشم‌های باریک، موهای کم دارند و پوست و ظاهری که به زردی می‌گراید.

بدیهی است این نژادهای مختلف در طول قرن‌ها با یکدیگر آمیخته شدند و سکنه‌ی هند کنونی را تشکیل داده‌اند. به طور کلی، نژاد ایندید در شمال و نژاد مدیترانه‌ای در جنوب، از بقیه‌ی نژادها بیشترند و به نسبت، خالص‌تر مانده‌اند.

زبان و خط

هند کشوری واحد است با چند زبان مختلف؛ زبانی که همه‌ی آن را متوجه شوند، وجود ندارد و تاکنون برای زبان واحد به نتیجه نرسیده‌اند. ایالت‌ها را بیشتر بر اساس زبان تقسیم کرده‌اند. زبان‌های فراوان رایج در هند از زبان‌های مختلف نژادهای گوناگون که از ابتدای تاریخ، وارد هند شده‌اند، مشتق می‌شوند. در قانون اساسی، زبان رسمی هند، هندی و خط رسمی، **دواناگری** (سانسکریت) و ارقام و اعداد، مطابق شکل بین‌المللی تعریف شده است. این قانون اساسی، تمام زبان‌های عمده‌ی کشور را به عنوان زبان‌های ملی و زبان هندی را به عنوان زبان رسمی اتحادیه‌ی قبول کرده‌است. زبان‌های ملی هند عبارتند از:

۱- آسامی (هندوآریایی)	۸- مراتی (هندوآریایی)
۲- بنگالی (هندوآریایی)	۹- اروپایی (هندوآریایی)
۳- گجراتی (هندوآریایی)	۱۰- پنجابی (هندوآریایی)
۴- هندی (هندوآریایی)	۱۱- سانسکریت (هندوآریایی)
۵- کانادایی (دراویدی)	۱۲- سندی (هندوآریایی)
۶- کشمیری (هندوآریایی)	۱۳- تامیل (دراویدی)
۷- مالایالام (دراویدی)	۱۴- تلگو (هندوآریایی)
	۱۵- اردو (هندوآریایی)

مذهب

هند سرزمین ادیان مختلف و به تعبیری، موزه‌ی ادیان انسانی است. در این کشور، حدود ۸۱٪ از مردم، هندو، ۱۲٪ مسلمان (۹٪ سنی و ۳٪ شیعه)، ۲/۳٪ مسیحی، ۲٪ سیک و ۰/۸٪ بودایی هستند.

این آیین که ریشه بسیار قدیمی دارد، برخلاف ادیان الهی، نقطه‌ی آغاز روشن و اصول مشخصی ندارد و تحولات زیادی را پشت سر گذاشته است و بهتر است آن را نوعی شیوه‌ی زندگی به شمار آوریم تا دین. این آیین در طول تاریخ به سه شکل وجود داشته است: شکل نخستین آن، **ودائی** بود و سپس به صورت آیین برهمنی و در آخر به شکل آیین هندوئی کنونی درآمده است. هندوها معتقد به خدایان متعددی هستند و این خدایان بی شمار را مظاهر مختلف نیروی الهی واحدی می‌دانند و در حقیقت به یک نوع وحدت وجود ایمان دارند. ایمان به تناسخ نیز از اصول مبادی هندوئیست که بر طبق آن، معتقدند هر عملی که انسان انجام بدهد، چه نیک و چه ناپسند، در حیات آینده‌ی خود آثار آن را خواهد دید. در این آیین، هیچ اصول اعتقادی وجود ندارد که تمام هندوها مجبور به پذیرش آن باشند و به جای آن تعدادی سوال وجود دارد که هر هندو باید از زندگی، خداوند و خودش بپرسد. آنچه سروتی، آنچه اسمرتی و سروتی کتاب‌های مقدس پیروان هندو است و کتاب‌های اربعه ودا به منزله انجیل برای مسیحیان و قرآن برای مسلمانان است.

همچنین خدای برهما، خدای ویشنو و خدای شیوا سه مظهر الهی در آیین هندو هستند. از این خدایان، خدای بلدیا قریه، خدای خانواده و خدای فرد که آن را **اشتادواتا** گویند، منشعب می‌شود. ریشه واژه هندو "ایندو" است که نام سانسکریت رود سند است.

اسلام

دین اسلام اولین بار در سال ۶۴۴ میلادی از طریق ایران به کشور هند راه یافت و هم‌اکنون هند از حیث تعداد تبعه مسلمان رتبه سوم جهان را پس از اندونزی و پاکستان به خود اختصاص داده است. ظهور و گسترش اسلام در هند مسیر تاریخ شبه قاره را دستخوش تحولات بنیادی کرد. هر چند فتوحات سپاهیان اسلام در هند ابتدا چندان پایدار نبود، اما مسافرت و مهاجرت علما و دانشمندان اسلامی به این سرزمین پهناور، زمینه‌های مساعدی را برای تبلیغ و آشنایی هندیها با مبانی اسلام فراهم آورد. اسلام پیش از آنکه به صورت یک قدرت نظامی به هند وارد شود به عنوان یک مذهب به هند راه یافته بود. تماس‌ها و مبادلات گوناگون علمی و فرهنگی و ترجمه متقابل علوم اسلامی و هندی بویژه در قرن‌های سوم و چهارم هجری زمینه ساز تمدنی بزرگ در این خطه گردید.

ارتباط میان مسلمانان غیر هندی و هندی‌ها چنان محکم و استوار شد که مسلمانان توانستند حدود ۸۰۰ سال بر قسمت اعظم شبه قاره هند فرمانروایی کنند. مسلمانان فاتح، هیچگاه در هند به عنوان مهاجم نامیده نشدند؛ بلکه اغلب آنان هند را وطن خود قرار دادند. بدین سبب هند در تمام دوران حکومت مسلمین، کشوری مستقل بود. دوران طلایی حکومت اسلامی بر هند با فتح دهلی توسط بابر بنیانگذار سلسله تیموریان در سال ۱۵۲۷ آغاز و در دوران حکومت اکبر به اوج خود رسید. وجود عالمان لایق و مردان کاردان و صنعتگران خلاق در این دوران باعث شکوفایی تمدن و فرهنگ اسلامی در این سرزمین پهناور گردید، به گونه‌ای که هندی‌ها اکبر را پایه گذار تمدن قرون وسطی در هند نامیده اند. در ابتدا بسیاری از هندیان و مهاراجه‌ها، مسلمان شیعی بودند و روی پرچم هایشان حدیث پیامبر اسلام که فرمودند: «حسین منی و ان من حسین» نقش بسته بود و مهاراجه جی پور نقش و نام حضرت امام حسین (ع) را بر شانه می گذاشت. امروزه حدود ۲۵ درصد از مسلمانان هند، شیعه هستند. لوکنو پایتخت ایالت اوتارپرادش و کشمیر، دو مرکز عمده ی تجمع و فعالیت شیعیان هستند. مدرسه‌ی دینی شیعیان در لوکنو موسوم به **مدرسه الواعظین** اهمیتی قابل ذکر دارد. همچنین دارالعلوم دیوبند و دانشگاه اسلامی علیگر از دیگر مراکز علمی مسلمانان در هند هستند. این مرکز را **مولانا محمد قاسم نانوتوی** برای آگاه کردن مسلمانان از علوم و مسائل اسلامی در سال ۱۸۶۷ در دهکده‌ی دیوبند تاسیس کرد و به دنبال آن در سال ۱۸۷۵ **سر سید احمد خان** سنگ بنای دانشگاه اسلامی را در شهر علیگر برای آشنا نمودن مسلمانان با علوم جدید و زبان انگلیسی نهاد. امروزه دانشگاه علیگر معتبرترین مرکز آکادمیک اسلامی و پشتوانه بزرگ علمی و فرهنگی مسلمانان در هند به شمار می‌آید. این دانشگاه کتابخانه‌ای عظیم با گنجینه‌های کم نظیر و نادر علمی و فرهنگی دارد که به همت **سر سید احمد خان** جمع آوری شده و محفوظ مانده است.

هم اکنون در هند بینش عمومی درباره‌ی اسلام و تشیع بسیار ضعیف است و دولت هند نیز سیاست خود را بر تضعیف بنیادهای فرهنگی مسلمانان نهاده است. یکی از نقاط ضعف شیعیان در هند، عدم وجود یک رهبری قوی است. هنگام رهایی هند از استعمار انگلستان و اعلام استقلال آن، دو کشور پاکستان و بنگلادش که بیشتر مسلمانان در آنجا مستقر بودند، از هند جدا شدند و کشورهای مستقلی را تشکیل دادند. البته این تفکیک با مشکلاتی همراه بوده و هست.

دین مسیحیت برای اولین بار در کراالا وارد شد. عده‌ای معتقدند که مسیحیت را شخصی به نام توماس در قرن چهارم، به هند آورده و عده‌ای دیگر معتقدند که دین مسیح را اولین بار مسیحیان نسطوری که از ایران آمده بودند در قرن پنجم میلادی به آن سرزمین آورده‌اند. مارکوپولو که در سال ۱۲۹۳ از کراالا دیدار کرده بود، گروهی مسیحی نسطوری و یهودی را در آن محل دیده و از آنها یاد کرده‌است.

بعضی از قدیمی‌ترین و مشهورترین کالج‌ها در هند، آنهایی هستند که توسط هیأت‌های مذهبی با راهنمایی الکساندر داف تأسیس کرده‌اند؛ از جمله کالج ویلسون در بمبئی (تأسیس سال ۱۸۳۲)، کالج مذهبی مدرس (تأسیس سال ۱۸۳۷)، کالج نوبل در ماسولی پاتام (سال ۱۸۴۴) و کالج سنت جونز در اگرا (سال ۱۸۵۳). یکی از فعالیت‌های مبلغان مسیحی پرداختن به امور عمومی مردم مانند آموزش بهداشت به قبایل بوده‌است.

سیک

لغت سیک از کلمه‌ی سانسکریت سیسیا به معنی نظام ویاسیک به معنی ساختار، گرفته شده است. آیین سیک از تأثیر یگانه پرستی اسلام و چندگانه پرستی آیین هند و در مرزهای پنجاب - یعنی جایی که دو مذهب نخستین بار با یکدیگر برخورد کردند - زاده شد. بنیانگذار این مذهب، یک مرشد هندی به نام ناناک بود. وی با این ادعا که اسلام و هندوئی وجود ندارد و تنها یک خداوند هست که همانا حقیقت مطلق است، کوشید این دو مذهب را آشتی دهد. جانشینان ناناک تغییرات زیادی برای قطع وابستگی شدید سیک‌ها و هندوها اعمال کردند و پس از مدتی، روحیه‌ی جنگجویی و نظامی‌گری بر آیین سیک مسلط شد. سینگ به معنای شیر است و پسوند نام فامیلی اغلب سیک هاست که نشان از این روحیه دارد. در زمان یکی از رهبران این آیین، گوپیندسنگ، آیین سیک، شکل جدیدی به خود گرفت. آنها می‌بایست در میان عامه مردم مشخص می‌بودند و از قوانین کاف‌های پنجگانه پیروی کنند که عبارتند از:

- ۱- کش: ریش و موهای خود را بلند کنند؛
- ۲- کنگا: شانه‌های فلزی به موهای خود بزنند؛
- ۳- کچه: شلوارهای کوتاه برای تحرک جنگاورانه بپوشند؛
- ۴- کرا: به دست راست خود دستبند فلزی داشته باشند؛
- ۵- کرپان: همیشه با خود شمشیر یا چاقو حمل نمایند.

همچنین در آیین سیک، استعمال دخانیات، نوشیدن مشروبات الکلی، ازدواج با زن مسلمان و خوردن گوشت جانوری که به طریق اسلامی ذبح شده باشد، حرام است.

آیین بودا

این آیین را سیدهار تاگوتا (۴۸۳-۵۶۳ ق.م) به وجود آورد و شامل تجربه‌ی شخصی او در مورد حیات و شناخت راه نجات از آن بود. چون نام خانواده سیدهارتا، شاکیا بود، او را سیدهارتا شاکيامونی یعنی حکیم و دانای خاندان شاکیا خواندند و پس از آن که مراحل را طی کرد و به ارشاد و هدایت خلق پرداخت، او را بودا یعنی منور و درخشان لقب دادند. در آیین بودا، از روح، خدا یا خدایان و آغاز و انجام جهان، کمترین بحثی به میان نمی‌آید. وقتی پیروان بودا از او درباره ماوراء الطبیعه می‌پرسند، می‌گوید: آنچه را من کشف نکرده‌ام بگذار تا همچنان کشف نشده بماند و یا وقتی درباره‌ی ابدیت عالم می‌پرسند، پاسخ می‌گوید: بحث در ابدیت عالم و پایان آن برای ما سودی ندارد و من به این دنیا نیامده‌ام تا امثال این مسائل را تشریح کنم، بلکه آمده‌ام راه نجاتی برای فرار از دردهای این زندگی نشان دهم. به طور کلی، فلسفه‌ی تعلیم بودا بر این نکته استوار است که حیات، مایه‌ی رنج است و رنج، امری عام و بی انقطاع است. منشأ این رنج پایان ناپذیر هم عطش هستی است که انسان را از حیاتی به حیات دیگر می‌برد. پس برای رهایی از رنج، باید این عطش هستی را از طریق نفی هرگونه میل و خواستی از بین برد. از نظر بودا راه نیل به مقصود، عبارت است از: باور پاک، خواست پاک، گفتار پاک، معیشت پاک، عمل پاک، یاد پاک و اندیشه‌ی پاک. مبانی و احکام معتقدات بودائیان در کتاب مقدس آیین بودا گردآوری شده که به زبان سانسکریت پی تاکاش نام دارد. پی تاکاش به معنای سبدهای قانون و خرد است.

مجسمه‌های بودا را که بودائیان در سراسر ممالک شرق می‌پرستند و عبادت می‌کنند، به سه شکل می‌سازند:

نوع اول به صورت مردی است که چهار زانو نشسته و هر دو دست را به حالت وعظ و تعلیم بلند کرده است؛ نوع دوم، دو دست را روی یکدیگر گذاشته و به تفکر فرو رفته است؛ نوع سوم، یک دست را بر روی زانو نهاده و با دست دیگر به زمین اشاره می‌کند. «علامتی که در وسط پرچم هند است» چرخه‌ی قانون بودا (دارها چاکرا) است که به نماد ملی تبدیل شده است. امروزه در هند، آیین بودا طرفداران چندانی ندارد و فقط حدود دو درصد هندیان بودایی هستند. تعداد طرفداران بودا در کشورهای شرق و جنوب شرق آسیا متفاوت است.

واژه جین به معنای پیروی، مقصود و پیروزی بر هوس است. آیین جین، رفتار پاک را شرط اصلی رستگاری می‌داند و با برخی اعمال آیین برهمنی، مانند سرودها، نیایش، قربانی و پرستش خدایان مخالف است. در فلسفه ی این آیین، جهان هستی، مرکب از **جیوا** و **آجیوا** است. جیوا به معنای ارواح یا ذرات جاندار که در عالم پراکنده‌اند. این ذرات نه خلق شده‌اند و نه فانی و نابود می‌شوند. ذاتاً جاندار و شبیه یکدیگر و دارای نیروی ابدی هستند.

در معتقدات این آیین، زندگی و رنج‌ها و قیود آن ناشی از اتحاد جیوا و آجیوا است و نجات از این رنج و آلام در این است که موجبات تفرقه و جدایی این دو، یعنی ماده و روح را فراهم آوریم. در فلسفه جین، زندگی با مرگ پایان نمی‌پذیرد، بلکه هر مخلوقی محکوم است به طور مدام متولد شود و بمیرد. بنابراین، زندگی، عذابی قطع‌نشده است و هیچ‌کس نمی‌تواند از شر زندگی رهایی یابد. خدایان نیز از این قاعده مستثنی نیستند، ولی آنها از آن رنج نمی‌برند چون گرفتار قیود مادی نیستند.

تعالیم آیین جین بر اساس ریاضت کشی و ترک دنیا استوار است و حتی به پیروان خود دستور می‌دهد هرگز لباس نپوشند و فضیلت را در برهنگی می‌داند. علاوه بر برهنگی، امساک و روزه‌های کشنده، نیاززدن جانداران، دوری از خشونت و جنگ (آهیساما)، ترک بخل و حسد، دوری از کینه و انتقام‌جویی، دوری از دروغ، بردباری و شکیا بودن در برابر خشونت‌های دیگران و اعتماد نکردن به زن، از احکام دیگر آیین جین هستند. پیروان آیین جین به آسیب نرساندن به جانوران، بسیار اهمیت می‌دهند. پیروان این آیین، کمتر از یک درصد از جمعیت هند را تشکیل می‌دهند و عمدتاً در ساحل غربی و در ناحیه بمبئی تمرکز دارند.

هند همیشه در اذهان جهانیان به عنوان سرزمین ماوراءالطبیعه‌ها و قدرت های فوق انسانی مشهور بوده است. کلمه مرتاض همیشه با هند، عجین بوده و عملیات محیرالعقول مرتاض یادآور توانمندی‌های روحی و روانی انسان‌ها است. چنین مکاتبی هنوز در هند وجود دارند و بسیاری از غیر هندی‌ها را هم به خود جلب نموده اند که از آن میان مکتب اشرام را می‌توان نام برد. فلسفه‌ی این مکتب، سوق دادن روح و روان انسان به سمت قدرتی خارق العاده است که طی آن، روان بتواند کاملاً بر جسم سلطه یابد. نکته‌ی جالب توجه اینکه مکتب اشرام و طرفداران آن در گذشته فقط در جنگل‌های انبوه بنگال و یا بر قله کوه‌ها دیده می شدند، ولی امروزه شاید به خاطر آن که واقعاً انسان می‌خواهد به هر نحو ممکن خود را از سلطه‌ی زندگی مادی برهاند و به روح و روان خویش بپردازد، اشرام به درون شهرها و نقاط متمن نیز راه یافته است. در هند جنوبی بسیاری از طرفداران این مسلک و سنت را می‌بینیم که رهبری برای خود دارند و آنچه را او می‌گوید، چون وحی منزل اجرا می‌کنند. آنها مدام «راما» را یاد می‌کنند و از او طلب مغفرت می‌نمایند.

هر آنچه را که به رهبرشان مربوط شود، مقدس می‌دانند و حتی اگر محل سکونت او بالای کوهی باشد، آن کوه نیز مقدس می‌شود و به قدری به عقاید خود پایبند هستند که حتی رهبرشان با القای روحی می‌تواند بیماری‌هایشان را شفا بخشد.

از میان رهبران آنها «سری ساتیا ساي بابا» از معروف ترین آنهاست و قدرت تله پاتی و بهبود دهنده ی وی، زبانزد معتقدانش است. مکتب اشرام در اولین قدم، طرفداران خود را با «یوگا» آشنا می‌سازد و سعی می‌کند تا از این راه، آرامش و سکونی را در ایشان ایجاد کند؛ آن وقت، مرحله‌ی تنهایی را برای آنها توصیه می‌کند که می‌بایست مدت های مدید، در اطاقی تنها بمانند و به تفکر بپردازند. عبادت و امید بستن به خدا اولین عنصر وجودی آنهاست و به مرور از آنچنان قدرت القایی برخوردار می‌شوند که به گفته ی خودشان «جسم را فراموش می‌کنند و از آن فراتر می‌روند». آنها خود را عاشق جنبندها می‌دانند. همگی آنان گیاه خوار و از دخانیات و الکل به شدت گریزانند. طرفداران این مکتب در معابد خود گرد می‌آیند و با کمترین مواد غذایی، گرسنگی خود را رفع می‌کنند. شرکت در بحث و گفتگو، کلاس‌های مخصوص فلسفه، یوگا، موسیقی و آموزش پزشکی، از کارهای اصلی آنان به شمار می‌رود.

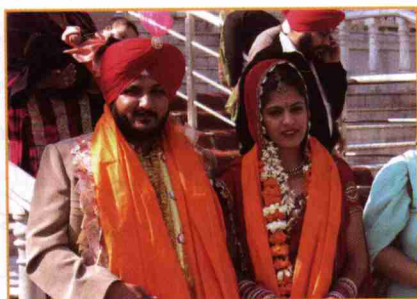
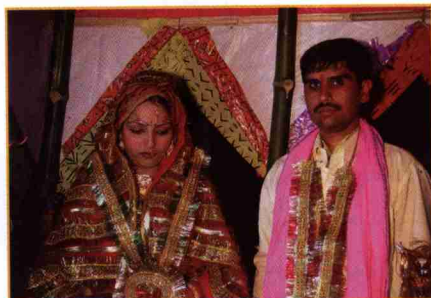
پرچم

به موجب قانون اساسی هند، پرچم ملی این کشور از سه نوار افقی مساوی به رنگ‌های زعفرانی، سفید و سبز تشکیل می‌شود. در وسط نوار سفید، نقش چرخ موسوم به «دهارماچکرا» وجود دارد که از ستون تاریخی شهر سارنات بنارس اقتباس شده است. رنگ این چرخ، سرمه‌ای است و ۲۴ شعاع دارد. در سال ۱۹۲۱ که کمیته‌ی عمومی حزب کنگره در شهر بیزوادا در آندراپرادش، با ریاست مهاتما گاندی تشکیل شده بود، جوانی از اهالی آن ولایت، پرچمی مرکب از دو رنگ قرمز و سبز ساخته و به نشانی دو عنصر هندو و مسلمان تقدیم گاندی کرد. وی آن را پسندید و یک قسمت دیگر به رنگ سفید به آن افزود که نماینده‌ی سایر مذاهب هند باشد و چرخ را هم نقش آن قرار داد که رمز حرکت و ترقی است.

در سال ۱۹۳۱، وقتی که کمیته عمومی حزب کنگره، این پرچم را پرچم ملی کشور قرار داد، تصریح کرد که این رنگ‌ها ربطی به مذهب ندارد، بلکه رنگ زعفرانی، علامت شجاعت، سفید، علامت صلح و صلح و سبز نشانه‌ی ایمان است.

هرچند مردم هند در زندگی انفرادی و انزوا از سایر ملل ممتاز هستند و مذهب هندو و اعتقاد به سیستم اصناف و طبقات، آنها را به تنهایی و دوری از معاشرت ناگزیر ساخته است، ولی زندگی اجتماعی و انس و الفت که از خصایص طبیعت بشری است، در آن کشور از دیرباز، آدابی ایجاد کرده که تا امروز معمول و متداول است.

در شهر و روستا، معابد هندوان، جایگاه تجمع و محل تلاقی و برخورد اجتماعی ایشان است. در آن جاست که مسائل مذهبی و مشکلات محلی را حل و فصل می کنند. در حقیقت، معابد، میعادگاه و محل ملاقات مردم هند است و حتی پسران و دختران جوان در آنجا مقدمات ازدواج خود را فراهم می کنند. در این معابد است که مجالس جشن و ضیافت محلی و انواع بازی ها و تفریحات و نمایش ها برگزار می شوند.

سالی یک بار در هر معبد، جشن بزرگی به نام «خدای آن پرستشگاه» برپا می شود و جماعت کثیری از اهل محله، یا از محلات مجاور در آن جشن شرکت می کنند و با انواع خوراکی ها و شیرینی ها و شربت های خنک پذیرایی می شوند.

قاعده‌ی مهمانی و مهمان نوازی از سنن قدیم کشور هند است. در هر مجلسی، مهمان محترم را به حمایلی مزین می سازند، یعنی حلقه‌ای از گل و یا گلابتون و گاهی از زر و سیم ساخته و بردوش او می اندازند. این حمایل که به هندی **سپهیرایا**هار گفته می شود بزرگترین علامت تشخیص و احترام است که از طرف میزبان به میهمان تقدیم می شود. هر هندو در هر سال برای هموطنان و بزرگان محل خود چند ضیافت بزرگ برگزار می کند.

این مهمانی ها در مجلس عروسی که آن را «شادی» می گویند، به حد کمال می رسد. مجالس عروسی در خانه‌ی عروس برگزار می شود که در آن جا خانم ها عروس را با گل و جواهر زینت و آرایش می کنند و هر قدر که عروس به زر و زیور و جواهرات آراسته تر باشد، محترم تر است.

ازدواج و مراسم آن در هند، ویژگی های خاص خود را دارد؛ از جمله جهیزیه ی عروس که پول یا جواهری است که خانواده ی عروس به داماد می پردازند. مسائل ازدواج از جمله مورد فوق، مشکلاتی را نیز به همراه دارد.

از آنجا که در خانه های مردم هند - هندو و مسلمان - کمتر صندلی دیده می شود، در تمام مجالس هندی - چه رسمی و چه غیر رسمی - میهمانان بر روی قالی یا حصیر می نشینند و مشغول گفتگو می شوند.

همچنین خانواده ها کمتر روی حصیر و تشک یا بر روی زمین می خوابند و چون زمین، مرطوب و حشرات، فراوان است، اغلب بر روی تخت هایی که با نوارهای کتان یا گونی و پنبه دوخته می شوند و کات یا چارپایی نام دارد، می خوابند.

جشن ها

ایجاد هندوها مانند طبقات و پیروان آن، متنوع و گوناگون است و می گویند عدد آن به هفتاد عید و جشن می رسد. معروف ترین و قدیمی ترین اعیاد هندو، عید هولی (Holi) است. مردم در اول بهار، سه شبانه روز به شادی و جشن می پردازند. آنان آب معطر آمیخته به رنگ قرمز و

عید هولی

زرد بر یکدیگر می پاشند و پیشانی را به علامت سرخ و زرد و بنفش می آریند. ایام این عید در ماه مارس در شب های بدر است. گانش چاتورتی (Ganesh chaturthi) جشنی است، که در گرامی داشت خدایی که سر فیل دارد و بسیار محبوب است، برگزار می شود؛ بودا جایتی (Buddha jayanti) که در آن تولد بودا را جشن می گیرند؛ دیوالی (Diwali) که جشن چراغ ها برای راهنمایی راما در راه بازگشت به خانه است، پونگل (Pongol) جشن تامیل ها در پایان فصل برداشت محصول و جانماشتامی (Janmashtami) که در آن تولد کریشنا را جشن می گیرند، از دیگر اعیاد مهم این سرزمین است.

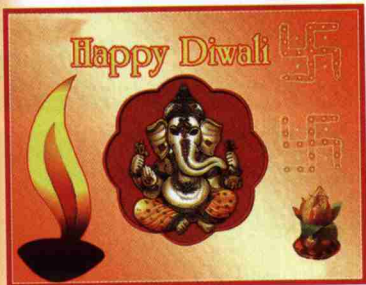
عید هولی

دولت هند ایام مقدس مسلمانان را نیز به رسمیت شناخته و ادارات دولتی را تعطیل می‌کند. این ایام عبارتند از: روز عاشورا (روز دهم محرم)، عید فطر، عید قربان، ایام میلاد و وفات نبی اکرم (ص) که برای اهل سنت، روز دوازدهم ربیع الاول و برای شیعیان، روز هفدهم ربیع الاول است. در ماه رمضان مسلمانان در هند شب ۲۷ رمضان را به عنوان شب قدر، شب زنده داری می‌کنند.

مسیحیان هند نیز مثل دیگر مسیحیان، عید میلاد مسیح و عید پاک و دیگر اعیاد مرسوم را جشن می‌گیرند.

جامعه‌ی سیک‌ها اعیاد هندو را معتبر می‌شناسند و عینا مانند سایر طبقات برهمنی، آن اعیاد را رعایت می‌کنند. به علاوه، روز تولد «گرونانک»- مؤسس مذهب سیک- و همچنین روز تولد گرو گوویندسینگ (آخرین گرو) را تعطیل و مراسم جشنی برپا می‌کنند. در هند، چند روز نیز مختص عید پارسیان است. که از آن بین می‌توان به «پتینی» در ماه سپتامبر، عید نوروز در اول فروردین، جشن نوزدهم فروردین (که مانند سیزدهم فروردین در ایران است)، جشن خرداد (که روز تولد زرتشت است) و جشن کبسه (هر روز آخر هر سال) اشاره کرد.

خوراک

برای هندی‌ها غذا بخش مهمی از فرهنگشان است و غذاهای هندی نیز مثل فرهنگ، جغرافیا و آب و هوای هند، متفاوت است. هندی‌ها معتقدند غذا بر رفتار، روحیه و سلامت فرد تأثیر می‌گذارد. غذاهای هندی غنی و متنوع هستند و هر منطقه غذاهای خاص خودش را دارد. آشپزی

هندی تحت تأثیر رسوم هندو و اسلامی و نیز سبک‌ها و اجزای آشپزی ایرانی، پرتغالی و بریتانیایی قرار گرفته است. چون طبق آیین هندو فقط خوردن گوشت گاو ممنوع است، به

همین خاطر، بسیاری از هندوها گوشت گوسفند، خوک، مرغ و ماهی می خورند. در میان هندوها گیاه خواری نیز رواج دارد.

در اغلب غذاهای هندی بعضی مواد مهم، همیشه هست: ادویه، سبزی و محصولات لبنی مثل گی (کره ی تصفیه شده)، ماست و دلمه ی شیر. استفاده از ادویه های مختلف و تند مانند **مرچ** و کاری مشهورترین ویژگی آشپزی هندی است. ادویه هایی که معمولاً در غذاهای هندی یافت

دال

می شود، عبارتند از: فلفل، سنبليله، میخک، آنغوزه، دارچین، زردچوبه، زنجفیل، هل و گشنیز که با مخلوط کردن این ادویه ها کاری های مختلف می سازند. ترشیجات مانند ترشی انبه و چتنی و دیگر چاشنی های تند در هند بسیار رایج است. مصرف چای یا قهوه نیز بسیار متداول است.

در جنوب هند، اغلب مردم گیاه خوارند. حبوبات از قبیل عدس، نخود و انواع لوبیا منبع اصلی پروتئین غذایی گیاه خواران هندی است و برنج، غذای اصلی آن هاست. غذاهای جنوب هند معمولاً به صورت بریان یا آب پز تهیه می شوند و به ندرت چرب هستند. نارگیل یکی از اجزای اصلی غذاهاست و در تهیه ی همه ی انواع غذاها از سبزی های ادویه دار و خورش های غلیظ گرفته تا

غذاهای دال و پنکیک برنجی (دوسا) به کار می رود. تهالی یکی از غذاهای معروف جنوب هند است و طرفداران زیادی دارد که از برنج و ادویه هایی با طعم و مزه های مختلف تهیه می شود. این غذا را در شهر در ظرف های بزرگ روی میز می آورند و در روستاها بر روی برگ موز می خورند. ضرب المثلی

روتی

هندی می گوید: « بگذار از تهالی دستپخت تو بخورم تا بگویم چگونه آدمی هستی ». هندی ها معتقدند آشپزی که تهالی را درست می کند، باید از روح و جان خود در آن مایه بگذارد و اگر آدم نیک سرشتی نباشد، غذای خوبی تهیه نخواهد کرد.

The Original
KULFI
Dessert Bar
& Ice Cream

ALL NATURAL
HOMEMADE TASTE
NO EGGS!

اغلب هندی‌ها غذاهای پر ادویه و تند را دوست دارند. ولی تندی غذاهای جنوب هند در سراسر کشور زیانزد است.

در شمال هند، گوشت بیشتر مصرف می‌شود و با وجودی که مصرف برنج زیاد است، گندم غذای اصلی است که به صورت نان‌های ورقه‌ای و مسطح که در تابه می‌پزند، مصرف می‌گردد (چاپاتی و روتی). غذاهای سرخ شده در شمال، بیش از جنوب هند رایج است و ادویه‌ی کاری، خوراک عدس، شیر دلمه شده و چانتی (نوعی چاشنی تندمزه) تقریباً در تهیه‌ی انواع غذاها به کار می‌رود.

هندی‌ها به شیرینی علاقه‌ی زیادی دارند و به ویژه به دسرهایی که از لبنیات و شیر تهیه شده و نارگیل، گلاب، گردو، بادام و فندق خرد شده یا دارچین به آنها افزوده شده باشد؛ مانند: **راساگولا، گلاب جامون، راسامالایی، شاه‌ی تکر، کولفی و خیر**.

بسیاری از هندی‌ها عادت دارند بعد از غذا برگ تنبول بچوند. برگ تنبول را که پان می‌نامند، به دور دانه‌های خرد شده‌ی تنبول، پوره‌ی لیمو و ادویه‌های خاص پیچیده و به آهستگی می‌چوند. جویدن تنبول، دهان را قرمز رنگ می‌کند. هندی‌ها به شکل سنتی برای مصرف غذا روی زمین می‌نشینند و به جای کارد و چنگال از انگشتان دست راستشان استفاده می‌کنند. در جنوب هند بسیاری از افراد ترجیح می‌دهند غذایشان را به جای بشقاب، در برگ موز صرف کنند؛ ولی در شمال هند، استفاده از بشقاب رایج است.

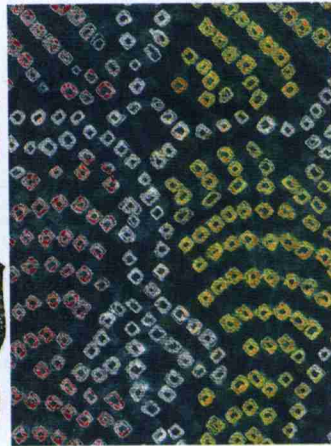
پوشاک

از آنجا که آب و هوای هند گرم و سوزان است، برخی از مردم در بیشتر ایام سال، تقریباً نیمه برهنه‌اند و فقط کمی از اطراف کمر را می‌پوشانند. پوشاک برخی دیگر، بیشتر «کوترا»، پیراهن بلند بدون یقه‌ای است که ممکن است ساده یا گلدوزی شده باشد. عده‌ای «لنگی و دھوتی یا دوتی» می‌پوشند که پارچه‌ای سفید و طولانی به طولی حدود ۵/۵ متر و به عرض ۲/۲ متر است. این پارچه را دور کمر می‌پیچند و نیمه‌ای از آن را مانند لنگ از وسط دو پا

گذرانده و از عقب به کمر می‌بندند. آن دسته از مردم ثروتمند که شخصیت مهمتری دارند، از دھوتی بلندتری استفاده می‌کنند، دنباله‌ی آن را بر روی کتف می‌اندازند و هنگام راه رفتن، دنباله‌ی دیگر را به دست می‌گیرند. هند ملک هزاردستار و هزارگفتار است. زیرا استفاده از عمامه‌های متنوع و لباس‌های گوناگون در هر ناحیه هند متداول است. در بسیاری از مناطق، مردان دستارهای رنگی به سر می‌کنند که از دستارهای بلند و گشاد و رنگارنگ راجستانی‌ها تا دستارهای آھاری سبک‌ها متفاوت است. مسلمانان هند، قبا و پیراهن و شلوار- که آن را «پایجامه، قمیص و شیروانی» می‌گویند - به تن می‌کنند. بعضی دیگر در جنوب هند، نیم تنه‌ی دکمه دار و بلند می‌پوشند و عمامه بر سر می‌گذارند.

به تازگی نزد طبقه‌ی جوان، لباس اروپایی و کراوات رایج شده است. در هند شمالی، هندوها و مسلمانان، نیم تنه‌ی بی آستین می‌پوشند. پوشیدن پیراهن بلند سفید با شلوار نیز مرسوم است. لباس معمول زنان هند ساری نام دارد که از جنس پنبه تا ابریشم و شال پشمی و پارچه‌های زربفت، با انواع و قیمت‌های مختلف می‌دوزند. ساری، پارچه‌ای طویل به طول تقریبی ۶/۶ متر و عرض ۱/۷ متر است که به دور کمر پیچیده می‌شود. قسمت بلندتر را در جلو مانند دامن می‌اندازند و قسمت کوتاه‌تر را روی کتف‌ها قرار می‌دهند. اندازه‌ی ساری‌های مدرن، قدری کوتاه‌تر است (به طول ۵/۵ متر) و حاشیه‌ی آن نیز از آن جداست. بلوزهای کوتاه و تنگی که زیر ساری به تن می‌کنند، چولی نام دارد.

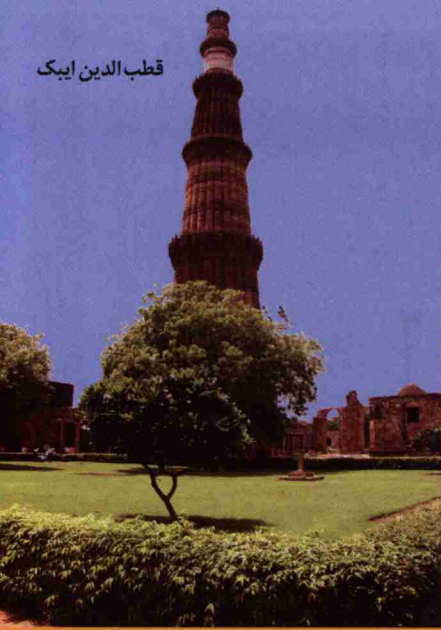

روش پوشیدن ساری، همچنین جنس و رنگ آن می تواند نمایانگر موقعیت ، سن، شغل، منطقه و دین زنان باشد. در بعضی مناطق به ویژه راجستان، زنان علاوه بر ساری، چولی را با یک دامن چین دار به تن می کنند. در کشمیر و پنجاب مثل سایر مناطق هند، زنان معمولاً شلوارهایی مثل پیژاما که آن را سلوار می نامند و یک تونیک بلند گشاد به نام کامیز به تن می کنند. بر خلاف پسران جوان و تحصیل کرده که کم و بیش لباس اروپایی می پوشند، دختران تحصیل کرده ی جوان، پوشیدن ساری را بر لباس اروپایی ترجیح می دهند. حتی در شهرهای اروپا و امریکا دختران هندی با ساری بیرون می آیند. در بلاد شمالی و راجپوتانا و مخصوصاً پنجاب، زن ها نیم تنه، شلوار و پیراهن بلند که از دو طرف دو چاک کوچک دارد می پوشند و شالی نیز جلوی گردن و دو کتف به پشت می اندازند و آن را دوپته می نامند. در میان بیشتر زنان مسلمان، رسم حجاب هنوز به شدت رعایت می شود. آنان جامه ی سفیدی می پوشند که دو شبکه در برابر چشم و بینی دارد و بقیه ی بدن را از سر تا پا در آن می پوشانند.

بیشتر زنان هندو جوراب نمی پوشند. در شمال هند فقط کفش راحتی می پوشند، پوشیدن کفش های پاشنه بلند به رسم خانم های اروپا و جوراب، بسیار نادر است، پوشیدن کفش چرمی چون از پوست حیوانات است - نزد هندوان حرام شمرده می شود.

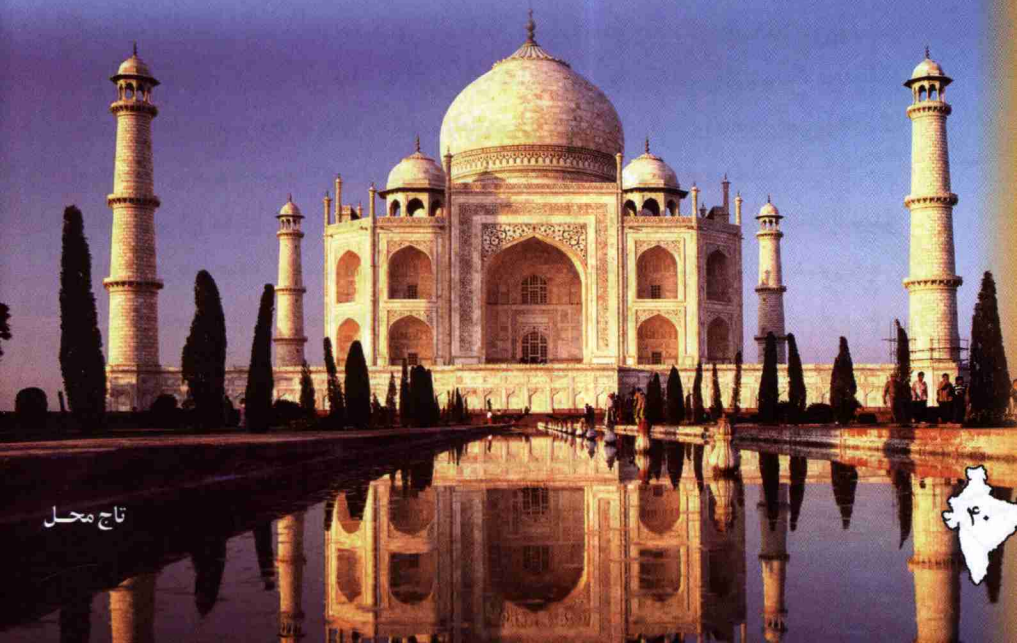
خال پیشانی که به هندی تیلک و به اصطلاح مذهبی پتو می گویند، مخصوص زنان هندو است و چنان است که یک خال گرد به رنگ قرمز یا زرد یا سیاه در وسط دو ابرو می گذارند. این عادت که سبب افزایش زیبایی چهره ی زنان است، به سایر طبقات غیر هندو نیز نفوذ کرده و زنان مسیحی یا پارسی هم گاهی با خال هندو دیده می شوند.

معماری

معماری هر ملت، بهترین نماینده و کامل ترین مظهر تکامل اجتماعی و ترقی فکری آن ملت است. در هند از زمانی که نوع بشر در آن شبه قاره ی عظیم شروع به پیمودن مراحل تمدن کرد تا به امروز، هنر معماری، مدارج تکامل و ترقی و توقف و همچنین انحطاط را طی کرده و با تغییراتی که در اوضاع و احوال اجتماعی هند در هر عصر و زمان روی می داده، آن فن باستانی نیز دستخوش تغییرات و تحولات شده است. همراه

سلاطین مسلمان که از قرن (دهم میلادی) به بعد، از مغرب به هند وارد شدند و تمدن جدیدی در شمال هند برپا کردند، سبک ساختمان و فن معماری آن کشور نیز تغییر کلی یافت. مناره «قطب الدین ایبک» قدیمی ترین نمونه ی بنای اسلامی است. تاثیر سبک معماری اسلامی و به خصوص ایرانی در تاج محل به خوبی مشهود و نمایان بوده و کمتر سبک هندی در آن احساس می شود.

پس از آن، صنعتگران ماهر و استادان چیره دست از سرزمین های ایران و ماوراءالنهر به هند رهسپار شدند و بناهای قدیم و معابد هندو را مشاهده کردند و به تدریج سبک مستقل و معروفی به نام معماری هندو-اسلام در معماری جهان معروف شد. مسجد (قبه الاسلام) دهلی که برفراز بتکده‌ی قدیمی هندو در اوایل قرن هفتم هجری بنا شده است، قدیمی‌ترین مسجد اسلامی در شمال هند است.

در قرون اخیر که زمان انتشار و بسط تمدن اروپایی است، معماری هند تحت نفوذ انگلستان قرار داشت و رنگی تازه به خود گرفت. به جای ساختن معابد، مساجد و تکایا، عمارات مدرن ساخته شد؛ مانند عمارات حکومتی، مدارس عالییه، هتل‌ها، تئاترها، مریض‌خانه‌ها، ایستگاه‌های راه‌آهن و سایر ساختمان‌ها که از خصوصیت‌های تمدن جدید است، بسیار ساخته شد. کاخ رئیس جمهور (واشتراپتی بهلون) در دهلی نو، عمارت موزه، یادبود ویکتوریا (Victoria Memorial) در کلکته و تئاتر ملی در بمبئی، بهترین نمونه‌ی ساختمان‌های مدرن است. بتخانه‌های جدید که (برلا) نام دارند و در دهلی نو و (ماتورا) و شهرهای دیگر ساخته شده‌اند، که گام جدیدی در سبک معماری معابد هندو است.

عمارت ویکتوریا

معبد کایلاسا در الورا

مجسمه سازی از قدیمی ترین صنایع هنری هند است. این هنر از زمان های قدیم تا به امروز به طور متوالی در تمام تاریخ هند نمایان است. مجسمه برنزی دخترک رقاصه، که در خرابه های مهانجودارو به دست آمده، یکی از بهترین نمونه هایی است که هنر مجسمه سازان عصر باستان هند را نشان می دهد. مجسمه هایی که از بودا در هند کشف شده، بهترین نمونه ی تصویر آن مرد بزرگ است که در قرن های گذشته در زادگاه

وی ساخته شده است. پیکره تراشی روی صخره ها از مجسمه ای کوچک و بدون ظرافت تا یک معبد کامل که صنعتگران ماهر از سنگ یکپارچه ساخته اند و در مقیاسی چنان بزرگ که کوه راشمور در مقایسه با آن حقیر می نماید، متفاوت است. طی یک دوره ی هزار ساله، راهبان بودائی، هندو و جین، بیش از شصت معبد کامل از سنگ یکپارچه در آجانتا و الوار در بخش

مرکزی هند تراشیده اند. معبد کایلاسا در الوار - که معروفترین آنهاست - بزرگترین پیکره ای است که از سنگ یکپارچه تراشیده شده و منحصر به فرد است. در بسیاری از غارها سقف نیز کنده کاری شده است. در دین اسلام، پیکره تراشی به شکل انسانی ممنوع است و به همین دلیل در مساجد و سایر

ساختمان های مسلمانان، کار تزئین با آیات قرآنی، اشکال هندسی و گل صورت گرفته است. مجسمه سازان عصر حاضر که به تقلید از مکتب های اروپا پیکره هایی می تراشند، نتوانسته اند هنر نیاکان خود را احیا کنند.

تاریخ نقاشی در هند مانند تاریخ تمدن آن کشور، بسیار قدیم و کهن است. قدیمی ترین اثر نقاشی که از زمان های باستان آن کشور به عصر ما رسیده، نقوش دیواری است که در غارهای موسوم به (اجنتا) کشف شده است. این غارها در نزدیکی شهر اورنگ آباد دکن، در دره ای نعلی شکل، در کنار جنگل های انبوه و در محلی بسیار مصفا واقع شده اند.

در قرن نوزدهم، تماس هند با تمدن و فرهنگ اروپایی، باعث ایجاد تحولی بزرگ در هنر آن کشور شد و نقاشان هندی به تقلید و اقتباس از صورتگران انگلیسی و فرانسوی و هلندی و ایتالیایی برخاستند. از آن میان، راجارای ورمه، در پیروی از فن و تکنیک هنر مغرب زمین به شهرت رسید. هاول نقاش دیگری است از اهل کلکته که پیشوای نهضت جدید شمرده می شود و مکتب نقاشی مدرن در زمان او آغاز شد. پس از آن، نقاشان، نقاشی با رنگ روغن را ترک کرده، و به نقاشی با آبرنگ روی آوردند. آنها از موضوعات تاریخی هند نقش هایی بر روی پرده کشیدند که هر یک شاهکار جداگانه ای است و دوباره به اصول نقاشی قدیم باستانی بازگشتند. در همین ایام، پیروی و تقلید از نقاشی چین و ژاپن نیز در هند متداول شد؛ به طوری که بعضی از آثار این عصر، ترکیبی از طرح های چینی و رنگ آمیزی ژاپنی و زمینه ایرانی است. امروزه در هند نقاشان زیادی با سکونت در شهرهای بزرگ گالری های هنری برپا می کنند. مخصوصاً گالری های هنر در دهلی نو، مجموعه هایی از ذوق و استعداد آنان را به معرض نمایش می گذارد.

همچنین آثار قلمی و مینیاتورهای هنرمندان هند که از قرن هجدهم باقی مانده، در موزه های هند و انگلستان (موزه ی بریتانیا، موزه ی آلبرت و کتابخانه ی دفتر هند) موجود است و همچنین در کتابخانه و موزه های ایران نیز از آثار هنری و اشیای قیمتی و باستانی هند وجود دارد.

هند از نظر موسیقی کلاسیک که با سازهای خاص هندی نواخته می شود، خیلی غنی است. سبک های موسیقی که در معبد های هندو به عنوان موسیقی روحانی تکامل یافته اند، با موسیقی سکولاری که تیموریان از ایران و آسیای مرکزی به هند آوردند، مخلوط شد. در مجموع، کشور هند دو سبک موسیقی دارد:

نوع اول؛ سبک (هند) است که در شمال کشور رواج دارد و نوع دوم، سبک (کارناتیک) است که در جنوب کشور رایج است. سبک شمالی، از موسیقی ایران و آسیای میانه بسیار متأثر شده، ولی سبک جنوبی، اصالت قدیم خود را هنوز حفظ کرده است.

آلات موسیقی ایرانی نیز در شمال، بسیار انتشار یافته است، ولی در جنوب، آلات موسیقی قدیمی هندو همچنان باقی مانده‌اند؛ به طوری که دو سبک از یکدیگر به طور کامل متمایز شده‌اند. اما هر دو سبک بر پایه ی اصول آهنگین به نام (راگا) ساخته می شود که در زمینه ی آن یک چرخه ی ریتمیک به نام تالا نواخته می شود. وینا، تار هندی، طبل و گنگ از قدیمی ترین ابزارها و اسباب نوازندگی در هند است که تصویر آنها در نقوش اعصار باستانی نیز دیده می شود. رباب، سارود، سی تار، طنبور و دلربا از آلاتی هستند که در قرون اسلامی در هند رایج شده اند. راوی شانکار (RAVI SHANKAR)، مشهورترین نوازنده ی تار است، وی موسیقی هند را به تمام جهان معرفی کرد. در دهه ی ۱۹۶۰ آوازه ی موسیقی شانکار به بیتل ها رسید و آنها شاگرد او شدند. در نتیجه، موسیقی کلاسیک هندی به سبک راک اندرول نیز راه یافت. شانکار در ۷۳ سالگی هنوز در مکان هایی مثل کارنیگی هال موسیقی اجرا می کرد و همراه با خانواده اش، به شهر سن دیگو در جنوب کالیفرنیا مهاجرت کرد.

سینما

سینمای هند در طی سال های دهه ی چهار قرن بیستم به نحو چشمگیری رشد و گسترش یافت و در سال ۱۹۵۰ توانست با تولید ۲۴۱ فیلم بلند، بعد از امریکا (با ۳۸۳ فیلم)، در رده دوم تولیدکنندگان عمده ی فیلم در جهان قرار گیرد. در آن زمان، غالب تولیدات سینمای هند به همان تفکر سنتی هندی، مبتنی بر نظام طبقاتی پایبند بودند. این تفکر در فیلم های عاشقانه ی سوزناک و ملودرام های خانوادگی - که در پایان، خود پیام های کلیشه ای اخلاقی صادر می کرد - بسیار مشهود بود.

Bollywood THE SHOW

در مقابل این نوع فیلم‌ها که در اکثریت بودند، روشنفکران سینمای هند مثل گاتاک، محبوب خان، راج کاپور و تا حدودی ساتیاجیت رای قرار داشتند که به طرح و بیان مضمون‌های اجتماعی در آثار خود علاقه‌مند بودند. فیلم‌های همشهری (گاتاک)، آواره، واکسی و آقای ۴۲۰، راج کاپور و مادر هند (محبوب خان) نمونه‌هایی از فیلم‌های اجتماعی مذکور هستند.

به طور کلی، سینمای هند در دهه ی پنجم، دوران پر رونقی را پشت سر گذاشت. این رونق هم در سینمای تجاری و هم در سینمای هنری هند قابل تشخیص بود و در مجموع، شرایطی را فراهم آورد که صنعت فیلم هند بیشترین تولید را در سطح جهان داشت. تولیدات پرفروش سال‌های دهه ی پنجاه و شصت، موجب شدند فیلم‌های تجاری و پر رونق هندی، الگویی برای تولید فیلم‌های هندی در دهه‌های هفتاد، هشتاد و نود باشند. این فیلم‌های طولانی و آکنده از رقص و آواز، حادثه و داستان‌های تکراری و نیز کلیشه‌ای اخلاقی داشتند. هدف جریان فیلم‌سازی هند در این دوران و دوره ی بعد، صرفاً ایجاد سرگرمی بود. لازم به ذکر است که بمبئی و مرکز سینمایی آن بالیوود، (که سالانه حدود ۸۰۰ فیلم تولید می‌کند) مهم‌ترین و بزرگترین شهر تولید کننده فیلم‌های سینمایی در جهان و هند است.

تئاتر

فن تئاتر و نمایش در هندوستان از زمان‌های باستان، هم در معابد و هم در قصرها برای تماشای عامه‌ی مردم و نیز به جهت سرگرمی سلاطین بزرگ اجرا می‌شده و تا عصر حاضر، تحول چندانی نداشته است. قدیمی‌ترین نمایشنامه‌ای که به زبان سانسکریت از عهد قدیم به زمان ما رسیده است، تئاتری منسوب به لاهاسا است.

هم اکنون در دهلی، پایتخت هند و در شهرهای بزرگ و مرکز ایالت‌ها، نهضت تازه‌ای برای توسعه و ترویج هنر تئاتر به دست هواخواهان جوان ایجاد شده‌است، که آثار برخی نویسندگان اروپا را ترجمه می‌کنند و به معرض نمایش می‌گذارند.

همچنین نمایشنامه‌های قدیم هندی را به طرز نوین در می‌آورند و در فصل زمستان که هوا مناسب است، در سالن های تئاتر اجرا می‌کنند.

یکی از زیباترین انواع نمایش‌های هندی، تئاتر سایه است که در آن شخصیت‌ها به صورت سایه‌هایی بر پرده نقش می‌بندند و ماجراهایی را می‌آفرینند. اکثر این نمایش‌ها و هنرهای هندی، نشأت گرفته از سنت‌ها و خصوصاً اسطوره‌هاست که معروف‌ترین آن افسانه‌ی (رامایانا) است. اگرچه تئاتر سایه را در اکثر مناطق هند می‌توان مشاهده کرد، اما مهد آن را باید ایالت کرالا دانست.

هنرهای دستی

صنایع دستی هند از قدیم، در دهکده‌ها و روستاها رواج داشته است. از ظروف سفالی بدوی گرفته تا بهترین آثار زرگری و ظریف‌ترین زربفت‌ها در این کشور ساخته می‌شود. ظرف‌های گلی پیدا شده در (موهنجادارو) و خرابه‌های (هراپا) بهترین دلیل بر وجود صنایع قدیمی در آن سرزمین است. شهرهای بنارس، مرشدآباد در بنگال، احمدآباد و سورت در بمبئی و

تروچیراپالی در مدرس، به صنعت نساجی در زمینه تولید منسوجات زری بافی و ابریشم کاری و نخ شهرت داشته و دارند. شهر میسور نیز به خاطر پارچه‌های ابریشمی و تافته و اطلس معروفیت بسیار دارد.

ساری‌های ساخت این شهرها شهرت جهانی دارند. شال‌های ابریشمی و پشمی و سوزن کاری کشمیر نیز بسیار مشهور است. شال ترمه‌ی کشمیر از دیرباز در ایران معروف بوده‌است. شهرهای کشمیر، میسور، (تراونکور و گجرات) در صنعت چوب و منبت کاری روی آن در جهان معروف هستند.

شهرهای مرشدآباد و کتک، سبک عاج کاری مخصوصی دارند. میناکاری - که در اردو هم به همین نام موسوم است - در شهرهای بنارس، دهلی، لوکنو، رام پور و جی پور به همراه زرگری و جواهرسازی، بسیار ترقی کرده است. در کشمیر، لوکنو، اگره، مظفرآباد و گرداسپور مصنوعات ظریفی به سبک های گوناگون ساخته شده و در بازارها در معرض تماشا و تحسین جهانیان قرار دارد.

یکی دیگر از محصولات هند، داروهای گیاهی است. پزشکی سنتی در این سرزمین، علم است و بسیاری از مردم آن را قبول کرده اند؛ به طوری که حتی در بیمارستان های بزرگی چون بیمارستان کرالا، داروهای سنتی عرضه می کنند. روغن نارگیل، روغن ببر و روغن مار که هر کدام از نظر هندی ها خاصیتی دارند، از پرفروش ترین داروهای سنتی است.

کتیبه های آشوکا (Acoka) قدیمی ترین کتیبه های نوشته شده در هند هستند. این کتیبه ها در قرن سوم قبل از میلاد به زبان سانسکریت نوشته شده اند. کاربرد سانسکریت در کتیبه نویسی، ادبیات بودایی و ادبیات جینی - که استفاده از آن ابتدا در این کیش معمول نبود - همواره روبه افزایش بوده است. **کالیداس** (KALIDAS) نخستین نام مشهور در ادبیات سانسکریت و بزرگترین شاعر و درام نویس هند است. وی در حدود قرن پنجم یا ششم میلادی می زیسته است و درام معروف **شاکونتالا**، اثر برجسته ی اوست. این اثر و دیگر آثار وی همچون **مگادوتا** یا **ابریغامبر** او را در مقام بزرگترین شاعر سانسکریت قرار داده است. این شاعر در اروپا نیز شهرتی بسزا دارد. گوته - شاعر بزرگ آلمان - درام شاکونتالا را ترجمه کرده و کالیداس را به عظمت ستوده است.

در ادبیات هند، اشعار زیادی نیز وجود دارد که گاهی قصایدی کوتاه و گاه قطعاتی بلندترند. این اشعار معمولاً به شکل صدیتی هستند که یا جنبه ی غزل محض دارند و یا غزل های تعلیمی هستند. به علاوه از همان قرون اول میلادی، اشعار حکمی و پند و اندرز بیشماری وجود داشته که گاه از یک متن منشور درباره ی موضوع های گوناگون جدا شده اند و گاه، خود مستقل بوده اند. حکایت هندی **پانچا تانترا** و قصه های سانسکریت، از **ودا** است که در آن اشاراتی به افسانه ها و سرگذشت های خیالی از نوع عامیانه مشاهده می شود.

رمان به زبان سانسکریت بسیار کم است و به دشواری می توان این عنوان را بر آنها نهاد. نخستین رمان هند از نظر تاریخی، کتابی به نام **دان دین** است. این کتاب را - که مربوط به قرن ششم یا هفتم میلادی است - شاهکار نثر ادبی سانسکریت می دانند. همچنین نمایشنامه های تاریخی، همانند حماسه های تاریخی نیز وجود دارند که در آن سلاطین و شخصیت های بلند پایه را به روی صحنه می آورند و صفات برجسته ی آنان به گونه ای مبالغه آمیز تحسین و تکریم می شود. امروزه نیز، تعداد فراوانی نمایشنامه ی سنتی یا نوگرا به زبان سانسکریت نوشته می شود.

از بهترین آنها می توان از نمایشنامه های **پروفسور و راگوان** از مدرس و **ماهالینگا و شاستری** را نیز از مدرس و **نارایانا** نام برد. همچنین داستان های بسیاری از نویسندگان معاصر هندی در دسترس افراد انگلیسی زبان است. مشهورترین نویسندگان امروزی هند، **آر. کی. ناریان، وی. اس. نایپول و ای. روی** هستند.

از زمان حکومت هخامنشیان در ایران تا پایان حکومت مغول در هند، روابط تجاری، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و مذهبی میان دو کشور ایران و هند وجود داشته است. این دو کشور همواره از طریق مبادله‌ی اندیشه در زمینه‌های ادبیات، هنر، دین و سایر مؤلفه‌های فرهنگی بر یکدیگر تأثیر گذارده‌اند. همواره از زمان‌های قدیم یک خویشاوندی نژادی و وابستگی زبانی بین مردم این دو سرزمین وجود داشته است و زبان فارسی تا امروز، پیوستگی خود را با زبان سانسکریت حفظ کرده است. از نظر اعتقادی نیز باید گفت که توازنی کاملاً آشکار در حیطه افکار و باورها میان مردم ایران و هند وجود دارد. بر اساس اینگونه سوابق تاریخی و همچنین به دلیل فرمانروایی حاکمان مسلمان و فارسی زبان بر هند آنها از اهمیت و ضرورت یادگیری زبان فارسی که تأثیر بسزایی بر مشاغل مختلف و روابط و موقعیت‌های اجتماعی آنها داشت، آگاه شدند. در نیمه‌ی اول قرن دهم میلادی، **ابوریحان بیرونی** - که همراه با شاه محمود غزنوی به هند آمده بود- به مطالعه‌ی زبان سانسکریت و گردآوری مطالب لازم برای اثر معروف خود به نام **ماللهند** - که به عنوان **هندالبیرونی** شهرت دارد - (گزارش مفصلی از مذهب، فلسفه، ادبیات، تاریخ، قوانین، آداب و رسوم و نجوم کشور هند) پرداخت. در این زمان، ارتباطات اجتماعی میان هندی‌ها و مسلمانان به اندازه‌ای عمیق شده بود که موانع نژادی بین مردم این دو سرزمین فرو ریخته و به دنبال آن تمدن و فرهنگ اسلامی به سرعت در هند گسترش یافته بود. زبان فارسی یکی از زبان‌هایی است که هندی‌ها ارتباطی عمیق با آن برقرار کرده و به خوبی از عهده‌ی یادگیری آن برآمدند. آنها توجه خود را به احداث آثار تاریخی و تألیف آثار ادبی، به ویژه در زمینه‌ی شعر، فرهنگ نویسی، نامه نگاری، خاطره نویسی، وقایع نویسی، روزنامه نگاری و هندشناسی به زبان فارسی، معطوف کردند.

زبان فارسی، زبان رایج در دربار و فرامین اجرایی و همچنین رسانه‌ای ارتباطی برای انتقال فرهنگ، بین دو کشور هند و ایران در دوران حکومت حاکمان مسلمان به شمار می رفت. بنابراین در این دوران، شرح وقایع تاریخی، اسناد حکومتی، فرامین دولتی، کتیبه‌ها و سکه‌ها همه به زبان فارسی نوشته شده‌اند. در دوره‌ی صفوی، تعداد زیادی از شاعران ایرانی به دلایل مختلف به هند مهاجرت و مسافرت کردند. مردم هند، به خصوص آنان که با ایرانیان اشتراکات مذهبی و زبانی داشتند، برای شاعران ایرانی ارزش و احترام خاصی قائل بودند. همچنین کتابها و ادبیات فارسی و عربی که مسلمانان، هم زمان با پادشاهی اکبر شاه با خود به هند آورده بودند، منبع خوبی برای هندی‌ها گردید. و همین مسأله باعث شد شاعران و ادیبان هندی از کلمات و واژه‌های فارسی در اشعار و آثار خود استفاده کنند.

باید پذیرفت که زبان فارسی، نه تنها زبان مادری و یا لهجه‌های محلی، بلکه تمام جوانب زندگی هندی‌ها را تحت تأثیر قرار داد. اما اوج شکوفایی شعر فارسی که تحت حمایت اکبر و جانشینانش جهانگیر و شاه جهان به وقوع پیوست، از بارزترین ویژگی‌های حکومت مغولان در هند، به شمار می‌رود. صفویان ایران و تیموریان هند، روابط دوستانه‌ای با یکدیگر داشتند و این موجب مبادله‌ی شعر، ادبا و سیاستمداران میان دو طرف گردید؛ چنان که اصفهان و آگرا دو محله از یک شهر به نظر می‌رسیدند و تحت حمایت فرمانروایان مغول، سبک ویژه‌ای که با نام **سبک هندی** شناخته شد، پای به عرصه‌ی وجود نهاد. ادیبان هندی در زمینه‌ی شعر فارسی، نه تنها شیوه‌ی غزل سرایی قدیم را دنبال کردند، بلکه تعدادی از آنها نیز مثنوی‌های خوبی سرودند.

(**مانولار لانکیرن**) نخستین شاعر هندوی دربار اکبرشاه بود که به خوبی، به زبان فارسی شعر می‌سرود. **صائب تبریزی** - شاعر بزرگ ایران - نیز تعدادی از غزل‌های ارزشمند **تاسانی** را همراه با غزل‌های خود ثبت کرده بود. شعر تاسانی، مملو از افکار و تصورات عمیق عرفانی است. از دیگر شاعران دربار اکبر شاه می‌توان به **بهوپت رای بیراجی** و **امیریگ** اشاره کرد که به زبان فارسی شعر می‌سرودند. با گذشت زمان هندی‌های بیشتری به مطالعه زبان فارسی پرداختند و آثاری (در زمینه نظم، نثر و فرهنگ نویسی) نیز به همین زبان از خود به جای گذاشتند؛ مانند: **چندربهان برهمن** با اثر معروف خود به نام **چهارچمن**، **میرزا عبدالقادر بیدل**، **امیرخسرودهلوی**، **فیضی کاشانی**، **ذوقی رام حسرت** (دو دیوان شعر)، **منشی هارکوپای تافته**، **منشی رام داس محیط** (خمسه‌ی عشقیه)، **آندرام مخلص** (مرآه الاصطلاح، بهار عجم، تیک چندبهار، جواهر الحروف، نوادر المصادر)، **سیالکوتی مل وارسته** (مصطلحات الشعرا)، **وندانگرایا** (پاراسی پراکاش) و... با ورود اروپائیان به هند، به خصوص در دوران استعمار انگلیس به مرور از نفوذ و عمومیت زبان فارسی در هند کاسته شد؛ به طوری که هم اکنون تعداد بسیار محدودی از مردم هند، با زبان فارسی آشنا هستند.

تاریخ ورزش در هند به دوران هند باستان باز می‌گردد. در آن دوران تعدادی از بازی‌ها تغییر یافت و تکمیل شد. ورزش‌هایی نظیر شطرنج، چوگان، جودو و کاراته در هند به وجود آمد و از اینجا بود که این بازی‌ها به کشورهای خارجی معرفی شد و در آنجا پیشرفت کرد. بسیاری

از بازی‌های المپیک امروزه، گونه‌های تکامل یافته بازی‌های قدرتی و سرعتی هند و یونان باستان هستند.

در حال حاضر، ورزش هاکی یکی از ورزش‌های پر طرفدار در هند است و ورزشکاران هندی تاکنون توانسته‌اند هشت مدال

طلای المپیک را در این رشته از آن خود کنند و جام دیویس را نیز در رشته‌ی تنیس تصاحب کردند. از بازی‌های پر طرفدار دیگر، ورزش کریکت است.

هند در این رشته‌ی ورزشی بازیکنان حرفه‌ای بسیاری دارد و مقام‌های جهانی قابل توجهی کسب کرده است. **کاپیل دو (KAPIL DEV)**؛ کریکت باز هندوستانی در سال ۱۹۵۹ میلادی

در **چاندیگاره** واقع در پنجاب متولد شد. در سن ۲۴ سالگی به مقام قهرمانی کریکت جهان نایل شد. در سال ۱۹۹۲، پس از **ریچارد هدلی** دومین کریکت باز جهان شد که توانسته بود به امتیاز چهارصد دست یابد. وی در سال ۱۹۸۳، هند را در مسابقات جام جهانی کریکت به کسب مقام نخست رساند.

بسکتبال، والیبال و بدمینتون از دیگر ورزش‌های مورد توجه در هند هستند. تعداد ورزشکاران حرفه‌ای در هند، اندک است و دولت در زمینه‌ی حمایت از ورزش، از بسیاری از کشورهای جهان عقب‌تر است. به همین دلیل، هند معمولاً در بازی‌های جهانی درخششی نداشته است.

در کوهستان‌های هند، ورزش‌های فراوانی چون اسکی سواری با کمک بالگرد، قایق سواری در رودخانه‌ها و انواع کوهنوردی و صخره‌نوردی انجام می‌شود. در سواحل هند نیز امکانات فراوانی از استراحت در آفتاب تا قایق سواری با قایق‌های بادی و غواصی برای علاقه‌مندان فراهم شده است.

ورزشکاران کشور هند در المپیک ۲۰۰۴ آتن یونان، ۱ مدال نقره کسب کردند و رتبه‌ی ۶۵ را به خود اختصاص دادند. در بازی‌های آسیایی ۲۰۰۶ دوحه‌ی قطر نیز ورزشکاران این کشور، ۱۰ مدال طلا، ۱۸ مدال نقره و ۲۶ مدال برنز کسب کردند و رتبه‌ی هشتم را در آسیا به دست آوردند.

جغرافیای اقتصادی

زیربنای اقتصادی

اقتصاد هند به طور عمده به کشاورزی وابسته است و تقریباً نیمی از تولید ملی کشور، مربوط به کشاورزی است. بعد از استقلال هند، این کشور بر اساس چند برنامه ۵ ساله، امور اقتصادی خود را تنظیم کرده است. تحت این برنامه‌ها سعی شده که اقتصادی مختلط و صنعتی - که نظارت و کنترل وسیعی برای دولت پیش بینی می‌کند - جای اقتصاد استعماری انگلیس‌ها را بگیرد. دستاوردهای اقتصادی هند چشمگیر است و این کشور اکنون دهمین کشور صنعتی جهان است؛ ولی به خاطر جمعیت زیاد، این کشور هنوز با مشکلات اجتماعی و اقتصادی روبه‌رو است و بانک جهانی، هند را در لیست کشورهای کم درآمد قرار می‌دهد. در چند دهه‌ی اخیر، بخش صنعت هند، پیشرفت‌های زیادی داشته و این کشور در بسیاری از زمینه‌های، صنعتی از مرحله‌ی خودکفایی گذشته است.

در حال حاضر، از بین بردن فقر، ایجاد اشتغال، کنترل جمعیت، توسعه‌ی منابع انرژی و افزایش تولیدات کشاورزی و صنعتی، از سیاست‌های اقتصادی دولت هند است. بر اساس آمار سال ۲۰۰۵ بانک جهانی، هند با ۳/۸۱۵ میلیارد دلار درآمد ملی، چهارمین قدرت اقتصادی دنیا بعد از آمریکا، چین و ژاپن بوده است (در همان سال، ایران با ۵۴۰ میلیارد دلار درآمد ملی در رتبه بیستم جهان قرار گرفت). کشاورزی ۱۹/۹٪ صنعت ۱۹/۳٪ و خدمات ۶۰/۷٪ در درآمد ملی هند سهم داشته‌اند. درآمد هر هندی در سال به طور متوسط، حدود ۳۷۰۰ دلار است و در رتبه‌ی ۱۳۶ جهان قرار دارد. رشد اقتصادی هند در سال ۲۰۰۶ حدود ۸/۵٪ گزارش شده که رقم بسیار قابل توجهی است و پس از چین، دومین رقم رشد اقتصادی را در بین کشورهای بزرگ جهان دارد. همچنین بدهی‌های خارجی کشور هند در سال ۲۰۰۶ حدود ۱۳۲ میلیارد دلار و ذخائر ارزی و طلای آن ۱۶۵ میلیارد دلار گزارش شده است.

واحد پول

واحد پول هند روپیه است. تا قبل از سال ۱۹۵۷ هر روپیه به شانزده آنه و هر آنه به دوازده پایی تقسیم می شد؛ ولی از این تاریخ به بعد واحد پول آنه از بین رفت و اکنون هر روپیه معادل یک صد پیپسا است. هر روپیه حدوداً ۲۱۳ ریال ایرانی تقریباً معادل ۲۱ تومان و هر دلار آمریکا معادل ۴۵ روپیه است.

منابع طبیعی - معدنی

کشور هند با توجه به وسعت زیاد و تنوع اقلیمی، منابع معدنی متنوعی دارد. آهن، آهک، زغال سنگ، بوکسیت و منگنز از مهم ترین تولیدات معدنی کشور هند هستند. این کشور چهارمین کشور جهان از نظر میزان استخراج زغال سنگ و ششمین کشور از لحاظ استخراج بوکسیت است.

مسأله افزایش قیمت نفت در سال های اخیر باعث شده است که هند با جدیت بسیار به دنبال اکتشاف نفت و بهره برداری از منابع داخلی باشد. شرکت نفت و گاز هند در این زمینه تاکنون در منطقه ی بمبئی و مناطق شمال شرقی کشور به توفیقاتی رسیده است و تقریباً یک سوم از نیاز نفت هند، از منابع داخلی تأمین می شود.

واردات و صادرات

با این که کشور هند، روزانه حدود ۷۸۵ هزار بشکه نفت خام و سالانه ۲۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی استخراج می کند، ولی حدود ۲۰ درصد از واردات کشور هند را انواع سوخت ها تشکیل می دهند. انواع ماشین آلات، سنگ های قیمتی، موادشیمیایی و کالاهای الکترونیکی، از دیگر کالاهای وارداتی هند هستند.

کشور هند در سال ۲۰۰۶ با ۱۱۲ میلیارد دلار صادرات، بیست و نهمین کشور صادرکننده و با ۱۸۸ میلیارد دلار، هفدهمین واردکننده ی جهان بوده است.

با توجه به نرخ رشد مناسب و سرمایه گذاریهای مختلفی که در بخش های گوناگون انجام می شود، نیاز هند به واردات انرژی، رو به افزایش است؛ به طوریکه برآورد می شود، در سال ۲۰۰۷ نیاز به واردات، روزانه حدود ۲۱۰۰۰۰۰ بشکه نفت خام و ۷/۸ میلیون مترمکعب گاز دارد. با توجه به وجود ذخائر فراوان نفت و گاز در ایران، ایجاد خطوط انتقال گاز ایران به هند می تواند از برنامه های مهم دو کشور به شمار آید . مهمترین صادرات این کشور، شامل منسوجات، جواهر آلات ، لوازم فنی و مهندسی، مواد شیمیایی و لوازم چرمی است.

مهمترین شرکای تجاری هند در سال ۲۰۰۵

صادرات	آمریکا (۱۸/۷٪)	چین (۸/۹٪)	امارات متحده ی عربی (۸/۴٪)	انگلستان (۴/۷٪)	هنگ کنگ (۴/۲٪)
واردات	چین (۷/۳٪)	آمریکا (۶/۴٪)	بلژیک (۵/۱٪)	سنگاپور (۴/۷٪)	استرالیا (۴/۲٪)

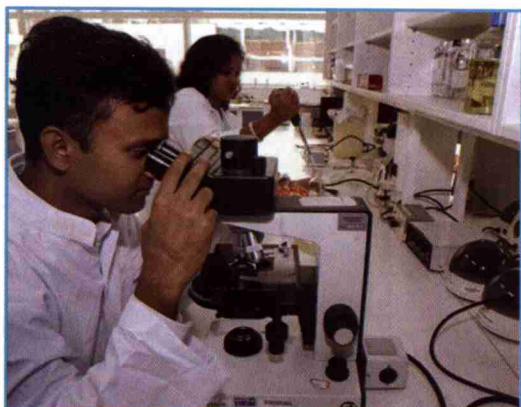
صادرات هند طی سال های گذشته رو به افزایش بوده و علاوه بر کالاهای صنعتی، برخی کالاها و خدمات فنی و مهندسی نیز به کشورهای پیشرفته ی جهان صادر می کند . از آن جمله می توان به صادرات برنامه ها و خدمات رایانه ای اشاره کرد.

صنایع مهم

هند قبل از استقلال دارای تعداد محدودی کارخانه نساجی و قند بود و در اکثر زمینه ها هیچگونه فعالیتی نداشت، ولی پس از استقلال، کوشش فراوانی جهت صنعتی کردن کشور به عمل آمد، تا جایی که اکنون این کشور دهمین کشور، صنعتی جهان بشمار می رود.

از آنجایی که کشورهای صاحب تکنولوژی اتمی از کمک به کشورهای جهان سوم، برای خودکفایی در زمینه ی انرژی هسته ای، اکراه دارند؛ کشور هند درصدد تکمیل تکنولوژی هسته ای

خود برآمد؛ این کشور با انفجار آزمایشی بمب‌های اتمی و اقدامات دیگر از قبیل استخراج ، فرآوری و غنی سازی اورانیم خود را به عنوان یکی از دارندگان این تکنولوژی معرفی کرده است.

هند، چندی است وارد صنعت هوا و فضا نیز شده است. پرتاب موفقیت آمیز اولین ماهواره ی هندی به نام

(آریابهاتا) در آوریل ۱۹۷۵ در بالا بردن روحیه ی دانشمندان هندی، بسیار مؤثر بوده است. همچنین در سال ۱۹۸۰، هند موفق به ساختن موشک و پرتاب ماهواره ی روهینی به فضا شده است. پس از این تاریخ، هند، چندین موشک و ماهواره ی دیگر نیز به فضا فرستاد و موفق شد وارد باشگاه کوچک فضایی - که کمتر از ده عضو دارد - شود. به طور کلی، صنایع هند را می توان به چهار دسته تقسیم کرد:

الف - صنایع مادر (زغال سنگ و آهن)؛

ب - صنایع سرمایه‌ای (صنایع مهندسی و فلزی غیر از آهن و فولاد)؛

ج - صنایع لوازم نیمه ساخته یا واسطه‌ای (منسوجات و تولیدات شیمیایی)؛

د - لوازم مصرفی (مثل شکر و کاغذ).

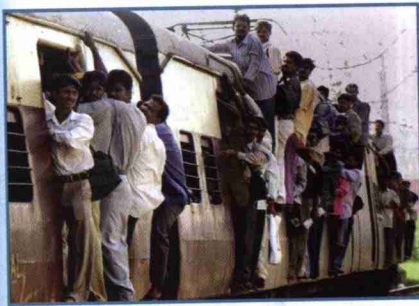
در سال ۲۰۰۵ کشور هند با تولید ۳۸/۱ میلیون تن آهن و فولاد هشتمین تولیدکننده ی فولاد جهان بوده است؛ همچنین این کشور با تولید ۱/۴۰۶/۰۰۰ خودرو در سال ۲۰۰۵، رتبه‌ی دوازدهم را در این صنعت اخذ نموده و بالاتر از روسیه و ایتالیا قرار گرفته است. بزرگترین کمپانی خودروسازی هندی «تاتا» (TATA) نام دارد. در سال ۲۰۰۵، این کمپانی ۴۱۹/۴۴۵ خودرو تولید کرده است. همچنین هند از نظر تولید برق در همان سال در رتبه‌ی ششم جهان را قرار دارد. هند در بسیاری صنایع دیگر نیز رشد قابل توجهی نموده و از کشورهای مطرح جهان است. شش کمپانی بزرگ هندی، جزء پانصد کمپانی بزرگ جهان است. از این نظر، هند در رتبه‌ی چهاردهم جهان قرار می‌گیرد.

حمل و نقل

امکانات حمل و نقل یکی از مهمترین پשתوانه‌های اقتصادی هر کشور است.

ساخت شبکه‌های ارتباطی، نیاز به زمان و هزینه‌های فراوانی دارد. در هند، وسائط نقلیه‌ی گوناگونی، جمعیت یک میلیارد نفری را جابجا می‌کند. این کشور با ۶۳/۲۳۰ کیلومتر طول شبکه‌ی ریلی، چهارمین کشور پس از آمریکا، روسیه و چین از نظر طول خطوط راه آهن است. تقریباً تمام نقاط هند، زیر پوشش شبکه‌ی راه آهن قرار دارند. از نظر جاده نیز هند با ۳/۳۸۳/۳۴۴ کیلومتر، بعد از آمریکا در مقام دوم جهان قرار دارد. در سال ۲۰۰۵، برآورد شده است که حدود ۹/۰۳۰/۰۰۰ خودرو در هند تردد می‌کردند و پیش بینی می‌شود این رقم در سال ۲۰۱۰، به ۱۴/۳۵۰/۰۰۰ خودرو برسد.

در کشور هند، ۳۴۱ فرودگاه ساخته شده است که از مهمترین آنها فرودگاه‌های شهرهای بمبئی، دهلی، چنایی و کلکته است. فرودگاه بین المللی بمبئی، پرترددترین فرودگاه در کشورهای آسیای جنوبی از نظر تردد است. راه‌های آبی داخلی، اهمیت زیادی برای حمل و نقل ارزان قیمت دارد. بر این اساس، حدود ۴۸۵ کیلومتر کانال در هند ایجاد شده و با در نظر گرفتن بخش‌هایی از رودخانه که قابل کشتیرانی اند، حدود ۱۴/۵۰۰ کیلومتر راه آبی در هند وجود دارد. ناوگان کشتیرانی هند، حدود ۳۱۶ کشتی با ظرفیت بیش از هزار تن در اختیار دارد. بمبئی، کلکته، چنایی یا مدرس، جواهر لعل نهرو، هالیدا (Halidia)، کاندلا (Kandla) از مهمترین بنادر هند به شمار می‌روند.

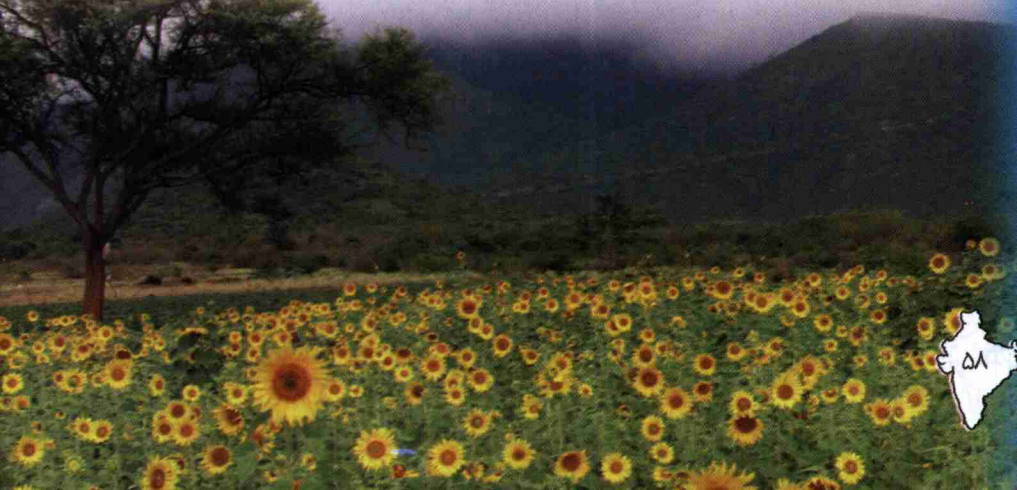

هند، علی رغم پیشرفت فوق العاده در بسیاری صنایع، به طور سنتی، کشوری بر پایه‌ی کشاورزی محسوب می‌شود. در قرون گذشته، محصولات کشاورزی هند، مثل ادویه جات و چای، باعث جلب توجه هر چه بیشتر اروپائیان به این کشور می‌شد. هم اکنون نیز تأمین غذای

بیش از یک میلیارد و یکصد میلیون نفر جمعیت بر عهده‌ی بخش کشاورزی است. هند در تولید بسیاری از محصولات کشاورزی، جزء بزرگترین تولیدکنندگان جهان محسوب می‌شود. حدود ۷۰ درصد جمعیت فعال هند در بخش کشاورزی و دیگر بخش‌های تابعه‌ی آن مشغول به کار هستند

در دهه‌ی ۱۹۶۰ این کشور وارد کننده‌ی مواد غذایی بود؛ ولی در حال حاضر به علت بهبود تکنیک آبیاری، استفاده‌ی مناسب از کودهای شیمیایی، استفاده از بذرهای اصلاح شده و به کارگیری ماشین آلات مختلف، محصولات کشاورزی افزایش یافته و هرساله مقدار زیادی برنج، قهوه، چای، کف و... از هند به دیگر کشورها صادر می‌شود. کشور هند در حدود ۱۶۲ میلیون هکتار زمین زراعی، ۱۱ میلیون هکتار مرتع و ۸ میلیون هکتار، تحت پوشش گیاهان دائمی دارد. در این کشور، حدوداً ۳۲۳ میلیون راس گاو و گاومیش و ۱۸۴ میلیون رأس گوسفند و بز نیز وجود دارد. طبق گزارش فائو FAO، هند در سال ۲۰۰۲، حدود ۵/۲۲۱ میلیارد دلار واردات محصولات کشاورزی، جنگلی و شیلات داشته و در همان سال حدود ۷/۰۴۹ میلیارد دلار از این محصولات را صادر کرده است.

مهمترین محصولات و شرکای تجاری هند (FAO)

شرکا	واردات	اندونزی	مالزی	ارژانتین
	صادرات	آمریکا	بنگلادش	امارات متحده عربی
محصولات	واردات	روغن نخل	روغن سویا	Cashew nuts
	صادرات	برنج	Cashew she	گندم

میزان تولید محصولات مهم کشاورزی (۲۰۰۳ فائو FAO)

نام محصول	میزان تولید (هزار تن)
غلات	۲۳۲۷۸۵
گوشت	۵۹۴۱
میوه و سبزیجات	۱۳۶۵۸۲
گیاهان غده‌ای و ریشه‌ای	۳۳۰۰
حبوبات	۱۳۰۰۳
اجیل و گیاهان روغنی	۸۸۱۱
گیاهان قندی	۲۸۱۶۰۰
توتون	۵۹۵
گیاهان الیافی	۴۳۲۰

جنگلداری

هند سرشار از منابع طبیعی است. بارندگی فراوان، رودهای پر آب و تنوع آب و هوایی، باعث رویش گیاهان مختلفی می شود. صنعت جنگلداری هند به دلایل مختلف، اهمیت زیادی دارد. طبق گزارش فائو FAO در سال ۲۰۰۲ در هند، حدود ۳۷۳.۷۷۵.۰۰۰ متر مکعب چوب برای مصارف غیر از سوخت و ۳۰۰.۵۶۴.۰۰۰ متر مکعب چوب برای سوخت برداشت شده است که رقم قابل توجهی است. در همان سال، ۱/۱۱۵ میلیون دلار واردات و ۸۳ میلیون دلار صادرات محصولات جنگلی داشته است.

شیلات

هند با دارا بودن ۵۶۸۶ کیلومتر ساحل و رودخانه های مختلف، امکانات مناسبی برای صنعت شیلات و پرورش آبزیان دارد. طبق گزارش فائو FAO در سال ۲۰۰۲ در هند، حدود ۴.۵۳۴.۰۰۰ تن انواع ماهی و آبزیان صید شده است. در همان سال ۳۶ میلیون دلار واردات و ۱/۴۱۲ میلیون دلار صادرات این محصولات دریایی بوده است.

صنعت جهانگردی

کشور هند با قدمت تاریخی زیاد و آب و هوایی متنوع، جاذبه های فراوانی برای جذب توریست دارد. تعداد افراد شاغل در صنعت گردشگری هند، حدود ۴۲ میلیون نفر در سال ۲۰۰۶ اعلام شده است. در همان سال، حدود ۴ میلیون نفر گردشگر از هند بازدید کرده اند. رشد جذب توریست، طی دو سال گذشته، سالانه ۱۳٪ بوده است.

توریست های خارجی بازدید کننده از هند (به میلیون نفر)

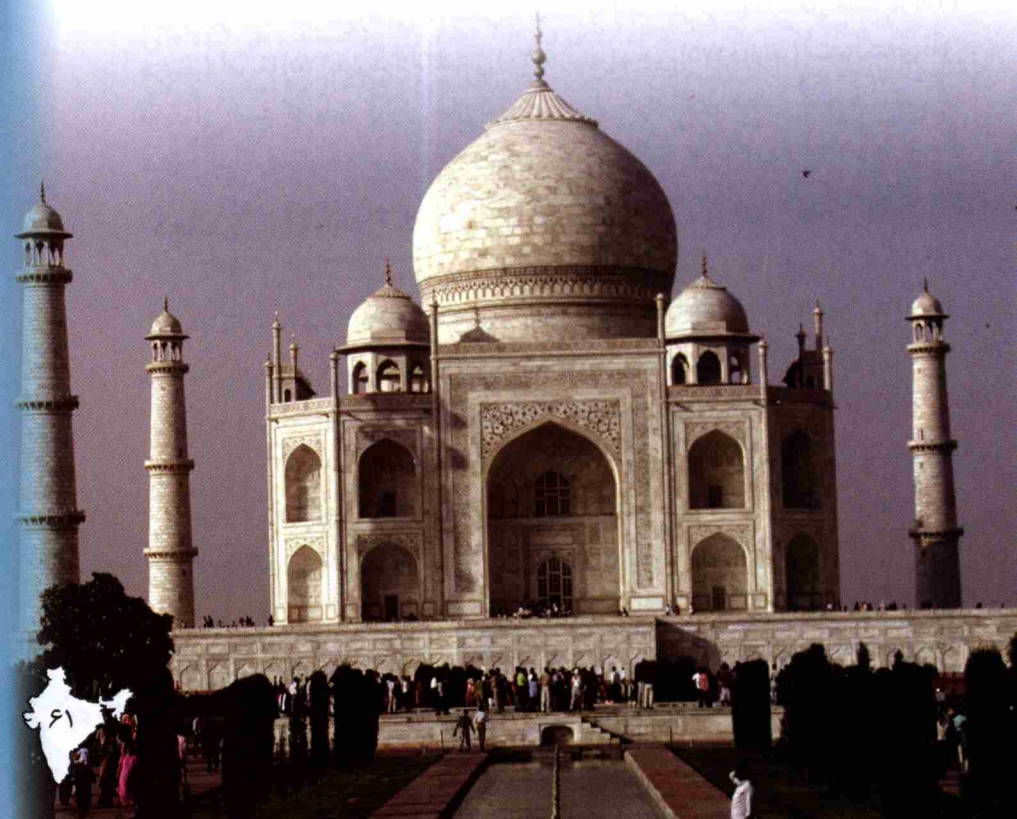
سال	۲۰۰۶	۲۰۰۲	۲۰۰۰	۱۹۹۹	۱۹۹۵
تعداد گردشگر	۴	۲/۳۶۰	۲/۶۴۰	۲/۴۸۰	۲/۱۲۰

همچنین در سال ۲۰۰۴، حدود ۳۰۰ میلیون هندی از مناطق دیدنی کشور خود بازدید کرده اند. این رقم در سال ۲۰۰۲، حدود ۲۷۰ میلیون نفر بوده است. مکانی که بیشتر مورد بازدید گردشگران قرار می گیرد، عمارت زیبای تاج محل در آگرا است. به طوری که در سال ۲۰۰۳، بیش از سه میلیون نفر از این بنای تاریخی دیدن کرده اند. حدود ۶۰٪ توریست ها را ایالت های شمالی و ۴۰٪ را ایالت های جنوبی کشور جذب کرده اند.

درآمد حاصل از صنعت توریسم در هند

سال	۲۰۰۵	۲۰۰۴	۲۰۰۲	۲۰۰۰
درآمد (میلیارد دلار)	۵/۷	۴/۷۵	۲/۹۶	۳/۱۶

در سال‌های اخیر نیز تعداد گردشگرانی که با مقاصد غیر از گردشگری معمولی به هند مسافرت می‌کنند نیز رو به افزایش است. از آن جمله می‌توان به توریست‌های پزشکی که با توجه به ارزانی و کیفیت نسبتاً مناسب تجهیزات پزشکی، برای معالجه به این کشور سفر می‌کنند؛ اکوتوریست‌ها که گردشگرانی

هستند که از محیط‌های طبیعی خاص دیدن می‌کنند و (Slum tourists) گردشگرانی که به بازدید از مناطق و محله‌های زاغه‌نشین، فقیرنشین و قبرستان‌ها علاقه مند هستند و ... اشاره کرد. همچنین در سال ۲۰۰۲، بیش از ۵ میلیون هندی برای دیدن کشورهای دیگر به خارج از هند سفر کرده‌اند. کشورهایی که هندی‌ها بیشتر به آنجا سفر کرده‌اند، شامل: سنگاپور (۳۷۵ هزار نفر)؛ آمریکا (۲۷۵ هزار نفر)؛ انگلستان (۲۲۰ هزار نفر) و چین (۱۷۵ هزار نفر) است. نکته‌ی قابل توجه، این است که طبق گزارش سال ۲۰۰۵، سازمان گردشگری جهانی، کشور فرانسه با ۷۵ میلیون نفر گردشگر، بیشترین جاذبه‌ی گردشگری را داشته است؛ پس از آن اسپانیا، آمریکا، چین و ایتالیا در رده‌های بعدی قرار دارند و هند علی‌رغم جاذبه‌های فراوان گردشگری، جزو ۲۵ کشور برتر این صنعت نیست.

تاریخچه

دراویدی‌ها از جمله نخستین اقوامی بودند که در حدود ۳۰۰۰ سال قبل از میلاد در دره‌ی سند ساکن شدند و شهرهای متعدد و پرستشگاه‌های گوناگونی ساختند که هاراپا و موهنجودارو از آن جمله‌اند. بعدها آنان به دست مهاجمانی که از اطراف به آنجا یورش بردند، نابود شدند و جز ویرانه‌هایی چند، اثری از تمدن آنان باقی نماند. حدود ۱۶۰۰ سال پیش از میلاد، اقوام هند و اروپایی از راه افغانستان و ایران به شبه قاره‌ی هند وارد شدند و به نام آریایی‌ها بر سرزمین مزبور تسلط یافتند. آنان که به سلاح‌های فلزی و ارابه‌های جنگی مجهز بودند، با تقسیم سرزمین هند و تأسیس چند کشور، تمدنی را پایه گذاری کردند که به تمدن ودایی معروف شد.

ایرانی‌ها و یونانی‌ها - که خود قومی آریایی و از نژاد هند و اروپایی هستند - طی سده‌های ششم تا چهارم پیش از میلاد به این سرزمین حمله بردند؛ ولی هیچ‌گاه از دره سند به این سو وارد نشدند و مرزهای خاوری خود را به رود سند محدود ساختند. از این پادشاهان می‌توان داریوش کبیر را نام برد که در سال ۵۱۸ قبل از میلاد به هند حمله برد و تا پنجاب را به امپراتوری بزرگ ایران اضافه کرد. طی سال‌های ۶۵۰ تا ۳۲۵ قبل از میلاد، امپراتوری ماگادها در ایالت بهار یا بهار کنونی تأسیس شد و به تدریج، آیین‌های بودا و جین و زبان و خط سانسکریت رواج یافت. این امپراتوری در سال ۳۲۵ قبل از میلاد، به دست ساندراکوتوس یا چاندرآگوپتا برافتاد و سلسله‌ی ماوریا تأسیس شد. بزرگترین شاه سلسله‌ی ماوریا، آشوکا - نوه‌ی چاندرآگوپتا - نام داشت. وی سراسر هند و افغانستان را به تصرف خود درآورد و در ترویج کیش بودا تلاش فراوان کرد. او از بزرگترین فرمانروایان تاریخ هند است.

امپراتوری ماوریا پس از آشوکا رو به زوال نهاد و سلسله‌ی سونگا که بیشتر بر حوزه‌ی رود گنگ تسلط داشت، بر سرکار آمد و پس از آن در سال‌های ۷۵ تا ۲۵ پیش از میلاد، خاندان کانوا به حکومت رسیدند. کانوا نیز از بزرگترین فرمانروایان تاریخ هند است.

سپس قوم کوشان یا یوئه چی که چینی تبار بودند، هند را تصرف کردند و کشور مستقلی بنا نهادند. کوشان‌ها در سال ۲۴۱ میلادی به اطاعت شاپوراول ساسانی پادشاه ایران درآمدند.

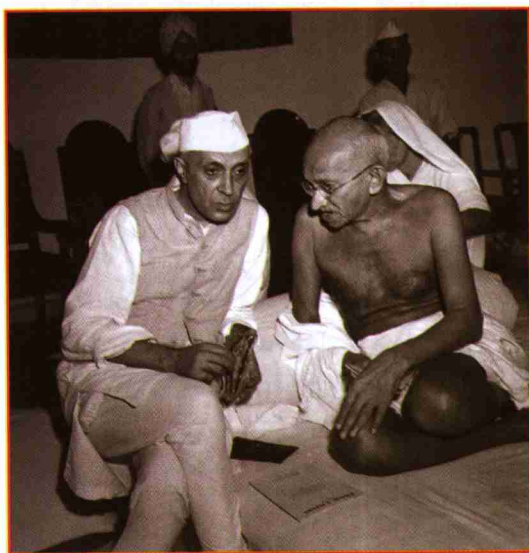
در سال ۳۰۸ میلادی خاندان گوپتا قدرت را در دست گرفتند و هند را به عصر طلایی فرهنگی وارد کردند. در این زمان **سمودره گوپتا** که از سال ۳۳۵ تا ۳۷۵ میلادی سلطنت کرد، بخش اعظم دکن را به تصرف خود درآورد. امپراتوری گوپتا تا حدود سال ۵۴۴ میلادی در بنگال به حیات خود ادامه داد. در اواخر سده ششم میلادی سردار هندی موسوم به **هرشه** زمام امور هند را در دست گرفت و با پیروزی‌های خود امپراتوری وسیعی از **آسام** تا **کاتیاوار** تشکیل داد؛ ولی پس از مرگ او هند تجزیه شد و حکومت ملوک الطوائفی در آن سرزمین برقرار گردید.

با ظهور اسلام، هندیان در برابر نفوذ مسلمانان مدتی مقاومت کردند، اما در سال ۷۱۲ میلادی مسلمانان، اطراف رود سند و ناحیه‌ی **مولتان** را تصرف کردند و در سده‌های هشتم و نهم، قسمت‌های دیگری را به تصرفات خود افزودند. آیین اسلام در حوزه‌ی سند به سرعت رواج یافت. در پایان سده‌ی دهم میلادی، سلطان محمود غزنوی، عازم هند شد. وی در حمله‌های خود، سرزمین‌های زیادی را فتح کرد و معبد‌های بسیاری را ویران نمود. جانشینان سلطان محمود از ادامه‌ی تصرف هند منصرف شدند و آرامش را به هند بازگرداندند. پیروزی مسلمانان بر بیشتر نواحی هند در سال ۱۱۹۲، کامل شد و تا زمان استیلای اروپائیان ادامه یافت. (**معزالدین محمدسام غوری**)، شاه مسلمان هند در سال ۱۱۹۶ حکومت نواحی تحت تصرف خود را به **قطب الدین ایبک**، یکی از سرداران ترک واگذار کرد. پس از مدتی، زد و خورد میان افغان‌ها و ترکان بر سر تصاحب متصرفات اسلامی شدت گرفت. سرانجام، افغان‌ها بر ترکان پیروز شدند و **جلال‌الدین فیروز خلجی** در سال ۱۲۹۰ میلادی، سلسله‌ی **خلجیان**، را تأسیس کرد. پس از سلسله‌ی خلجیان نوبت به خاندان **تغلقیه** رسید. این خاندان از سال ۱۳۲۰ تا ۱۴۱۲ بر هند سلطنت کرد. **محمدبن تغلق** که در سال ۱۳۲۵ به سلطنت رسید، از بزرگترین سلاطین مسلمان هند بشمار می‌رفت. او تقریباً سراسر هند را به تصرف خود درآورد. با حمله‌ی تیمور لنگ، سلسله تغلقیه منقرض شد. در سال ۱۵۲۶، **ظهيرالدین محمد بابر** - یکی از نوادگان امیر تیمور - سلسله‌ی تیموریان هند یا مغولان هند را تأسیس کرد و به **مغول کبیر** معروف شد. پس از او **همایون شاه** و سپس **اکبرشاه** به سلطنت رسیدند و دوران شکوفایی حکومت تیموریان آغاز شد. اکبر شاه از هنر و ادبیات، بسیار حمایت کرد و جانشینان او نیز هر کدام از امپراتوران معروف و تأثیرگذار هند شدند. از جمله معروف‌ترین آنها **شاه جهان** و **اورنگ زیب** هستند که از آنها کاخ‌ها و مساجد زیبا و باشکوه و دژهای عالی، آرامگاه‌ها و باغ‌های حیرت‌انگیز بر جای مانده است. تاج محل و باغ‌های **شالیمار** شواهدی از فرهنگ بسیار پیشرفته‌ی این دوران هستند. سخت‌گیری‌های اواخر سلطنت اورنگ زیب با شورش و قیام‌های مسلحانه روبه‌رو گردید و پس از وی دوره‌ی انحطاط آغاز شد.

با استقرار پرتغالی ها، مدت ۲۰۰ سال قدرت های اروپایی برای دست یافتن بر ثروت های هند با یکدیگر به رقابت برخاستند. انگلیسی ها بتدریج بر حریفان دیگر پیشی گرفتند و دست آنان را از هند کوتاه کردند و سلاطین تیموری را مطیع و دست نشانده ی خود ساختند. در سده ی نوزدهم، انگلیسی ها بر دره ی ثروتمند سند و دشت های حاصلخیز ساحلی مستولی شدند و باقیمانده ی سرزمین هند نیز، نزدیک نیم قرن زیر تسلط مهاراجه ها و دیگر امیران بود.

تاریخ هند در قرن بیستم

علیرغم سیاست معروف استعمارگران (تفرقه بیانداز و حکومت کن)، شورش ها و اعتراضات پراکنده ی مردم هند در نقاط مختلف این کشور، بتدریج با تشکیل حزب کنگره ی ملی هند در سال ۱۸۸۵ شکل منسجمی به خود گرفت. با پیوستن مهاتما گاندی به آن در سال ۱۹۱۵ و تحت رهبری های وی، سیاست مبارزه منفی توانست اقشار مختلف مردم را در مبارزه ی گسترده علیه انگلستان فعال کند. این مبارزه ی طولانی مدت، سرانجام سبب شد که

انگلستان در ۱۵ اوت ۱۹۴۷ از شبه قاره ی هند خارج شود و بر اساس اکثریت دینی، دو کشور پاکستان (مسلمان) و هند (هندو) به وجود آید.

قانون اساسی تازه ی هند در ۲۶ ژانویه ی ۱۹۵۰ تدوین شد و انتخابات آزاد صورت گرفت. هند با لغو امارت های مهاراجه نشین و پیوستن مستعمرات سابق فرانسه و پرتغال، به قلمرو خود، قدرتش را تثبیت کرد و توسعه داد. اولین نخست وزیر هند، جواهر لعل نهرو بود. نهرو از رهبران حزب کنگره ی ملی و همزمان نزدیک گاندی بود. نهرو با سیاست های صحیح خود، هند را به بزرگترین کشور مبتنی بر دموکراسی در جهان تبدیل کرد. همچنین هند تحت رهبری وی از نظر اجتماعی، علمی و اقتصادی شروع به توسعه کرد.

پس از مرگ نهرو که در ۱۹۶۴ اتفاق افتاد، لعل بهار شستری به نخست وزیری رسید. شستری نیز در سال ۱۹۶۶ درگذشت و دختر نهرو، بانو ایندیرا گاندی نخست وزیر شد. در ۱۰ مارس ۱۹۷۰ بانو گاندی دوباره به نخست وزیری برگزیده شد و تا آوریل ۱۹۷۷ در این مقام باقی بود. در آن سال موراجی دسای از حزب جاناتادال به پیروزی رسید، ولی در ژانویه ۱۹۸۰ خانم گاندی دوباره نخست وزیر شد. در نوامبر ۱۹۶۹ خانم گاندی و هواخواهانش با انشعاب از حزب کنگره، گروهی به نام حزب جدید کنگره تشکیل دادند که تقریباً جنبه‌ی سوسیالیستی داشت.

فشار سال ۱۹۸۰ آسامی‌ها به دولت، برای اخراج بنگالی‌ها به شورش‌های زیادی منجر شد و صدها تن که بیشتر بنگالی بودند، جان خود را از دست دادند. اعتصابات وسعت یافت و منجر به قطع نفت آسام شد که برای هند ارزش حیاتی دارد، طی این سال‌ها هند به اتحاد جماهیر شوروی نزدیک شد و یک سری معاهدات چند میلیارد دلاری با شوروی منعقد کرد.

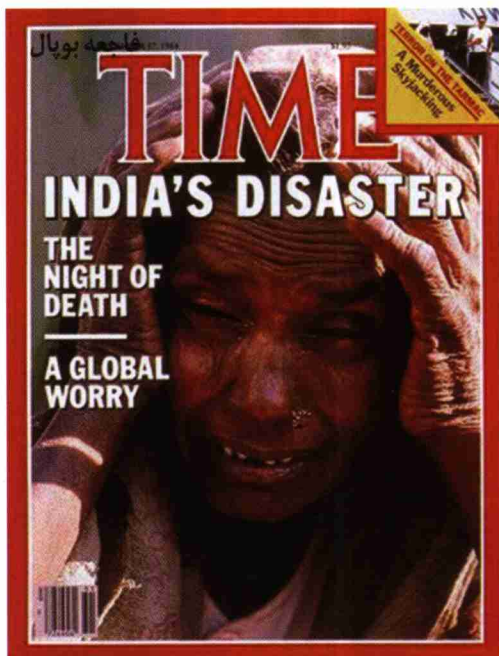
در سال ۱۹۸۴، ملی گرایان سیک که خواستار تشکیل ایالت خود مختار سیک بودند با سربازان دولتی در مکان‌های مختلف از جمله معبد طلایی - که مقدس‌ترین معبد سیک‌هاست درگیر شدند.

پس از گذشت مدتی از این درگیری‌ها، بانو ایندیرا گاندی را افراتیون سیک - که از محافظان وی بودند - کشتند و به جای او پسرش راجیو گاندی به رهبری حزب کنگره و به نخست وزیری هند رسید. فاجعه نشت گازهای سمی از کارخانه‌ی شیمیایی بوپال (Bohpal) در دسامبر ۱۹۸۴ منجر به کشته شدن ۳۸۰۰ نفر و مجروح شدن هزاران نفر دیگر شد.

در سال ۱۹۸۷ برای بحران سریلانکا، هند، نیروی صلح اعزام کرد و تاملیلی‌ها و سینهالی‌ها را برای برقراری صلح و آتش‌بس، تحت فشار گذاشت. در مارس ۱۹۹۰، اختلاف میان هند و پاکستان بر سر کشمیر بالا گرفت و آنها را تالیه‌ی پرتگاه جنگ جلو برد. در مبارزات انتخابی می ۱۹۹۱، حدود ۲۸۰ تن کشته شدند و روز بعد، راجیو گاندی طی یک حمله‌ی انتحاری به دست یکی از اعضای جنبش آزادیبخش تامیل به قتل رسید. انتخابات مزبور یکی از خشن‌ترین انتخابات تاریخ استقلال هند است.

در سال ۱۹۹۲، بنیادگران هند، عملیات خشنوت بار دیگری علیه مسلمانان ساکن در شهرهای شمالی بمبئی اجرا کردند. به گفته‌ی هندوها مسجد آیودها که در سال ۱۵۲۸ ساخته شده، زادگاه خدای راماست. اختلاف میان هندوها و مسلمانان بر سر این مسجد، به کشته شدن ۱۳۰۰ تن در شهرهای مختلف هند منجر شد. همزمان با وسعت گرفتن این گونه بحران‌های اجتماعی، زمین لرزه‌ی سپتامبر ۱۹۹۳ به مرگ بیش از ده هزار تن انجامید.

در سال ۲۰۰۰، تقویت و توسعه‌ی زیرساخت‌های رایانه‌ای کشور هند به اوج خود رسید و این کشور با حضور بیش از چهار میلیون نفر متخصص امور برنامه نویسی توانست موقعیت خوبی را در تولید و صدور نرم افزارهای رایانه ای کسب کند. این در حالی است که اقدامات بسیاری صورت گرفته که شبکه‌ی اینترنت تا روستاهای این کشور نیز گسترش یابد و کافی نت های ثابت و سیار در بسیاری از روستاها، روستاییان را حتی در امر بازاریابی برای محصولاتشان

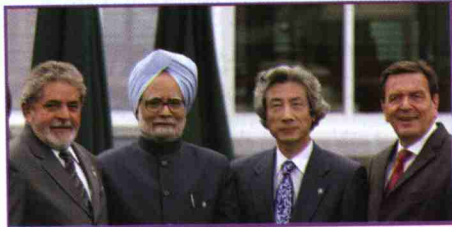
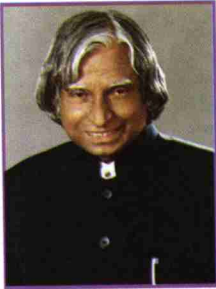
یاری دهد. بسیاری از شرکتهای مهم رایانه ای جهان، دفاتری را برای استفاده از نیروی کار ارزان این کشور برای توسعه ی نرم افزارهای خود در شهرهای مختلف هند از جمله حیدرآباد تأسیس کرده‌اند.

در حمله‌ی تروریستی ۵ مرد مسلح به سلاح‌های اتوماتیک و مواد منفجره به پارلمان هند، در دسامبر ۲۰۰۱، هر پنج نفر کشته شدند و ۹ نفر از غیر نظامیان حاضر در صحنه نیز کشته شدند. دولت هند، نیروهای مخالف کشمیری را مسؤول این عملیات شناخت و به دولت پاکستان اعتراض کرد. کمی قبل از آن در ماه نوامبر نیز در انفجار یک اتومبیل حامل مواد منفجره در مقابل پارلمان جامو و کشمیر، ۳۸ نفر کشته شدند. در جریان افشای یک معامله بین چند خبرنگار که به عنوان فروشنده‌ی دوربین‌های حرارتی با مقامات دولتی و ارتشی هند، به آنان رشوه پرداخته بودند، وزیر دفاع هند، مجبور به استعفا شد و پنج تن از مقامات عالی رتبه‌ی ارتش نیز به محاکمه کشیده شدند. در طی سال ۲۰۰۲، مناقشات هند و پاکستان بر سر مسأله جامو و کشمیر، دوباره اوج گرفت و با توجه به اینکه هر دو طرف، مجهز به سلاح‌های اتمی هستند، احتمال وقوع یک جنگ هسته‌ای، شبه جزیره‌ی هند را تا مدت ها در صدر توجه جهانیان قرار داد. هند با بیش از یک میلیاردنفر جمعیت، چهارمین قدرت اقتصادی جهان و با داشتن توان هسته‌ای و موشک‌های فضایی، اکنون یکی از کشورهای قدرتمند و تأثیرگذار در نظام جهانی است.

سیاست و حکومت

طبق قانون هند، حکومت این کشور به صورت یک حکومت مستقل سوسیالیستی غیرمذهبی و جمهوری دموکراتیک است و مقرر شده که عدالت و آزادی‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مردم و آزادی بیان، عقیده، ایمان و مذهب، برادری و وحدت ملت تأمین شود.

هند یک کشور فدرالی است و به صورت پارلمانی اداره می‌شود. این کشور دارای سه قوه‌ی مقننه، مجریه و قضائیه است. رئیس جمهور، رئیس قانونی، و تشریفاتی قوه‌ی مجریه است. رئیس جمهور باید تبعه‌ی هند، با حداقل ۳۵ سال سن و حائز شرایط انتخابات باشد. مدت تصدی وی ۵ سال است و می‌تواند مجدداً به این مقام انتخاب شود. رئیس جمهور، فرماندهی کل قوای ارتش فدرال هند است. شورای وزیران نیز زیر نظر نخست وزیر، رئیس جمهور را در انجام وظایفش یاری می‌کنند و پیشنهادات لازم را به او ارائه می‌دهند. در واقع نخست وزیر قوه مجریه را اداره می‌کند.

قوهی مقننه (سازمان قانونگذاری) هند -
که پارلمان نامیده می شود - مرکب است از
رئیس جمهور و دو مجلس که شورای
ایالت (مجلس عالی) و مجلس مردم
(مجلس عوام) خوانده می شود.

قوهی قضائیه (دیوان عالی کشور) هند
مرکب است از یک رئیس و حداکثر ۱۳
قاضی انتصابی. قضات تا سن ۶۵ سالگی
می توانند در دادگاه مزبور خدمت نمایند.
قانون اساسی هند، استقلال قضات
دیوان عالی را با روش های مختلف
تضمین کرده است. در کشور هند، کلیه ی
افراد بالای ۲۱ سال حق رای دادن و
شرکت در انتخابات را دارند.

احزاب مهم کشور

سابقه ایجاد احزاب سیاسی در هند، طولانی است. عدم گرایش به حزب سیاسی خاص،
نبودن یک حزب حاکم قوی، تقسیم احزاب بر مبنای ملی و ایالتی و وجود احزاب فراوان، از
خصوصیات احزاب سرزمین هند است. حزب کنگره، حزب لوک دال، حزب کمونیست، حزب
جاناتا، حزب کنگره یو، حزب مارکسیست و حزب ایالتی نگلودسام، از جمله احزاب مهم کشور
هند هستند.

علاوه بر احزاب، دارودسته های مختلف نیز در شکل دادن به سیاست هند تأثیر زیادی دارند. در
این میان می توان به گروه های هندو مذهب و گروه های اسلامی (مثل جماعت اسلامی و
حزب مسلم لیگ) اشاره کرد.

هند بهترین روش تضمین منافع ملی را استقرار صلح و برقراری همکاری‌های فرهنگی و اقتصادی در سطح بین‌المللی و تقویت دوجانبه همزیستی بین دولت‌های مختلف می‌داند. ایدئولوژی سیاسی حکومت هند، سکولاریسم (عدم وابستگی به مذهب) است. البته در هند، مذاهب و ادیان مختلفی وجود دارد و هر کدام به نوعی بر سیاست داخلی و خارجی این کشور نفوذ و تأثیر دارند. به طور کلی، دولت هند، سیاست خارجی خود را بر مبنای زیر پایه گذاری نموده است:

- ۱- پیروی از اصول نهضت عدم تعهد که به موجب آن هند، وارد هیچ یک از دو بلوک شرق یا غرب نشود و از یک سیاست خارجی مستقل مثبت پیروی کند؛
- ۲- مبارزه با استعمار و امپریالیسم؛
- ۳- مخالفت با تبعیض نژادی؛
- ۴- گرایش هند به تقویت آسیا؛
- ۵- تعالی و تقویت سازمان ملل متحد؛
- ۶- پیروی از اصول پنجه شیله (پنجه شیله لغتی سانسکریت به معنی پنج اصل است که برای اولین بار در قرارداد چین و هند بر سر تبت در سال ۱۹۵۴ به آن اشاره شد)؛
- ۷- عضویت در جامعه‌ی کشورهای مشترک المنافع.

عضویت در سازمان‌های بین‌المللی

هند از طرفداران حفظ موجودیت و تقویت سازمان ملل متحد است. این کشور در اکثر سازمان‌های وابسته به آن، عضویت داشته و همواره در فعالیتهای سازمان ملل به طور فعال مشارکت می‌کند. هند، بارها وفاداری خود را به اصول سازمان ملل متحد و حمایت از آن اعلام کرده و ابتکاراتی برای رهایی کشورهای در بند استعمار در مذاکرات و جلسات این سازمان ارائه داده است.

هند نقش مهمی در ایجاد صندوق وام سرمایه‌ای سازمان ملل و صندوق مخصوص توسعه ایفا کرده است. هند به همراه آلمان، ژاپن و برزیل با توجه به توسعه و پیشرفت‌های خود تقاضای عضویت دائم در شورای امنیت و اضافه شدن به پنج عضو دائم فعلی را دارد. سازمان کشورهای مشترک المنافع، یونیسف، یونسکو و سازمان تجارت جهانی از دیگر سازمان‌های بین‌المللی

و مهمی هستند که هند در آنها عضو است. هند از مؤسسين و اعضای مؤثر گروه کشورهای غیرمتعهد نیز هست.

ارتباط با ایران

ایران و هند به حکم قدمت تمدن خود در قرون متمادی و رهبری فرهنگی و معنوی در این منطقه از جهان، علائق بسیار نزدیک سیاسی - فرهنگی - اقتصادی و بازرگانی داشته اند. قبل از نفوذ انگلستان بر شبه قاره ی هند، دو کشور به مناسبت های مختلف، سفرای متعددی مبادله کرده اند. تا مرداد ۱۳۲۶ (اوت ۱۹۴۷) - که هند مستقل شد - روابط و مناسبات ایران و هند، در حقیقت، جزئی از روابط سیاسی ایران و انگلیس بوده است. پس از استقلال هند، سرکنسولگری ایران در دهلی - که قبلاً تأسیس شده بود - به سفارت تبدیل گردید و مناسبات ایران و هند وارد مرحله ی تازه ای شد. در ۲۴ اسفند ۱۳۲۸ (۱۵ مارس ۱۹۵۰) قرارداد مودت بین دولت ایران و دولت نوپید هند انعقاد یافت و بر اثر تماس ها و مسافرت های مقامات بلندمرتبه ی دو کشور، عهدنامه های دوستی و تجارت و دریانوردی در سال های ۱۳۳۰ و ۱۳۳۶ و موافقت نامه های فرهنگی و بازرگانی در سال های ۱۳۳۷ و ۱۳۴۳ بین دو کشور امضا شد. در سال های ۱۳۴۴ و ۱۳۵۰، روابط دو کشور بر اثر اختلافات هند و پاکستان به سردی گرائید، اما نیازهای متقابل، باعث بهبود مجدد روابط شد.

وزیر خارجه ی وقت ایران در آذر ۱۳۵۲ در رأس هیأتی به هند، سفر کرد و با مقامات هندی مذاکراتی در خصوص مسائل منطقه ای و بین المللی انجام داد. در پاسخ، وزیر امور خارجه هند همراه هیاتی برای شرکت در کمیسیون وزیران به تهران سفر کرد و در پایان مذاکرات، پروتکلی در تاریخ سوم بهمن ۱۳۵۲ بین دو طرف به امضا رسید.

روابط فرهنگی

پس از نفوذ و سلطه ی استعمار انگلیس بر شبه قاره ی هند، باین که دو کشور از نظر سیاسی، رابطه ی مستقیمی نداشتند، اما روابط بین دو ملت، کماکان ادامه داشت. بعد از استقلال شبه قاره در اوت ۱۹۴۷، اولین موافقت نامه ی فرهنگی میان دو کشور سال ۱۹۵۷ (آذر ۱۳۳۵) در دهلی نو به امضا رسید.

پس از آن برای اجرای کامل موافقت نامه ی مزبور، سران دو کشور، دو موافقت نامه ی دیگر نیز در سال های ۱۳۵۲ و ۱۳۵۷ امضا کردند.

این برنامه در دی ماه ۱۳۵۹ منقضی شد. بر اساس موافقتنامه‌ی مذکور، یک باب خانه‌ی فرهنگ ایران در دهلی نو و شعبه‌ی آن در بمبئی تأسیس شد. این خانه‌ها ابتدا زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی و پس از آن وزارت فرهنگ و هنر و اکنون زیر نظر وزارت ارشاد اسلامی اداره می‌شوند. علاوه بر خانه‌های مزبور، چندین انجمن دوستی و روابط فرهنگی در دو کشور در زمینه توسعه و گسترش روابط فرهنگی فیمابین فعالیت داشتند. فعالیت‌های انجمن مزبور، پس از پیروزی انقلاب اسلامی متوقف شد.

آقای دکتر اسحق - دانشمند و ایران شناس هندی - انجمن ایران را در کلکته، در سال ۱۹۴۴ تأسیس کرد. این انجمن، نشریه‌ای تحت عنوان **اینديا ايرانيكا** منتشر می‌کند. انجمن مزبور تاکنون چندین سمینار راجع به ابوریحان بیرونی، ابوعلی سینا، مولانا جلال الدین رومی، ملاصدرا، عمر خیام، شیخ سعدی، حافظ و چند تن دیگر از ادبای ایران در هند برگزار کرده است. انجمن ایران، هم اکنون نیز فعال است. انجمن فرهنگی ایران و هند در بمبئی (تأسیس در سال ۱۹۶۰) و انجمن ایران دوستان (تأسیس در سال ۱۹۲۲) و انجمن زرتشتیان ایرانی، دیگر انجمن‌های ایرانی در هند هستند.

لازم به ذکر است که تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، قراردادهای اقتصادی و بازرگانی زیادی نیز بین دو کشور منعقد گردید.

رابطه‌ی هند با ایران پس از انقلاب اسلامی

روابط هند با ایران در سال‌های ۵۶-۵۵ نسبتاً نزدیک و دوستانه بود و علت این امر هم کمک‌های عمده‌ی رژیم سابق به هند بود. همزمان با مبارزات و تظاهرات گسترده‌ی ملت مسلمان ایران در سال ۱۳۵۷، دولت هند به نمایندگان حضرت امام خمینی اجازه داد تا از این کشور بازدید کرده، با رهبران مذهبی و اجتماعی این کشور ملاقات کنند. آنان نیز طی مصاحبه‌هایی با مطبوعات هند، افشاگری‌های لازم را به عمل آوردند و پیام امام خمینی به ملت هند، به طور برجسته‌ای در مطبوعات این کشور چاپ شد. پس از پیروزی انقلاب، دولت هند از اولین کشورهایی بود که یک هیأت رسمی به ایران اعزام کرد و هیأت مزبور در قم به حضور امام خمینی رسیدند.

در آذرماه ۱۳۵۸، اولین سفیر جمهوری اسلامی ایران، استوارنامه‌ی خود را به رئیس‌جمهور هند تسلیم کرد. هند نیز اواخر سال ۱۳۵۸ سفیر خود را به تهران اعزام نمود و به این ترتیب،

روابط سیاسی بین دو کشور، حالت عادی به خود گرفت.

دولت گاندی، همواره از انقلاب اسلامی ایران به خاطر جنبه‌های ضد استعماریش پشتیبانی کرد و در طی نخست وزیری خانم گاندی رجال سیاسی دو کشور، پیوسته با یکدیگر ملاقات می کردند. پس از ترور خانم گاندی، نیز روابط سیاسی و اقتصادی دو کشور به شکلی مطلوب ادامه یافت.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و با توجه به سوابق دیرینه‌ی علمی و فرهنگی دو ملت ایران و هند و توجهات خاص مقام معظم رهبری برای تجدید حیات این پیوند و حفظ آثار ارزشمند اسلامی در سرزمین پهناور و کهنسال هند برای بهره گیری و آگاهی نسل های آینده ، اقدام به معرفی بخشی از آثار مشترک علمی و فرهنگی دو ملت گردید. چون آغاز این حرکت،

مقارن با بزرگداشت چهارصدمین سال علامه قاضی نورالله شوشتری - فقیه و محدث ایرانی بود، مرکزی به نام مرکز میکروفیلم نور در هند تاسیس شد. هدف از تشکیل این مرکز، آشنایی و معرفی و حفظ میراث مشترک فرهنگی ایران و هند با توجه به مشترکات اسلامی، انجام مطالعات و تحقیقات علمی در راستای احیا و معرفی آثار اندیشمندان دو ملت، ایجاد ارتباط

با محققان و پژوهشگران و کمک به کارهای تحقیقاتی آنان در زمینه‌ی فرهنگ مشترک ایران و هند و ایجاد ارتباط میان کتابخانه‌ها و مراکز شرق شناسی هند با کتابخانه‌ها و مراکز شرق شناسی و مؤسسات مطالعات اسلامی ایران برای آشنایی و همکاری‌های بیشتر

علمی و فرهنگی این مراکز بود. در سال های اخیر بحث خط لوله‌ی انتقال گاز ایران به هند و پاکستان و توسعه‌ی فعالیت‌های هسته‌ای صلح آمیز ایران و فشار امریکا برای عدم همکاری هند با ایران در زمینه‌های مختلف، همچون احداث خط لوله‌ی فوق از جمله موارد مهم مذاکره‌ی مقامات دو کشور بوده است.

نام و آدرس سفارتخانه‌ها و نمایندگی‌های ایران در هند

خانه ی فرهنگ ایران در هند (دهلی نو)

تلفن: ۲۳۳۸۲۳۲۲-۴ (۰۰۹۱-۱۱)

نمابر: ۲۳۳۸۷۵۴۷ (۰۰۹۱-۱۱)

:http://newdelhi.icro.ir

سفارتخانه ی دهلی نو

آدرس: دهلی نو، خیابان باراکامپا، پلاک ۵:

تلفن: ۲۳۳۲۹۶۰۰-۲ (۰۰۹۱-۱۱)

نمابر: ۲۳۳۲۵۴۹۳ (۰۰۹۱-۱۱)

:http://iran-embassy.org.in

خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران (ایرنا) - دهلی نو

آدرس: C-۷۵۹, New Friends Colony, New Delhi

- ۱۱۰۰۶۵

تلفن: ۲۶۹۳۳۹۸۴ (۰۰۹۱-۱۱)

نمابر: ۲۶۹۳۳۹۶۵ (۰۰۹۱-۱۱)

Email: irna@del2.vsnl.net.in

/Website: http://www.irna.ir

صد او سی مای جمهوری اسلامی ایران - دهلی نو

آدرس: C-۲۱۶, Defence Colony, New Delhi

Delhi - ۱۱۰۰۲۴

تلفن: ۲۴۳۳۳۷۸۲-۳ (۰۰۹۱-۱۱)

نمابر: ۴۱۸۲۵۱۶۸ (۰۰۹۱-۱۱)

Email: dehli_ir@yahoo.com

/Website: http://www.irib.ir

سازمان مدارس خارج از کشور، دهلی نو

آدرس: Tilak Marg, New Delhi

۱۱۰۰۰۱۱۸

تلفن: ۲۳۳۸۲۳۸۸-۲۳۳۸۲۳۲۲ (۰۰۹۱-۱۱)

نمابر: ۲۳۳۸۷۵۴۷ (۰۰۹۱-۱۱)

/Website: http://newdelhi.icro.ir

Email: newdelhi@icro.ir

مجمع آموزشی جمهوری اسلامی ایران -

دهلی نو

آدرس: Iranian School-۷۹, Golf Link

تلفن: ۲۴۶۹۷۷۳۴ (۰۰۹۱-۱۱)

نمابر: ۲۴۶۳۵۱۵۳ (۰۰۹۱-۱۱)

کنسولگری حیدرآباد:

Imam Khomeini Road, Banjara Hills,, ۲-۵۰۲/۱-۸

Hyderabad

تلفن: ۲۳۳۵۰۷۲۸-۲۳۳۵۲۷۲۲-۲۳۳۵۴۲۵۴ (۰۰۹۱-۴۰)

نمابر: ۲۳۳۵۵۰۶۱ (۰۰۹۱-۴۰)

/Website: http://www.iranconsulatehyd.org

کنسولگری بمبئی

آدرس: بمبئی، خیابان ساحلی نبین - پلاک ۴۷،

تلفن: ۲۳۶۳۱۰۳۹-۲۳۶۳۰۰۷۳ (۰۰۹۱-۲۲)

نمابر: ۲۳۶۹۴۶۶۶-۲۳۶۹۷۰۰۲ (۰۰۹۱-۲۲)

E-mail: cg@iriconmumbai.com

/Website: http://www.iriconmumbai.com

مجمع آموزشی جمهوری اسلامی ایران - بمبئی

تلفن: ۲۲۰۲۳۹۲۵ (۰۰۹۱-۲۲)

خانه ی فرهنگ ایران در هند (بمبئی)

آدرس: ۳۳

Maharishi Karve Marg, Opp,

Churni Road Station

تلفن: ۲۳۸۲۵۷۶۰-۲۳۸۶۶۶۳۴ (۰۰۹۱-۲۲)

نمابر: ۲۳۸۶۹۶۷۵ (۰۰۹۱-۲۲)

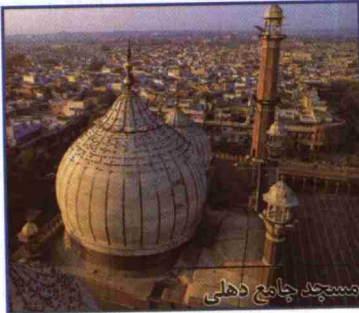

مناطق دیدنی و معروف

دهلی (Delhi)

چاندنی چوک

مسجد چاندنی چوک دهلی

مورخان معتقدند دهلی همان شهری است که در حماسه‌ی مهابهارت به اسم ایندراپرستا از آن نام برده‌اند. در قرن دوازدهم، دهلی تحت سلطه و نفوذ راجپوت‌ها بود. آخرین پادشاه هند که بر دهلی فرمانروایی کرد، پریت وی راج نام داشت که در سال ۱۱۹۲ در نبرد بین هندوها و مسلمین مهاجر کشته شد. از آن زمان به بعد تا زمان تسلط انگلیس بر هند، دهلی تحت نفوذ و سلطه مسلمانان بود و آثار باعظمتی که هم اکنون در دهلی دیده می‌شود، از زمان فرمانروایی مسلمانان، باقی مانده‌است. دهلی به دو قسمت دهلی جدید و دهلی قدیم تقسیم شده است. چاندنی چوک (Chandni chowk) که خیابان اصلی دهلی قدیم است و در عین حال که بسیار تماشایی است، فوق‌العاده کثیف و دودآلود و پرجمعیت است. علت دودآلود بودن چاندنی چوک، آن است که آشپزخانه‌ها و رستوران‌های این منطقه دودکش ندارد. این خیابان، مناظر تماشایی بسیار زیاد دارد که از آن میان می‌توان به ادویه فروشی‌ها اشاره کرد. تعداد گاوهایی که آزادانه در این خیابان رفت و آمد می‌کنند، گاهی حتی از تعداد عابران زیادتر است و عجیب این است که این گاوها مقررات عبور و مرور را به نحو احسن رعایت می‌کنند و هرگز صدمه‌ای به عابران نمی‌رسانند. بزرگترین مسجد جهان در نزدیکی همین خیابان قرار گرفته و **لال قلعہ یا دژ قرمز Red fort** - که در دوران فرمانروایی مغول‌های گورکانی، قصر بود- نیز روبه روی همین خیابان است.

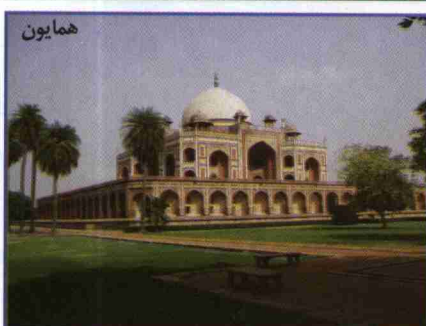
جنترمتر

دژ قرمز

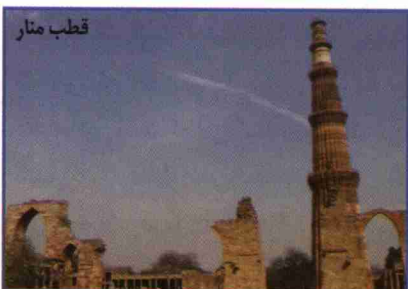
شری لکشمی ناراین

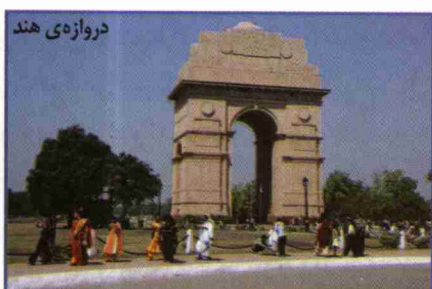
همایون

از دیگر جاهای دیدنی این شهر، رصدخانه جنترمتر، معبد پیرلا، میدان کنات، باغ وحش، پراناقلعه، آرامگاه همایون (Humayun tomb)، معبد شری لکشمی ناراین، مزار نظام الدین، مسجد قوت الاسلام، بنای پارلمان، دروازه‌ی هند، باغ‌های مغول، پارک بوداجایانتی، کوینز گاردنز، باغ‌های قدیسه و باغ‌های روشن آرا است.

قطب منار (Qutb minar) در فاصله‌ی ۱۸ کیلومتری دهلی و در حوالی یکی از پایتخت‌های قدیم هند، یعنی مهرائول (Meheraul) قرار دارد. این بنا یک برج پنج طبقه به طول ۷۳ متر است که محیط فوقانی آن ۱۸ متر و محیط تحتانی‌اش ۴۶ متر است. این برج را قطب الدین ایبک به مناسبت پیروزی در جنگ با هندوان بنا کرد. ویرانه‌ی قصر پريت وی راج - آخرین پادشاه هندوی دهلی - نیز در نزدیکی قطب منار واقع شده است.

قطب منار

دروازه‌ی هند

دهلی نو (New Delhi)

کاخ مسکونی رئیس جمهور

باغ لودی

آغا جان

عیسی خان

صفدریجان

دهلی نو با ۱۴۸۵۰ کیلومترمربع مساحت در شمال هند و در ساحل غربی رودخانه یامونا در جنوب دهلی قرار گرفته است. این شهر پایتخت هند، مرکز سیاسی و مرکز شبکه حمل و نقل آن است. در این شهر حداقل دما در ماه ژانویه (دی ماه)، به ۷/۳ درجه ی سانتیگراد و حداکثر دما در ماه می (خرداد)، به ۳۹/۶ درجه ی سانتیگراد می رسد.

این شهر که به خاطر باغ ها و بناهای تاریخی اش معروف است، در سال ۱۹۳۱ به عنوان پایتخت هند انتخاب شد. سپس به عنوان دومین کلان شهر هند با چالش های زیادی روبه رو شد - که یکی از آنها جمعیت زیاد است. دهلی با ۱۵/۰۴۸/۰۰۰ نفر جمعیت (۲۰۰۵)، پس از بمبئی، دومین شهر پرجمعیت هند و هشتمین شهر پرجمعیت جهان است. شهر دهلی به خاطر بازارهای رنگارنگ، باغ های باشکوه و بناهای تاریخی زیبایش بی نظیر است. ساختمان پارلمان، کاخ مسکونی رئیس جمهور و ساختمان مسجد جاما از نقاط دیدنی این شهر هستند. در این شهر می توان از بهترین موزه ها، گالری های هنری و مراکز فرهنگی بازدید کرد. همچنین دهلی برای دیدار مکان های تاریخی و فرهنگی اطرافش شهر ایده آلیست و دلیلش هم وجود جاده ها و مسیرهای هوایی خوب برای رفتن به این مکان ها است.

نام فرودگاه بین المللی دهلی، International Airport Indira Gandhi است که در سال ۲۰۰۵، ۱۰/۲ میلیون نفر را جابه جا کرده است. دومین فرودگاه پرتردد هند، پس از بمبئی است.

بمبئی (Mumbai - Bombay)

بمبئی که آن را **دروازه هند** (Gate way of india) نیز می نامند، کلمه ای است پرتغالی و معنی آن **ساحل زیبا** است. نام دیگر آن، **آساموم بی** (Asumumbay) است. این شهر، در تقاطع

دهکده‌ی کوچکی به نام **هپتانسیا** (Heptansia) یعنی **هفت جزیره** بود و بعد از آنکه پرتغالی‌ها آن را اشغال کردند، **بامبای** (Bambi) نام گرفت. اکنون بمبئی با جمعیت ۱۸/۱۹۶/۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۵، پرجمعیت‌ترین شهر هند، ششمین شهر پرجمعیت جهان و یکی از بزرگترین بنادر دنیاست. این شهر

در جزیره‌ی سالست (Salsette island) قرار دارد که تقریباً به بخش اصلی متصل است. بمبئی در غرب هند و در سواحل دریای عرب واقع شده است. میزان بارندگی سالانه‌ی آن،

حدود ۲/۱۷۰ میلی‌متر است و ۹۵ درصد این بارندگی‌ها که از بادهای جنوب غربی مانسون منشأ می‌گیرد، طی چهارماه ژوئن (تیر) تا سپتامبر (مهر) می‌بارد. حداقل دما در ژانویه (دی) به ۷ درجه‌ی سانتی‌گراد و حداکثر دما در می (خرداد) به ۴۲ درجه‌ی سانتی‌گراد می‌رسد. پرتغالی‌ها این شهر را در هنگام ازدواج شاهزاده کاترین برگانزا با شارل دوم انگلیس، برای جهیزیه به پادشاه انگلیس بخشیدند.

بمبئی شهری نسبتاً بزرگ و زیبا است، در کناره‌ی ساحل غربی قرار گرفته و یکی از بزرگترین بندرگاه‌های طبیعی جهان بشمار می‌آید. این بندر، محل دریافت بسیاری از واردات هند است. همچنین اغلب کالاهایی که در هند شرقی ساخته می‌شود، از این بندر حمل و نقل می‌شود و به همین دلیل به پایتخت تجاری کشور هند نیز شهرت یافته است.

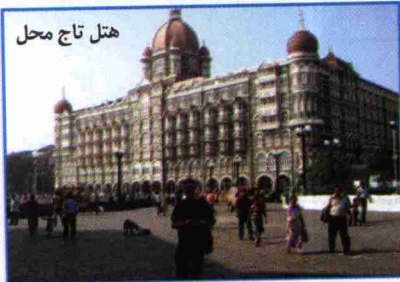
ساحل جوهو

ویکتوریا

هتل تاج محل

دانشگاه بمبئی

شهر بمبئی یکی از مراکز تولید پارچه‌ی کتان‌ی و نساجی هند است. صنایع عمده‌ی این شهر، چاپ و انتشار، ساخت و تعمیر کشتی، کارخانه‌های جواهر آلات، چرم، دارو، شیمیایی، ماشین آلات و تولیدات سرامیک است.

بمبئی همچنین بزرگترین شهر تولیدکننده‌ی فیلم سینمایی در سراسر جهان نیز به حساب می‌آید. دیدنی‌های بمبئی عبارتند از: ساحل چوپاتی، ساحل جوهو، پارک ملی سانجی گانودچی، پارک وحش بویوالی، موزه پرنس اوف ولز، موزه آلبرت ویکتوریا، گالری هنر جهانگیر، تئاتر پریتھوی، پارک کمالانهری، باغ ویکتوریا، هاجیلای پارک و قلعه‌ی فراموشی. از مؤسسات مهم این شهر می‌توان به دانشگاه بمبئی و مؤسسه‌ی تکنولوژی اشاره کرد.

شهر آتشکده‌های متعددی دارد، زیرا محل اصلی سکونت زرتشتیان هند است. قلعه‌ی فراموشی که روی تپه‌های مالابار قرار دارد، محلی است که زرتشتیان، اجساد مردگان را به خورد لاشخورها می‌دهند. در وسط این بنای گرد، گودالی است که پس از آنکه لاشخورها کار اجساد را تمام کردند، استخوان‌های مردگان را در گودال مزبور می‌ریزند. مرکز تئاتر پریتھوی به اجرای تئاترهای معروف شهرت فراوانی دارد و انواع برنامه‌های هنری و فرهنگی دیگر- مانند رقص‌ها و موسیقی‌های سنتی سراسر ایالت‌های کشور در آن اجرا می‌شود.

در نزدیکی بمبئی، یک جزیره ی صخره ای به نام غاراپوری (Gharapuri) وجود دارد که بیشتر به نام پرتقالی الفانتا (Elephanta) شهرت دارد. در این جزیره غار بزرگی است که یک

معبد هزار ساله ی بسیار تماشایی در آن قرار دارد. از حجاری های دیدنی این معبد، بتی است که سه صورت دارد و در واقع، چهره ی خدای هندوها را در نقش برهما، ویشنو و شیوا مجسم می کند.

معبد چرخدار خدای خورشید از دیگر دیدنی های شهر بمبئی است. حجاری های

برجسته ی قسمت خارجی این معبد به شکل دوازده جفت چرخ، تراشیده شده و به گونه ای طراحی شده است که انگار معبد به این عظمت بر روی دوازده چرخ قرار دارد. ارتفاع برج اصلی این معبد، ۱۲۰ متر است.

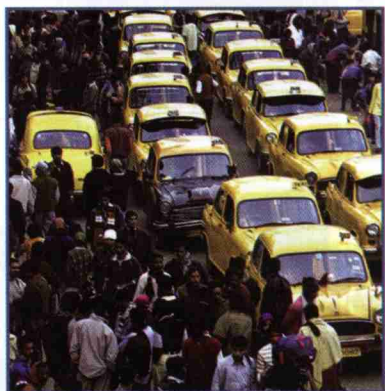
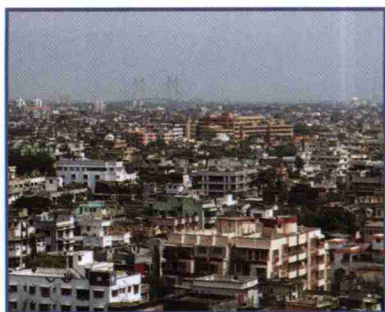

مراکز خرید بمبئی جدیدترین مدل های لباس و محصولات خارجی را دارند. در این مراکز، مجموعه ی بسیار متنوعی از آثار صنایع دستی قدیمی و جدید نیز موجود است. از بین مراکز خرید فراوان بمبئی می توان از گولا کاو زومی و چور بازار نام برد.

برای خرید جواهرات، طلا و الماس نیز می توان به مراکز خرید جهانوری بازار، کمپس کورنر، خیابان جهولا جهای دسای و نیز مرکز خرید اوبروی تاورز اشاره کرد. فرودگاه بین المللی به نام (Chhatra Patishivaji International Airport) بمبئی، که در سال ۲۰۰۶ حدود ۲۰ میلیون مسافر را جابه جا کرده است، بزرگترین فرودگاه هند است.

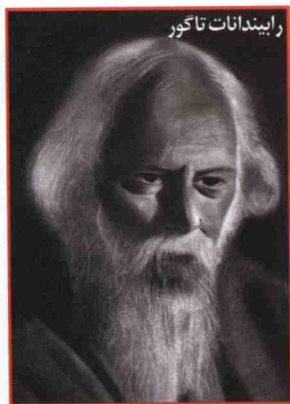

کلکته (Kolkata – Calcutta)

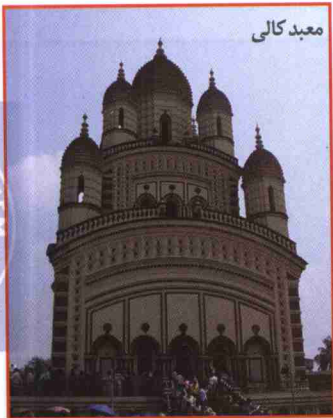
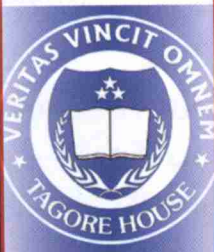

کلکته که از نام (Kalighat) یا سرزمین کالی مشتق شده، از جوان‌ترین شهرهای هند است. نام دیگر آن **سل دا (Sealdah)** است. این شهر در سال ۱۶۹۰، به وجود آمد و در آغاز، سه دهکده‌ی کوچک بود و تجار آن بیشتر ایرانی و ارمنی بودند. سرانجام، انگلیسی‌ها در سال ۱۷۷۳، از طریق کمپانی هند شرقی در آن راه یافتند و چون کلکته می‌توانست مکانی دفاعی باشد و امکان دسترسی خلیج بنگال را فراهم می‌کرد. انگلیسی‌ها این شهر را مرکز تجاری خود در ساحل باتلاقی غربی رودخانه‌ی **هوگلی (Hugli)** کردند و از آنجا بر تمام هند مسلط شدند.

استعمارگران انگلیسی، برج‌ها و عمارت‌های بزرگی را در این شهر ساختند. در سال ۱۹۱۲ کلکته موقعیت خود را از دست داد. علت آن، تغییر مکان پایتخت به دهلی نو بود. جنگ بنگلادش در سال ۱۹۷۱، باعث هجوم پناهندگان زیادی به این شهر شد. کلکته عمدتاً به دلیل جمعیت زیادش مشهور است. این شهر نقش مهمی در اقتصاد هند ایفا می‌کند. شهر بندری کلکته حافظ فرهنگ و هویت هندی‌ها است. از دیدنی‌های کلکته، موزه‌ی هند، خانه‌ی **رابینداناتا گورو (Rabindranat Tagore)**، آکادمی هنرهای زیبا، کاخ مرمر، معبد کالی (**Kali temple**)، معبد جین (**Jain temple**)، باغ وحش، پل هوگلی (**Hooghly bridge**)، پارک علی پور، پارک ملی گالیانی، دریاچه‌های دهاکوریا، میدان دالهوری، چورنگی و باغ‌های عدن است.

رابیندانات تاگور

معبد کالی

در ۱۶۴ کیلومتری کلکته، آموزشگاه معروف تاگور یعنی شانتی نی کنیان قرار دارد. در این آموزشگاه، اهمیت زیادی به هنرهای زیبا - مخصوصاً موسیقی، رقص و نقاشی - می دهند. از این شهر، نویسندگان زیادی برخاسته‌اند که می‌توان به رابیندات تاگور (۱۸۶۱-۱۹۴۱) اشاره کرد که به خاطر مقالاتش برنده‌ی جایزه‌ی نوبل ادبیات در سال ۱۹۳۱ شد. شهر کلکته در شرق هند قرار دارد و با ۱۴/۲۷۷/۰۰۰ نفر جمعیت (۲۰۰۵) سومین شهر پرجمعیت هند و دهمین شهر پرجمعیت جهان است.

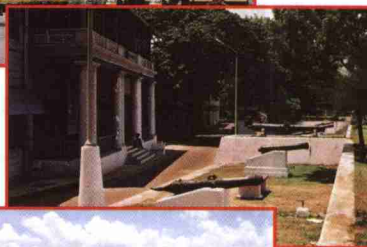
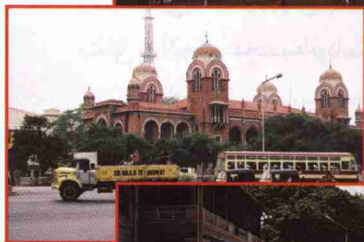
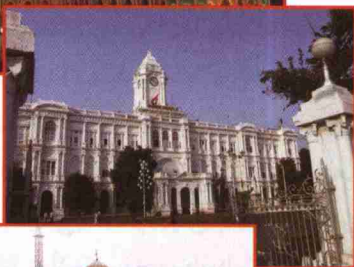
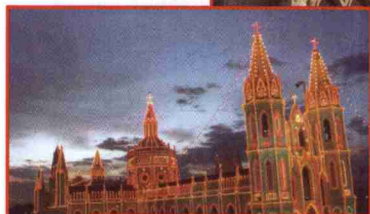
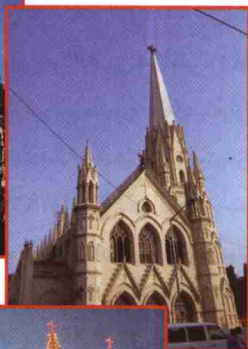
فرودگاه بین‌المللی (Netaji Subhash Chandra Bose International Airport) کلکته در سال ۲۰۰۲ حدود ۳ میلیون مسافر را جابه‌جا کرده است و از فرودگاه‌های مهم کشور هند است. بندرگاه کلکته نیز اهمیتی خاص برای واردات و صادرات کالا دارد.

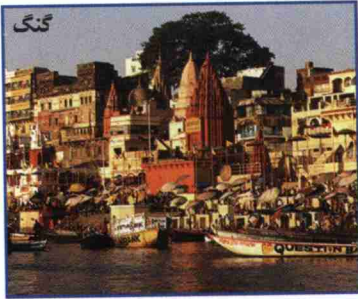
معبد جین

مدرس (Madras) یا چنایی (Chennai)

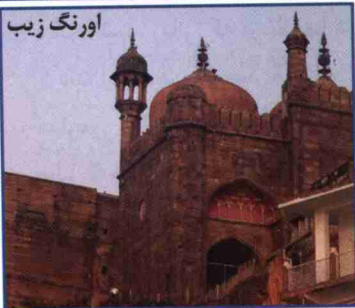
شهر بندری مدرس یا چنایی در جنوب شرقی هند و در استان تامیل نادو قرار گرفته و طبق آمار سال ۲۰۰۵ جمعیت آن ۶/۹۱۶/۰۰۰ نفر است. این شهر را دروازه‌ی جنوبی هند می‌نامند و چهارمین شهر پرجمعیت هند است. مدرس، سابقاً، دهکده کوچکی بود و نامی دیگر داشت. زمانی که پرتغالی‌ها در هند نفوذ کردند، این شهر به وجود آمد و در آغاز به نام مدارس پتنام خوانده می‌شد. هوای مدرس، غالباً گرم است و به همین جهت، مردم آن اغلب نیمه عربان هستند. مدرس معابد زیاد و رقص و موسیقی و ادبیات مخصوص به خود دارد. این شهر، باغ وحش و یک موزه‌ی هنری هم دارد. در نزدیکی شهر، معابدی مثل: کانچی پورام، مهابابی پورام، میناکسی (الهه‌ای با چشمانی همچون ماهی) و شیوا سانداسوارا وجود دارد که از نظر تاریخی دارای اهمیت بسیار است. ساحل مارینا - که به اعتقاد هندی‌ها طویل‌ترین ساحل شنی جهان است - در این شهر بندری قرار دارد و جهانگردان بسیاری را به این شهر می‌کشاند. نام فرودگاه بین‌المللی شهر مدرس، (Chennai International Airport) است که در سال ۲۰۰۵ حدود ۱۰ میلیون نفر مسافر را جابه‌جا کرده و سومین فرودگاه پرتردد هند است. بندر چنایی از بنادر مهم و فعال هند است.

بنارس (Benares) یا وارانسی (Varansi)

گنگ

اورنگ زیب

معبد دورگا

سارنگ

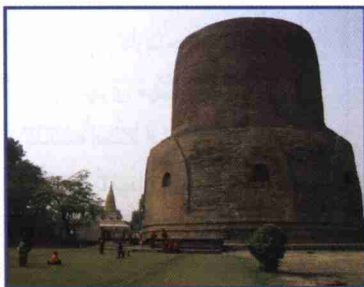
بنارس که به هندی، واراناسی و کاشی (Kashi) هم خوانده می‌شود، در شمال هند و در ایالت اوتارپرادش (Uttar Pradesh) واقع شده است. جمعیت این شهر در سال ۲۰۰۱ حدود ۳/۱۴۷/۹۲۷ نفر گزارش شده است. بنارس در حقیقت، پایتخت مذهبی هند است و شهر مقدس هندوها به شمار می‌رود. بنارس در کنار رود مقدس گنگ (گنگ) قرار گرفته و یکی از قدیمی‌ترین شهرهای دنیاست. این شهر علاوه بر صدها معبد، دانشگاه مهمی دارد که در آن زبان و ادبیات سانسکریت تدریس می‌شود. از مکان‌های دیدنی بنارس، معبد ویشنونات است که در قرن هیجدهم ساخته شده و دیگری، مسجدی است که در پشت این معبد قرار دارد و از یادگارهای اورنگ زیب (Aurangzeb) است. بنارس، موزه‌ای هم دارد که بسیار دیدنی است. از اشیای جالب این موزه، ستون شیر متعلق به آشوکا و مجسمه بوداست.

دیدنی‌های دیگر بنارس، معبد بهارات ماتا و معبد دورگا (Durga temple)، کاخ رامانگر (Ramnagar) و پله‌های سنگی کنار رود گنگ است که زوار خود را روی آن می‌شویند و بر آن عبادت می‌کنند و یا مرده‌های خود را می‌سوزانند. به نظر هندوها رود گنگ همه چیز را پاک و مقدس می‌کند. از معابد بسیار جالب توجه بنارس، معبد میمون است که بیش از ۵ هزار میمون دارد. این میمون‌ها به ساکنین شهر آزار زیادی می‌رسانند و گاهی به غارتگری‌های وحشیانه می‌پردازند. لازم به ذکر است که در مذهب هندو کشتن میمون، برابر با کشتن انسان است.

از مغازه‌های جالب توجه بنارس، مغازه‌ی فروش ساری (لباس متداول خانم‌های هندی)، است. نفیس‌ترین ساری‌های هند در این شهر دوخته می‌شود و دیگر مغازه‌های شیرینی فروشی است. در آنها شیرینی‌های خوشمزه به رنگ سفید و زرد فروخته می‌شود که باب دندان شرقی‌ها و غربی‌ها است.

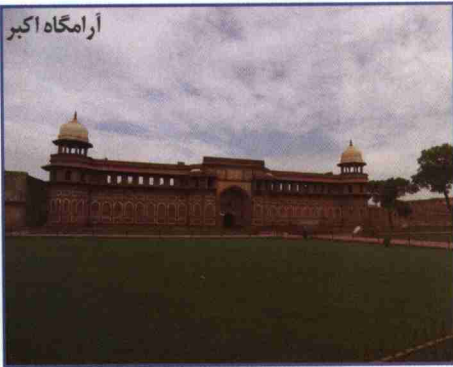
با آنکه آب تصفیه شده در بنارس وجود دارد، هندوها ترجیح می‌دهند آب تصفیه نشده‌ی رودخانه‌ی گنگ را بنوشند. علت این کار، این است که تصور می‌کنند این آب، اثر معجزه آسایی در معالجه‌ی بیماری‌های آنان دارد و قادر است هر نوع مرضی را درمان کند. از مناظر تماشایی، اما چندانش آور بنارس، سوزاندن مرده در کنار ساحل آن است که در طول روز جریان دارد. منظره‌ی دیگر، به آب انداختن جنازه گاوهای مقدس است و این مراسم به این ترتیب صورت می‌گیرد که هندوها سم‌های گاو مقدس را به چوب محکم بامبو می‌بندند و آن را بر دوش می‌گذارند و به کنار رودخانه می‌روند سپس گاو را پس از انجام تشریفات مذهبی در رود گنگ می‌اندازند.

کتیبه‌های آشوکا (Ashoka): آشوکا امپراتور بزرگ هند از سال (۲۶۹ تا ۲۳۲) قبل از میلاد در شبه قاره‌ی هند سلطنت کرد. از او چند کتیبه بر روی صخره‌ها و ستون‌های عظیم باقی مانده است که در آنها از سرگذشت او و تعالیم او حکایت می‌شود. چرخ آشوکا دهرماچکرا یا چرخ قانون و قدرت، سنگی تاریخی است که در نزدیکی بنارس کشف شد. صورت چهارشیر است که هر کدام رو به یکی از جهات اربعه جهان دارند و چرخ را نگاه می‌دارند. این چرخ، علامت پرچم ملی هند نیز هست.

آگرا یا آگره در ۱۲۴ کیلومتری جنوب دهلی و در استان اوتارپرادش قرار دارد. جمعیت این شهر در سال ۲۰۰۱ حدود ۱/۳۲۱/۴۱۰ نفر بوده است، و از نظر تاریخی، شهری مهم به شمار می‌رود. شهر فعلی آگرا را در سال ۱۵۶۶، امپراتور مغول، اکبر، بنیان گذاشته است. این شهر زیبا علاوه بر تاج محل معروف، کاخی عظیم بنام لال قلعہ دارد که در کنار رود یامونا (Yamuna river)

قرار گرفته است. شهر فاتح پور سکری که در ۲۵ کیلومتری آگرا است و زمانی پایتخت اکبرشاه، امپراطور هند بوده است، آثار تاریخی جالب توجه دیگری نیز دارد که از آن جمله می‌توان به جامع مسجد و درگاه شیخ سالم چیشتی و میربال منزل و پانچ محل اشاره کرد. اعتمادالدوله و سکندرا دو مکان دیگر است که

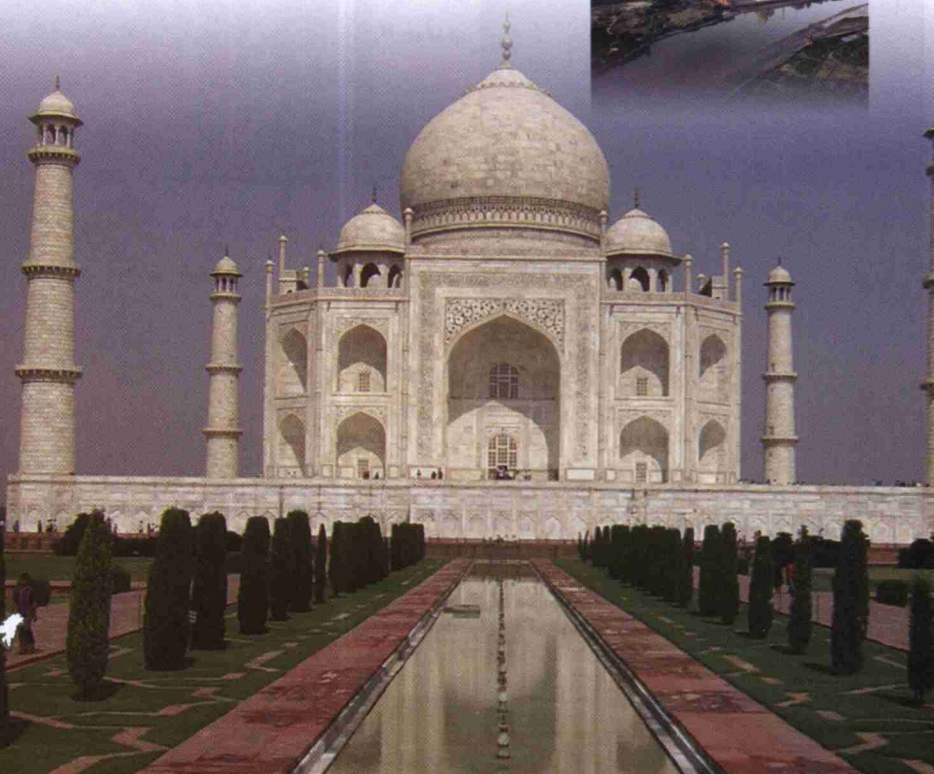
مسافران شهر آگرا باید حتماً آنها را ببینند. اعتمادالدوله آرامگاه پدر نورجهان است. در سکندرا قبر باشکوه اکبرشاه قرار دارد که به سبک معماری اسلامی و هندوئی ساخته شده است. آگرا و فاتح پور سکری فرهنگ با ارزشی دارند که از ادغام فرهنگ های هند و اسلامی ایجاد شده و در نوع خود بی نظیر است.

تاج محل (Tajmahal)، یکی از نقاط بسیار مشهور و دیدنی این منطقه است. ساختمان سحرکننده تاج محل - که آن را هشتمین عجایب جهان می‌نامند - به دستور شاه جهان ساخته شده است. او این بنا را به یادبود

ممتاز محل - همسر مورد علاقه‌اش که در سال ۱۶۳۱ هنگام زایمان درگذشت - ساخت. بسیاری از مردم معتقدند این بنا که با سنگ مرمر سفید ساخته شده و با کار گذاشتن سنگ های نیمه قیمتی تزیین شده است، زیباترین ساختمانی است که تا به حال ساخته شده. تاج محل معروفترین اثر باستانی هند است و سالیانه میلیون ها نفر از آن بازدید می کنند.

تاج محل در کنار رود یامونا (جنما) در شهر آگرا قرار دارد که پایتخت تیموریان بوده و در نزدیکی دهلی واقع شده است. گروهی از معماران هندی، ایرانی و آسیای میانه کار طراحی آن را به عهده داشتند و بیش از بیست هزار کارگر در بنای ساختمان آن کار کردند. ساخت این بنا حدود ۲۲ سال طول کشیده است. در هر طرف تاج محل، دو ساختمان قرینه ی سرخ رنگ از جنس ماسه سنگ قرار دارد که معمولاً در عکس‌هایی که از این بنا می‌گیرند، قابل رؤیت نیست. یکی از آن‌ها مسجد است و دیگری، تصویر آینه‌ای آن که به صرف تکمیل زیبایی بنا ساخته شده است. گنبد اصلی تاج محل به قدری بزرگ و چنان دقیق ساخته شده است که پژواک صدا در مرکز آن تا دوازده ثانیه ادامه می‌یابد. آرامگاه شاه جهان و همسرش ممتاز محل در کنار هم در طاق قوسی زیر گنبد قرار گرفته است. تماشای تاج محل در هر لحظه از روز، لطف خاصی دارد؛ ولی بهترین موقع تماشای آن در هنگام شب و در هنگامی است که ماه کامل در آسمان آگرا نمایان باشد.

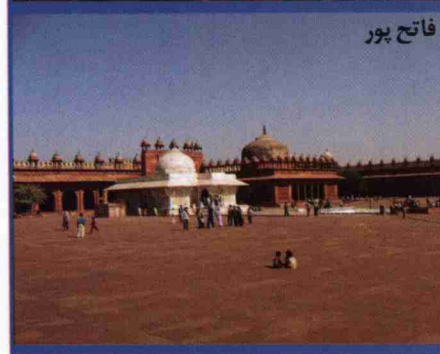

ماتورا (Mathura)

معبد کریشنا

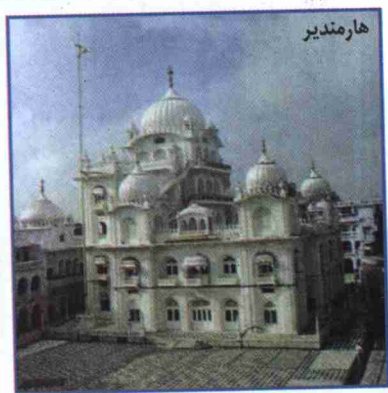

فاتح پور

ماتورا در شمال غربی آگر و در استان اوتترپرادش قرار دارد و به قدری در نزد هندوان مقدس است که گفته اند: «اگر یک هندو تمام عمر را در بنارس به سر برد، آن قدر ثواب نمی برد که در طی اقامت یک روزه‌ی خود در ماتورا ثواب می برد!» این شهر، پر از پرندگان زیباست و وقتی جاننداری در این شهر، مقدس شناخته شد، هیچکس جرأت ندارد آزاری به آن برساند. استخرهایی که در نزدیکی ایستگاه قطار راه آهن ماتورا وجود دارد، پر از اردک و حتی پلیکان، عنقا و سایر پرندگان است. یکی از پرندگانی که در این شهر بسیار دیده می شود، طاووس است. طاووس به قدری زیاد است که باعث شده این شهر، «شهر طاووس» خوانده شود.

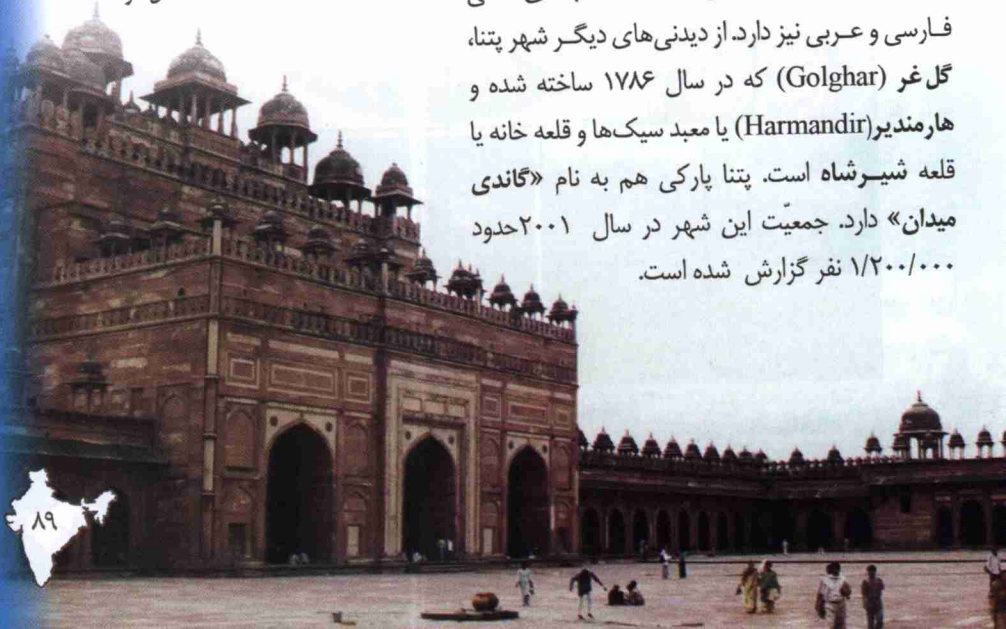
علاوه بر پرندگان، ماتورا پر از میمون است و آنها بیشتر در معابد دیده می شوند. ماتورا علاوه بر معابد زیبا، بناهای قشنگ تاریخی دارد که دارای حجاری های عالی است. از مسلمانان، مسجدی بنام جامع مسجد - که به سال ۱۲۶۱، ساخته شده - در این شهر وجود دارد. موزه ای نیز در شهر هست که آثار زیبای هنری بسیار دارد. ماتورا قرن ها مرکز آیین هندو بوده است و گفته می شود که محل تولد خدای هندوها - کریشنا - است. در سال ۲۰۰۱، جمعیت ماتورا ۳۱۹/۲۳۵ نفر گزارش شده است.

گل غر

مرکز ایالت بیهار (Bihar) شهر پتنا است که در سابق پاتالی پوترا (Patali putra) نام داشته است. این شهر در شمال شرقی هند قرار گرفته و در حدود ۲۳۰۰ سال قبل، پایتخت امپراطوری موریایی بوده و یکی از شهرهای بسیار قدیمی هند است. پتنا متشکل از سه بخش است: بخش کهنه‌ی شهر که در قرن شانزدهم توسط شیرشاه ساخته شده و بخش بانکی پور که از زمان تسلط انگلیسی‌ها بر هند به وجود آمده و بخش مدرن آن که از ۵۰ سال پیش به این سو ایجاد شده؛ ولی از پاتالی پوترا که قدیمی‌ترین بخش این شهر بوده، اثری به جا نمانده است.

بودا قسمت اعظم عمر خود را در این شهر گذرانده و پتنا در زمان آشوکا (Ashoka) از شهرهای بسیار معتبر و زیبای هند به شمار می‌رفته است. از دیدنی‌های پتنا موزه‌ی آن است، که حاوی آثار دوره‌ی موریایی است. این موزه، دارای کتابخانه‌ای است که کتاب‌های خطی فارسی و عربی نیز دارد. از دیدنی‌های دیگر شهر پتنا، گل غر (Golghar) که در سال ۱۷۸۶ ساخته شده و هارمندیر (Harmandir) یا معبد سیک‌ها و قلعه خانه یا قلعه شیرشاه است. پتنا پارکی هم به نام «گاندی میدان» دارد. جمعیت این شهر در سال ۲۰۰۱ حدود ۱/۲۰۰/۰۰۰ نفر گزارش شده است.

دارجلینگ (Darjeeling یا Dārjiling)

دارجلینگ در شمال شرقی هند و در ایالت بنگال غربی و در نزدیکی مرز نپال و سیکیم قرار دارد. این شهر در دامنه کوه های هیمالیا و در ارتفاع ۳۴۰۰ - ۱۸۰۰ متری از سطح دریا واقع شده است. دارجلینگ به معنی محل رعدوبرق است. این شهر مناظر زیبا و دلربایی دارد. می توان از این شهر، سلسله کوه هیمالیا - از جمله قله کانچنجونگا - را با تمام جلال و شکوهی که دارد، تماشا کرد.

جاهای دیدنی دارجلینگ عبارتند از: موزه ی تاریخ طبیعی (Natural History Museum)، تپه ی تایگر (Tiger Hill)، دریاچه ی سنچال، معبد بودایی و باغ وحش هیمالیایی. محصولات برگ چای این شهر، شهرت جهانی دارد. بیشتر مردم این منطقه به زبان نپالی صحبت می کنند. دولت هند برای اداره ی این قسمت از کشور، اختیاراتی را به مدیران محلی واگذار کرده است. در سال ۲۰۰۱، جمعیت این شهر ۱۰۷.۵۳۰ نفر گزارش شده است.

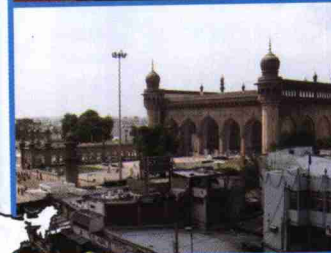

حیدرآباد (Hydar Abad)

حیدر آباد شامل دو شهر است: سکندرآباد و حیدرآباد. بین این دو شهر، دریاچه‌ی زیبایی است که تفریحگاه عموم مردم حیدرآباد در ایام تعطیلات است. این شهر مرکز ایالت آندراپرادش در جنوب شرقی هند است.

حیدرآباد شهر دلگشایی است و علاوه بر خیابان‌های مشجر و تمیز، پارک‌های زیبا و عمارت‌های جالب توجه و دیدنی دارد. از دیدنی‌های این شهر، موزه‌ی سالار جنگ، موزه‌ی هنرهای زیبا، موزه‌ی بهداشت (Health Museum)، موزه

حیدرآباد، چهارمنار، مسجد مشیرآباد، چارچمن و سیل ورجوبلی هال است. شهر حیدرآباد در سال ۲۰۰۵، حدود ۶/۱۱۵/۰۰۰ نفر جمعیت داشته است. در جنوب شهر حیدرآباد، شهر کوچکی به نام تیروپاتی وجود دارد که به خاطر معبدش شهرت جهانی پیدا کرده است. این معبد، بالای تپه‌ای قرار گرفته و بازدیدکنندگان به قصد دیدن ونکاتشوا (خدای هفت تپه) به آنجا می‌روند. نکته‌ی جالب توجه در این معبد، این است که هندی‌ها اعتقاد دارند، هر کس که به این معبد برود و خواسته و آرزویش را از خدای ونکاتشوا بخواهد، حتما برآورده خواهد شد. تیروپاتی در طول چهل سال اولین مرکز زیارتی جنوب هند شناخته شده و خیلی‌ها معتقدند که آرزوی آنها برآورده شده است؛ به همین دلیل کمتر مرد سیاسی یا تاجر موفقی را در شبه قاره هند می‌بینید که دست به اقدامی بزرگ بزند و قبلاً به آندراپرادش و تیروپاتی نیامده باشد. امید بستن به تیروپاتی و نذر کردن برای آن، نه تنها در هند رایج است، بلکه شهرت آن از مرزها فراتر رفته و به سایر نقاط جهان نیز رسیده است. به طوریکه مثلاً از آمریکا و استرالیا ماهانه حدود ۲۵۰۰ دلار نذورات به صندوق آن واریز می‌شود که تمامی آن خرج هزینه‌های نگهداری از معبد و کمک به مستمندان می‌شود.

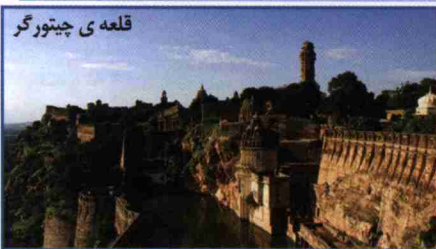
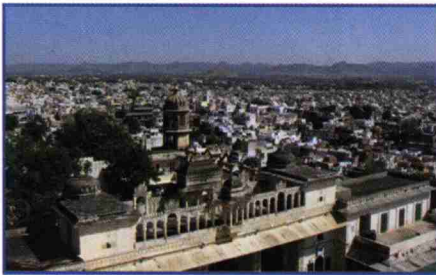

چهارمنار

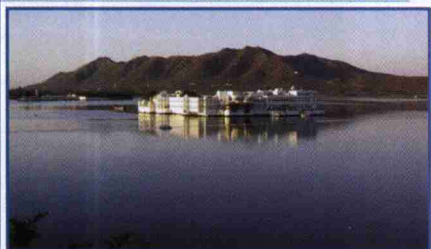
اودایپور یا "شهر طلوع آفتاب" به خاطره دریاچه و کاخ هایش مشهور است. در بین قصرهای معروف اودایپور، قصر **مهارانا** و قصر **جاگ نیواس** (Jag niwas) - که تبدیل به هتل شده - دیدنی و زیبا هستند.

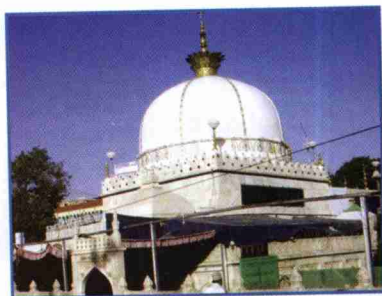
قصر جاگ نیواس را که مهاراجه جاگات سینگ در سال ۱۸۴۷ ساخت، در قسمت جنوبی دریاچه‌ی معبد جاگ قرار گرفته است. دیدنی‌های دیگر اودایپور، شامل معبد **جاگدیش** و موزه‌ی اودایپور است. این شهر در غرب هند در ایالت راجستان قرار گرفته است. در سال ۲۰۰۱، جمعیت آن ۳۸۹/۳۱۷ نفر گزارش شده است. **قلعه‌ی چیتورگر** (Chittorgarh)، یک قلعه‌ی بسیار تماشایی در منطقه **چیتورگر** در نزدیکی شهر اودایپور در ایالت راجستان قرار دارد، که زمانی متعلق به راجپوت‌ها بود. در سال ۱۳۰۳ **علاءالدین خلجی** به قلعه‌ی مزبور حمله کرد و پادشاه هندو و طرفدارانش شجاعانه از این قلعه دفاع کردند و وقتی متوجه شدند تمام مردها در جنگ به قتل رسیده‌اند و به زودی قلعه به دست دشمن می‌افتد، دست جمعی، خود را در آتش افکندند و زنده زنده سوختند.

قلعه‌ی چیتورگر روی تپه‌ی مرتفعی قرار گرفته و دورتا دور آن دیوار بلندی است. در داخل قلعه علاوه بر کاخ‌های متعدد، معابدی هم وجود دارد که تماشایی است. قلعه‌ی چیتورگر هفت دروازه دارد و از بناهای معروف آن، کاخ **رانی پادمینی** است.

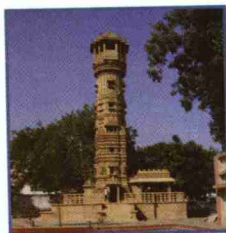
قلعه‌ی چیتورگر

اجمر در حدود ۱۲۰ کیلومتری جنوب غربی جاییور قرار دارد و از حیث مناظر طبیعی و آثار تاریخی و مذهبی، غنی است. اجمر از نام اجایامرو (Ajayameru)، «تپه مغلوب نشدنی» مشتق شده و بناهایش به سبک هندویی و سبک اسلامی است. از دیدنی‌های اجمر، درگاه خواجه صاحب و «قلعه‌ی اکبر» و «اناساگر» است. در سال ۲۰۰۱، جمعیت این شهر، ۴۹۰.۰۰۰ نفر گزارش شده است.

احمد آباد (Ahmad Abad)

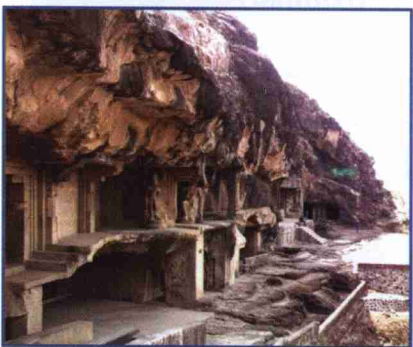

این شهر را که منچستر هند خوانده می‌شود، ۵۰۰ سال پیش احمدشاه ساخته است. احمدآباد بناهای قدیمی زیبایی دارد که از آنها می‌توان به مسجد جامع، منار جنبان و مسجد رانی و دوپ ماتی اشاره کرد. از مکان‌های دیدنی این شهر، دریاچه‌ای است به نام دریاچه کانکاریا (Kankaria) که

پارک و باغ وحش هم دارد. این شهر در ایالت گجرات (Gujara) قرار دارد. احمد آباد در غرب هند و در سال ۲۰۰۵، ۵/۱۲۰/۰۰۰ نفر جمعیت داشته است.

مسجد جامع

اورنگ آباد (Aurangabad)

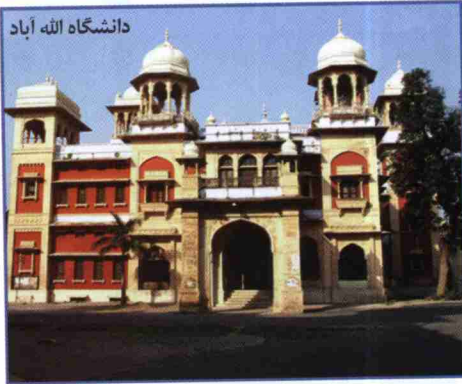
اورنگ آباد که در فاصله حدود ۴۰۰ کیلومتری شمال شرقی بمبئی قرار دارد، در زمان اورنگ زیب، آباد شد و به اورنگ آباد شهرت پیدا کرد. در نزدیکی این شهر، دو منطقه‌ی بسیار دیدنی وجود دارد که صخره‌های تراشیده شده و غارهایی با انواع نقاشی‌های فوق العاده دیدنی دارد به نام‌های آجانتا و الورا. نکته‌ی قابل توجه معابد ساخته شده در کوه‌های این منطقه، این است هنرمندانی که معابد را ساخته‌اند قسمت‌های کناری این کوه‌ها را تراشیده‌اند و این به معابد - که به زیباترین شکل خلق شده‌اند - جلوه‌ی به خصوصی می‌دهد. غارهای الورا که تعدادشان ۳۴ غار است، قدمتی در حدود ۱۰ قرن دارند و دارای مجسمه‌های استثنایی هستند که بسیار استادانه تراشیده شده‌اند و غالباً از مذاهب هندو، بودیسم و جین حکایت می‌کند.

در این محل، معبدها و سقف‌ها و ستون‌ها با تیشه‌های صنعتگران هنرمند و چیره دست از صخره‌ها بیرون آمده‌اند. مجموعه‌ای از زیباترین نقاشی‌های هند قدیم بر روی دیوارهای این غارها نمایان است که همه از قرون ششم و هفتم میلادی باقی مانده‌اند. در غار شماره‌ی یک، تصویری از سفارت ایران هست که نشان دهنده حضور نماینده‌های دربار خسرو پرویز - پادشاه ساسانی در اوایل قرن هفتم - در هند است. طبری - تاریخ نویس ایرانی - نیز در کتاب تاریخ خود به این سفارت اشاره کرده است.

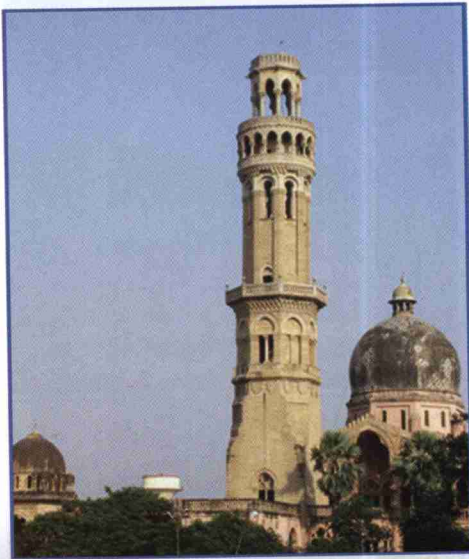
الله آباد (Allah Abad)

الله آباد یکی از شهرهای ایالت اوتارپرادش (Uttar Pradesh)، در شمال هند و محل تلاقی دو رود گنگ و یامونا است. در کتاب‌های مقدس هند، (یعنی پوراناها و رامایانا) به نام پرایاگا خوانده شده است.

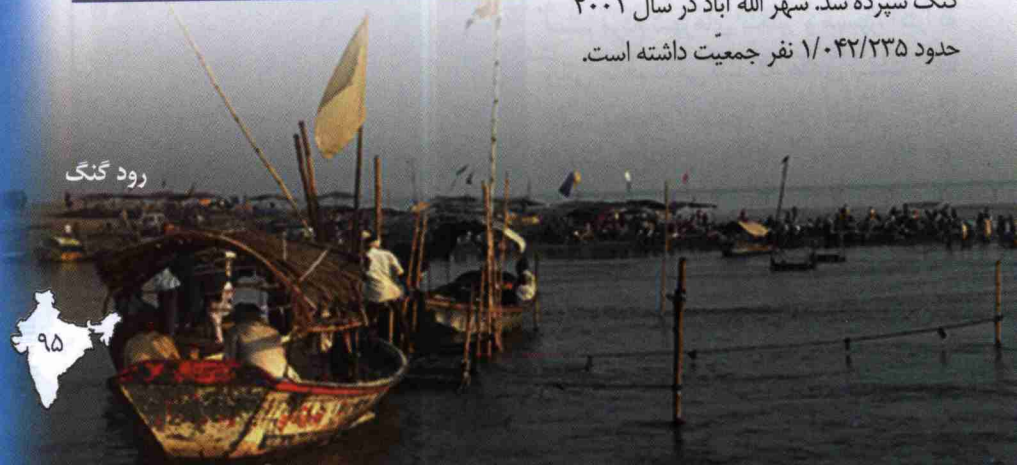
پرایاگا قدیمی‌ترین و مقدس‌ترین شهر هند است. این شهر قدیمی و تاریخی در زمان هارشای بزرگ، یک مرکز مهم فرهنگی هند بود. اکبرشاه در کنار ساحل رود یامونا قلعه‌ای ساخت و نام الله آباد از آن زمان به وجود آمد. الله آباد از مراکز مذهبی و فرهنگی مهم هند است و از مکان‌های دیدنی آن موزه‌ای است که حاوی آثار گوناگون هندویی - اسلامی است. الله آباد از شهرهای پردرخت، ولی گرم هند است. همچنین این شهر، مرکز تجارت محصولات کشاورزی نیز هست. خاکستر گاندی در سال ۱۹۴۸ در این شهر به رود گنگ سپرده شد. شهر الله آباد در سال ۲۰۰۱ حدود ۱/۰۴۲/۳۳۵ نفر جمعیت داشته است.

دانشگاه الله آباد

رود گنگ

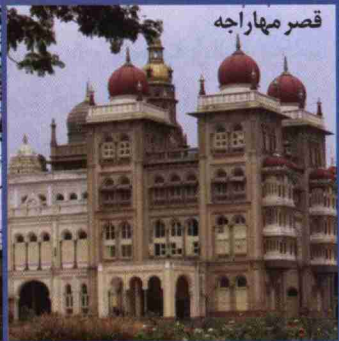

این شهر در جنوب هند واقع شده و مرکز ایالت کارناتاکا (Karnataka) است. بنگلور با داشتن ۶/۴۶۲/۰۰۰ نفر جمعیت در سال ۲۰۰۵، پنجمین شهر پرجمعیت هند است. بنگلور که «شهر لوبیای جوشیده» معنی می‌دهد، یکی از شهرهای بزرگ و مدرن هند است و به داشتن پارک‌های متعدد، بولوارهای زیبا و بناهای باشکوه شهرت دارد. در این شهر، کارخانجات و شرکت‌های مختلفی در زمینه‌های گوناگون فعالیت می‌کنند، از جمله‌ی آنها می‌توان به کارخانه‌های عطرسازی، صنایع هوایی، الکتریکی، الکترونیکی و به خصوص رایانه‌ای اشاره کرد. همچنین مغازه‌های وسایل نقره کاری و ساری فروشی نیز در این شهر، بسیار است.

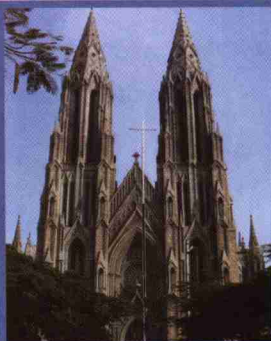
از دیدنی‌های این شهر، لال باغ (که پارک زیبا و بزرگی است در وسط شهر)، کبن پارک، رامان انسیتوت و تالار دربار تیپو است. آنچه به این شهر، امتیاز به خصوص داده، آب و هوای آن است که در طول سال، بهاری و معتدل است. مردم شهرهای بنگلور و میسور، اکثراً به زبانی صحبت می‌کنند که هندی نیست، بلکه یک لهجه‌ی هندی بنام لهجه‌ی کنادا (Kannada) است.

قصر مهاراجه

معبد میسور

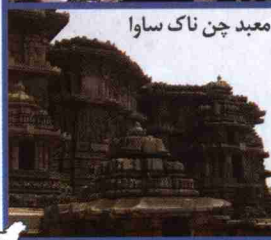

میسور از شهرهای ایالت کرناٹاکا (Karnataka) است که مرکز آن بنگلور است. میسور از زیباترین شهرهای جنوب هند است. از دیدنی‌های این شهر، قصر مهاراجه‌ی میسور، باغ وحش، کوه چاپاسوندی و معابد آن است.

در نزدیکی میسور، سد جالبی ساخته شده که مشهور به سد کرشناراجاساگار است. به فاصله‌ی کمی از شهر میسور، شهر کوچک سری رانگاپتنا وجود دارد که در زمان تیبو سلطان پایتخت ایالت میسور بود. موزه‌ی کوچکی نیز در کاخ تیبو سلطان وجود دارد. سری رانگاپتنا یک شهر تاریخی است؛ زیرا در اینجا بود که پادشاه مسلمان میسور، دلاورانه با انگلیسی‌ها جنگید و فقط به خاطر مجهز بودن قشون دشمن به اسلحه‌های جدید شکست خورد. عید دسه را که به یاد رهایی سیتا از جنگ راوان در سرتاسر هند برگزار می‌شود، در میسور از همه جا باشکوه‌تر برگزار می‌گردد. این مراسم ده روز طول می‌کشد. و در طی این ده روز، کاخ مهاراجه با هزاران چراغ روشن می‌شود و در آخرین روز، مهاراجه طی تشریفاتی سوار بر فیل در شهر گردش می‌کند. معبد چن ناک ساوا (Channakesava) در شهر بلور در نزدیکی میسور قرار دارد و از زیباترین بناهای جهان محسوب می‌شود. در سال ۲۰۰۱، جمعیت میسور ۱/۰۳۸/۴۹۰ نفر گزارش شده است.

معبد چن ناک ساوا

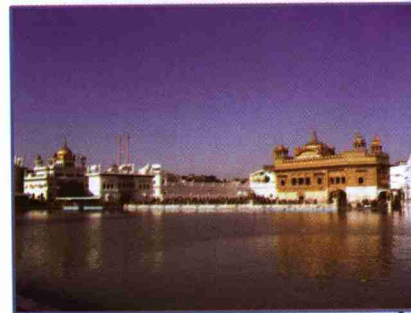

ایالت پنجاب (Punjab)

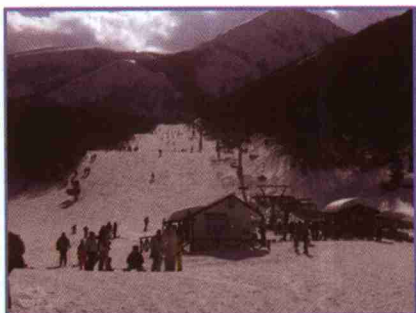
این ایالت در شمال غربی هند واقع شده است. در سال ۲۰۰۱، جمعیت ایالت پنجاب ۲۴/۲۸۹/۰۰۰ نفر گزارش شده است. پنجاب، بزرگترین مرکز تولید گندم در کشور و در عین حال، یکی از مراکز اصلی ورود به کشور هند است. این ایالت همچنین شهرت زیادی در تولید وسایل ورزشی و صنایع دستی دارد. یکی از بزرگترین و مهمترین معابد مذهب سیک‌های این کشور معبد طلائی (Golden temple) است، که در آمريتسار قرار دارد. این معبد با آب طلا پوشیده شده است. مرکز این ایالت، چانديگرا (Chandigarhi) است و زبان آنها پنجابی است. بیشتر جمعیت این ایالت سیک‌ها هستند. بزرگترین شهر این ایالت آمريتسار (Amritsar) است که در نزدیکی شهر لاهور پاکستان واقع است. نام این ایالت به دلیل پنج رودی است که از هیمالیا سرچشمه گرفته و از آن می‌گذرند.

آمريتسار (Amritsar)

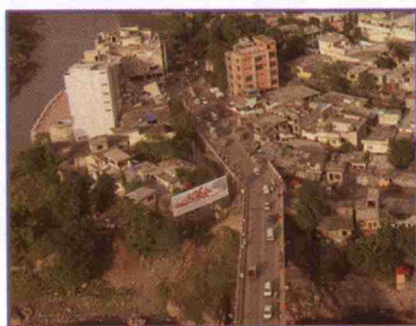
آمريتسار که مشتق از (Amrita) یعنی آب حیات است. جمعیت این شهر در سال ۲۰۰۱ حدود ۱/۰۱۱/۳۲۷ نفر گزارش شده است. این شهر در ایالت پنجاب قرار دارد و در سال ۱۵۷۹ توسط گورو رام راس (چهارمین امام سیک‌ها) ایجاد شده است. این شهر اگر چه چند کارخانه‌ی پارچه بافی مهم دارد، ولی اهمیتش بیشتر به خاطر معبد طلائی سیک‌هاست. معبد آمريتس، وسط یک استخر قرار دارد و دارای گنبدی طلائی است و یکی از تمیزترین معابد هند است. ورود به این معبد تشریفاتی دارد. از جمله اینکه زائران باید قبل از ورود، نه تنها کفش و جورابشان را درآورند؛ بلکه باید پایشان را هم بشویند؛ سرشان را هم بپوشانند و از مصرف سیگار و یا هر نوع مواد مخدر در داخل معبد خودداری کنند. از دیدنی‌های دیگر این شهر، معبد دورگینا، برج بابا اتل ری، رام باغ و جالیان والا باغ است.

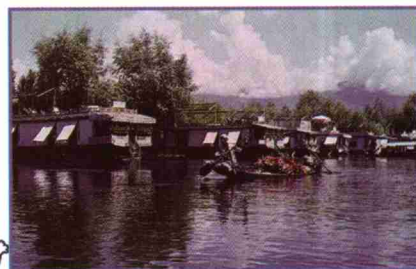
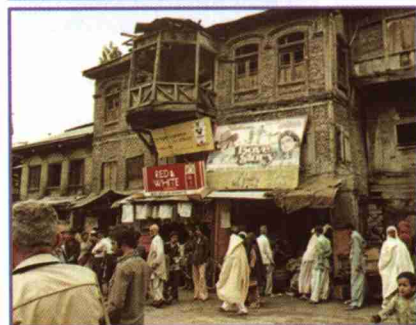
ایالت جامو و کشمیر (Jammu and Kashmir)

این ایالت زیبا و دیدنی شمالی‌ترین نقطه‌ی کشور هند است که مخلوطی از فرهنگ و مردم پیرو سه مذهب مختلف است. جامو مرکز قدرت و حکمرانی پادشاهان ایندودوگرا بوده است و به همین دلیل دارای معابد فراوان و بسیار پرطرفدار بین هندوان است. شهر مرکزی کشمیر، سرینگر دارای دریاچه‌های زیادی است که محل بسیار مناسبی برای گذراندن تعطیلات و ورزش‌های آبی است.

نشاط باغ که باغ تاریخی بسیار زیبا و باصفایی است، در کنار دریاچه‌ی تال کشمیر و توسط جهانگیر، پادشاه گورکانی مغول بنا شده است. این باغ یکی از آثار تاریخی هند و تفرجگاهی معروف در جهان است و شعرای فارسی زبان مانند: گلیم، سلیم، قدسی و دیگران در وصف آن منظوماتی لطیف سروده اند. از دیگر نقاط دیدنی این ایالت می‌توان به باغ شالیمار اشاره کرد. شالی به معنی برنج و مار یا مارغ یا مرغ به معنای چمن و کشتزار است؛ چون این باغ در وسط کشتزارهای برنج در کنار دریاچه تال قرار گرفته به این اسم معروف شده است. این باغ که از دو طبقه (فرح بخش و فیض بخش) تشکیل شده، از زیباترین باغ‌های کشمیر است. در این ایالت، مسلمانان زیادی زندگی می‌کنند. هند و پاکستان اختلافاتی بر سر تسلط بر بخش‌هایی از این ایالت دارند.

سرینگر (Srinagar)

سرینگر که معنی تحت الفظی آن شهرآفتاب است، در دره‌ی زیبای کشمیر، بخش تحت کنترل هند قرار گرفته و پارک‌ها و هتل‌های زیبایی دارد. رود جهلم (Jhelum) از وسط شهر سرینگر می‌گذرد. از پارک‌های مهم سرینگر، پارک نهرو، نسیم باغ، نشاط باغ، شالیمار باغ، چشمه شاهی، لال مودی، لک ویو پارک، هاروان و چرچ پارک است. در اطراف سرینگر دریاچه‌های زیبایی وجود دارد که بسیار دیدنی است. سرینگر یکی از مراکز تولید فرش، ابریشم و پشم است. در اطراف شهر، بناها و ویرانه‌های باستانی بسیار وجود دارد. در سال ۲۰۰۱، جمعیت آن ۹۷۱/۰۰۰ نفر گزارش شده است.

ایالت کرالا (Kerala)

کرالا را باید سرزمین اوهام و عجایب دانست، انگار شهر ونیز را در میان جنگل‌ها ساخته باشند. این ناحیه سرزمین آبگیرهاست. فقط با قایق می‌توان در آن تردد کرد و گرم و مه گرفته است. در کرالا همه چیز طبیعی است و کمترین اثری از تکنولوژی پیشرفته نیست. این ایالت در منتهی الیه جنوب غربی هند قرار دارد.

کرالا خوشمزه‌ترین غذاهای کشور هند را دارد. اما می‌توان مجموعه‌ی بزرگی از انواع غذاهای خارجی مانند غذاهای چینی، پرتغالی، عربی و آلمانی را نیز در آنجا یافت.

این ایالت سواحل بسیار پهناور و مزارع وسیع درختان نارگیل و تعداد فراوانی رودخانه‌های بزرگ و کوچک و نیز خلیج‌های زیبا دارد. سرزمین مرتفع کرایا که عده‌ی زیادی از آن بازدید می‌کنند، جنگل‌هایی با درختان قدیمی و قطور و درختان کائوچو دارد. در کرایا بیشترین انواع ادویه جات کشور تهیه می‌شود، و بیشتر کشتزارها به کاشت ادویه اختصاص پیدا کرده است. از بین این ادویه‌ها می‌توان به انواع فلفل، هل و جوزهندی اشاره کرد. تیرووانانتاپورام (Thiruvananthapuram)، شهر مرکزی ایالت کرایا است.

در این شهر موزه‌ی بسیار دیدنی و منحصر به فردی قرار دارد که در پارک تفریحی شهر بنا شده است. این شهر در فاصله ۱۶ کیلومتری سواحل کووالام - که یکی از پرطرفدارترین سواحل هند است - واقع شده. قصر سری پادمانابهاپورام یکی دیگر از دیدنی‌ترین نقاط این شهر است. شهر کوچین (Cochin) بزرگترین شهر این ایالت با جمعیت ۱/۳۵۵/۰۰۰ نفر (در سال ۲۰۰۱) است که یک لنگرگاه طبیعی دارد و برای قرن‌های بسیاری مرکز تجارت دریایی کرایا بوده است.

در سراسر این لنگرگاه می‌توان سیستم ماهیگیری با تور را به سبک چینی مشاهده کرد که نشان دهنده‌ی اثر فرهنگ چینی بر این منطقه است. کرایا دارای فرهنگ، سنت‌ها و ادبیات مختلفی است که مانند مسلمانان، هندوان، مسیحیان و دیگر ادیان این کشور، همگی از قرن‌ها قبل در کنار یکدیگر زندگی می‌کردند. انواع رقص‌های سنتی کرایا - که اغلب از معابد و مذاهب مختلف سرچشمه گرفته‌اند - به صورت گسترده در سراسر این ایالت مشاهده می‌شود. در شهر کوچین در خیابان **اغلی** مراکز خرید و تفریحی قرار دارد و تقریباً همه روزه می‌توان شاهد برگزاری رقص **کاتالی** در آن بود که یکی از دیدنی‌ترین انواع رقص‌های سنتی است. **تپیام** که زمانی یکی از مهمترین مراسم سنتی این ایالت به شمار می‌رفته، امروز نیز در سراسر ایالت برگزار می‌شود. **کالایاپیتو**، نوع دیگری از این رقص‌های سنتی و دیدنی و هنر دفاع از خود است. **کالایاپیتو** و روزانه در شهر کوچین، **تیرووانانتاپورام** و مراکز تجمع مردم برگزار می‌شود.

لاکشادویپ (Lakshadweep)

مرکز لاکشادویپ

در جنوب غربی هند ۲۷ جزیره‌ی بسیار زیبا با سواحل مرجانی وجود دارد که لاکشادویپ خوانده می‌شوند. این مجموعه جزایر از زیباترین مناطق طبیعی و نیز از بهترین اماکن توریستی کشور هستند. وجود سواحل مرجانی فوق العاده زیبا، عمق کم دریا تا فاصله زیادی از خشکی و در نتیجه ایده آل بودن آن برای انواع ورزش‌های آبی، از دلایل اصلی هجوم توریست‌ها به این جزایر است. پنج جزیره از این جزایر برای بازدید توریست‌ها آزاد است و این جزایر، امکانات ساده‌ای مانند ویلاهای کنار دریا دارند.

مرکز لاکشادویپ، کاواراتی (Kavaratti) و بزرگترین جزیره‌ی آن مینیکوی (Minicoy) است. نام قبلی لاکشادویپ جزایر آمیندیری (Amindiri island) بوده است.

Goa

وسیع ترین ساحل و مرکز تفریحی کشور هند است. گووا حدود ۴۰۰ کیلومتری جنوب بمبئی است و می شود با هواپیما از بمبئی به گووا رفت. گووا سواحلی طولانی، فوق العاده زیبا با آفتابی درخشان است. از سواحل این منطقه می توان به واگاتور، آنجونا، باگا، کالانگوت و کاندولیم اشاره کرد که همگی درختان نارگیل بسیار زیبایی در سراسر طول ساحل خود دارند. دو ساحل مشهور دیگر این منطقه میرامار و کولوا است. در تمام سواحل این منطقه انواع تفریحات آبی مانند غواصی، قایق سواری، شنا، ماهیگیری و ... ارائه می شود. ایالت گووا در سال ۲۰۰۱ حدود ۴/۱ میلیون نفر جمعیت داشته است.

در کشور هند موزه‌های کوچک و بزرگ فراوانی وجود دارد که بعضی از آنها مخصوص آثار باستان شناسی و بعضی دیگر مخصوص نقاشی و صنایع مختلف است. در جنب بعضی مناطق باستانی، مثلاً معابد تاریخی، موزه‌های محلی تشکیل شده که مجموعه‌ای از آثار عتیقه‌ای اکتشافی در همان محل را دارد.

موزه ملی دهلی، یکی از موزه‌های دیدنی هند است. مجموعه‌ی نفیسی که در این موزه قابل توجه است، کلکسیون سکه‌های طلا و نقره‌ی دوره‌ی ساسانی ایران است. در دهلی چند موزه‌ی دیگر نیز وجود دارد که عبارتند از: موزه‌ی آثار باستانی آسیای مرکزی، موزه‌ی قلعه‌ی سرخ و موزه‌ی هنر ملی.

در بمبئی موزه‌ی مهمی به نام پرنس والز در محل قلعه‌ی بمبئی واقع است. گالری‌های نقاشی آن شامل آثار قدیم و معاصر هند است؛ همچنین آثار هنر اروپایی و چینی و ژاپنی در این موزه دیده می‌شوند. موزه دیگری به نام موزه‌ی ویکتوریا در شهر بمبئی وجود دارد که شامل آثار تاریخ طبیعی و زمین شناسی و اشیاء کشاورزی است.

در شهر کلکته موزه‌ی بزرگی موسوم به موزه‌ی هند وجود دارد. چون این شهر در قرن نوزدهم، مرکزیت داشته، این موزه‌ی از بزرگترین و غنی‌ترین موزه‌های هند است.

این موزه در سال ۱۸۷۸ در عمارت بسیار با شکوهی در خیابان چورنگی تأسیس شد و مشتمل برشش شعبه‌ی باستان شناسی، نقاشی، نژادشناسی، صنایع، زمین شناسی و حیوان شناسی است. موزه‌ی دیگری در همان خیابان در عمارت تاریخی ویکتوریا میموریل (Victoria Memorial) تأسیس شده است. این موزه شامل مجموعه‌های نفیسی از مجسمه‌ها و پرده‌های نقاشی و سیاه قلم‌ها و اسناد تاریخی و اشیاء هنری مربوط به دوره حکومت انگلیس در هند است. نسخ فارسی خطی نیز در این موزه یافت می‌شود.

موزه‌ی سرنات در شمال بنارس، موزه‌ی حیدرآباد، موزه‌ی الله آباد، موزه‌ی تاریخ طبیعی دارجیلینگ، موزه‌ی هنر ملی مدرس، و موزه‌ی بهارات کالابهاوان بنارس از دیگر موزه‌های مهم هند هستند.

بیش از ۳۸ کتابخانه‌ی خصوصی و عمومی مخصوص شیعیان در هند وجود دارد که بیش از ۱۷۰ هزار جلد کتاب در آنها نگهداری می‌شود. از این تعداد، حدود ۲۰۰۰ جلد آن، کتاب‌های کمیاب و نفیس هستند. یکی از این کتابخانه‌ها متعلق به شخصی به نام سعید ناصر حسین است.

وی نوه‌ی میر حامد حسین صاحب کتاب ۲۴ جلدی *عبقات الانوار* است. هشت جلد این اثر، چاپ شده و حضرت امام نیز بر آن حاشیه‌ای نوشته‌اند. *عبقات الانوار*، یکی از چهار کتابی است که موجب رونق تشیع در هند بوده است.

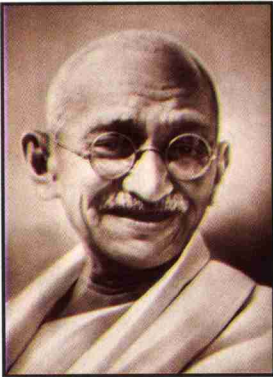
خزانه الکبری یکی از کتابخانه‌های معروف هند است. مورخین هندی شماره‌ی کتاب‌های این کتابخانه را افزون از ۵۲۴ هزار جلد ثبت کرده‌اند. در عصر حاضر در بعضی شهرهای بزرگ هند، کتابخانه‌های مخصوص کتاب‌های شرقی اسلامی دائر است که در آنها نسخه‌های نادری یافت می‌شود. کتابخانه‌ی شرقی عمومی در بانکی پور- پانتا، کتابخانه رامپور، کتابخانه‌های آصفیه و سالار جنگ و سعیدیه در حیدرآباد دکن و کتابخانه‌ی انجمن آسیائی بنگال در کلکته از جمله کتابخانه‌های مذکور هستند. همچنین ایران نیز کتابخانه‌ای در هند احداث کرده است. علاوه بر اینها در اغلب دانشگاه‌های بزرگ هند، مانند دانشگاه دهلی، عثمانیه‌ی حیدرآباد، بمبئی و مدرس، کتابخانه‌های بزرگی وجود دارد. علاوه بر کتابخانه‌های فوق همانند سایر کشورها در سراسر هند کتابخانه‌های عمومی و تخصصی فراوان وجود دارد.

مشاهیر

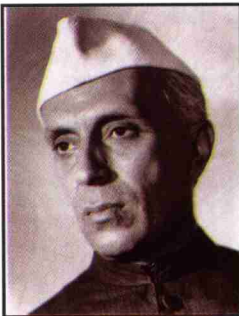
مهندس کارماچاند گاندی (۱۸۶۹-۱۹۴۸) (MAHATMA GANDHI)

مهندس کارماچاند گاندی معروف به مهاتما (روح بزرگ) معمار استقلال هند و رهبر ملی مردم این کشور محسوب می‌شود. او در سال ۱۸۶۹ و در شهر کایتاوار چشم به جهان گشود. بعدها در لندن به تحصیل حقوق و علوم قضایی پرداخت. او در سال ۱۸۹۳، به آفریقای جنوبی رفت و ۲۱ سال برای مبارزه با تبعیض نژادی و بی عدالتی تحصیل شده بر هندیان مقیم آفریقای جنوبی

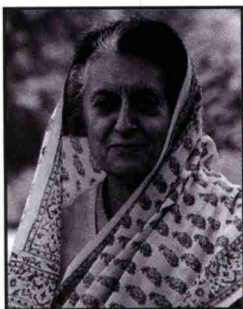
تلاش و مبارزه کرد و در سال ۱۹۱۴، به هند بازگشت. سپس رهبری کنگره ملی هند را بر عهده گرفت و از سیاست مبارزه‌ی منفی و تلاش در جهت استقلال کشورش، حمایت و پشتیبانی کرد. او در سال ۱۹۲۲، به زندان افتاد و در سال ۱۹۳۴ آزاد شد. گاندی پس از تحقق استقلال هند در سال ۱۹۴۸، در جهت حل درگیری مسلمانان و هندوها در بنگال، تلاش‌هایی کرد و به همین علت، مدتی بعد در دهلی به دست یک هندوی متعصب کشته شد.

جواهر لعل نهرو (۱۸۸۹-۱۹۶۴) (JAWAHARLAL NEHRU)

وی - که اولین نخست وزیر هند بود - در سال ۱۸۸۹، متولد شد. تحصیلاتش را در انگلستان به پایان رساند و در سال ۱۹۱۲، به هند مراجعت کرد. او در سال ۱۹۱۹، پا به عرصه سیاست نهاد و از گاندی حمایت و پشتیبانی کرد. وی در سال ۱۹۲۱، به زندان افتاد و نه سال را در زندان‌های بریتانیا گذراند. نهرو در سال ۱۹۲۹، ریاست کنگره

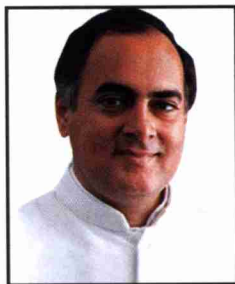
ملی هند را بر عهده گرفت و در سال ۱۹۴۷ نخست وزیر و وزیر امور خارجه هند شد. وی به عنوان یکی از قدرتمندترین حامیان سازمان ملل متحد در جریان بحران کره میانجیگری کرد و در سال ۱۹۶۴ درگذشت.

ایندیرا گاندی (۱۹۸۴-۱۹۱۷) (INDIRA GANDHI)

خانم ایندیرا گاندی تنها فرزند جواهر لعل نهرو در ۱۹ نوامبر ۱۹۱۷ در شهر الله آباد دیده به جهان گشود. وی تحصیلات ابتدایی و دانشگاهی خود را در کشورهای هند، سوئیس و انگلستان به پایان رساند. در سال ۱۹۵۵ به عضویت کمیته‌ی مرکزی حزب کنگره‌ی

هند درآمد. در پی مرگ پدرش در ژوئن ۱۹۶۴ برای اولین بار به عنوان وزیر اطلاعات وارد کابینه‌ی هند شد. خانم گاندی در ۱۹۶۶، دوره‌ی اول نخست وزیری‌اش را در سن ۴۹ سالگی آغاز کرد. سه سال بعد با تغییر رئیس جمهور هند استعفا کرد و از حزب کنگره نیز جدا شد. او در ۱۹۷۱ در انتخابات پارلمانی هند، اکثریت آرا را به دست آورد و تا ۱۹۷۷ نخست وزیر هند بود. خانم گاندی در ۱۹۷۷ در انتخابات هند از حزب جاناتا شکست خورد و تا ۱۹۸۰ که این سمت را دوباره به دست آورد، از صحنه سیاست کنار رفت. او که از جمله شاخص ترین چهره‌های سیاسی هند پس از استقلال این کشور محسوب می‌شود، سرانجام در روز ۳۱ اکتبر ۱۹۸۴ در نزدیکی محل اقامتش به دست دو تن از محافظان سیک خود به ضرب ۱۱ گلوله به قتل رسید.

راجیو گاندی (۱۹۹۱-۱۹۴۴) (RAJIV GANDHI)

وی فرزند ایندیرا گاندی بود. راجیو در سال ۱۹۴۴ چشم به جهان گشود. او از سال ۱۹۸۴ تا ۱۹۸۹، نخست وزیر هند بود. راجیو گاندی در خلال مبارزات انتخاباتی، در اثر انفجار بمب در سال ۱۹۹۱ به قتل رسید.

ویجایا پاندیت (۱۹۹۰-۱۹۰۰) (VIJAYA PANDIT)

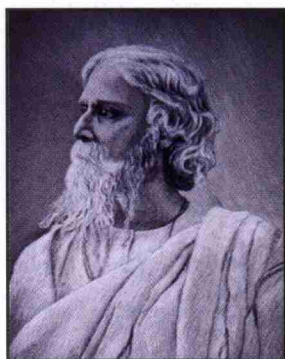
سیاستمدار و دیپلمات هندی و خواهر نهرو که در سال ۱۹۰۰، در الله آباد به دنیا آمد. وی در سال ۱۹۵۳ به عنوان اولین زن، ریاست مجمع عمومی سازمان ملل متحد را بر عهده گرفت. او از سال ۱۹۶۱-۱۹۵۴ به عنوان مأمور عالی رتبه‌ی دولت هند در لندن به انجام وظیفه پرداخت.

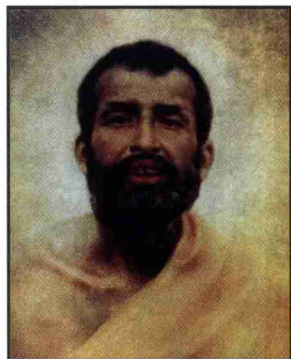
امیر خسرو دهلوی (۱۳۲۵ - ۱۲۵۳) (AMIR KHUSRAU DEHLAVI)

در سال ۱۲۵۳، در پتی الی (در ایالت شمالی یوپی) متولد شد و در سال ۱۳۲۵، در دهلی وفات یافت. وی از اساتید شعر فارسی هند است و دیوان عظیمی از او به جای مانده است. مثنوی شیرین و خسرو، لیلی و مجنون، مطلع الانوار، آیین‌های اسکندری و هشت بهشت از آثار دهلوی هستند.

رابیندرانات تاگور (۱۹۴۱ - ۱۸۶۱) (RABINDRA TAGORE)

این شاعر، فیلسوف و نویسنده‌ی هندی در سال ۱۸۶۱ چشم به جهان گشود. بعدها آن چنان استعداد و درخششی از خود نشان داد که بزرگترین بنگالی اعصار و قرون لقب گرفت. تاگور در سال ۱۹۳۱، موفق به دریافت جایزه‌ی نوبل ادبیات شد. جیتانجالی یکی از مشهورترین آثار وی است. گاندی او را گورو - دف (معلم الهی) نامیده است.

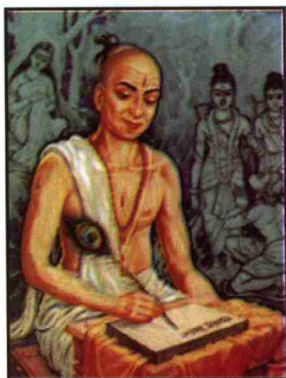

راما کریشنا (۱۸۸۶ - ۱۸۳۶) (RAMA KRISHNA)

راما کریشنا در سال ۱۸۳۶، در بنگال واقع در هند به دنیا آمد و بعدها فرقه‌ی مذهبی راما کریشنا را در کلکته تأسیس کرد. یکی از آثار معروف او کریشنامورتی است که در ایران نیز چاپ شده است.

تولسیداس (۱۶۲۳-۱۵۳۲) (TULSIDAS)

شاعر و معلم معروف هند است که در سال ۱۵۳۲ متولد شد. وی مبلغ مذهب توحید است و ایمان به خدای واحد (راما) را مبنای تعلیم خود قرار داد و کتاب رامایانا (سرگذشت راما) را به شعر درآورد و فلسفه بهگتی یعنی ایمان و خلوص به خدای یگانه را در آن تعلیم داد.

میرزا عبدالقادر بیدل (۱۶۴۴-۱۵۵۴)

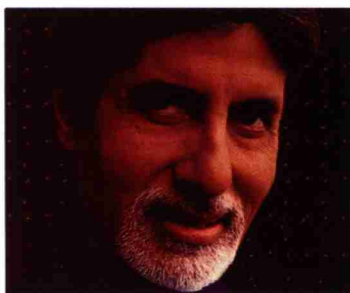
میرزا عبدالقادر عظیم‌آبادی فرزند میرزا عبدالخالق است. او شاعر پارسی‌گوی هندی است که از ترکان جغتائی بلخ بود اما در هند متولد و تربیت یافت و بیشتر عمر خود را در شاه جهان‌آباد به عزلت و آزادی می‌گذراند و سرگرم تفکرات عارفانه و ایجاد آثار منظوم و منثور خود بود. در آثارش افکار عرفانی با مضامین پیچیده و استعارات و کنایات درهم آمیخته است. در خیال‌پردازی و ابداع مضامین دقیق بود. او در سال ۱۰۷۹ ه. ق. به خدمت محمد اعظم بن اورنگ زیب پیوست سپس به سیروسفر پرداخت و سرانجام در ۱۰۹۶ ه. ق. در دهلی سکنی گزید و نزد آصف‌جاه اول (نظام حیدرآباد) رفت. بیدل در افغانستان و قسمتی از ترکستان چین و تاجیکستان و ازبکستان محبوبیت بسیار دارد. در نظم و نثر سبکی خاص داشت و از بهترین نمونه‌های سبک هندی (که به آن سبک اصفهانی یا صفوی هم می‌گویند) به شمار می‌آید. شفیعی کدکنی در کتاب شاعر آینه‌ها در مورد بیدل می‌گوید «بیدل را باید نماینده‌ی تمام عیار اسلوب هندی به شمار آوریم.» از آثار او می‌توان به مثنوی‌های عرفات، طلسم حیرت، طور معرفت، محیط اعظم، تنبیه المهوسین و دیوان قصائد و غزلیات و ترجیعات و ترکیبات و مقطعات و مستزاد و تواریح مربع و مخمس و هزلیات و رباعیات اشاره کرد و همچنین مجموعه‌ای از مکاتیب که بیشتر آن خطاب به ممدوح خود شکرالله و دو فرزند اوست که به نام های رقعات یا انشاء است و کلیات بیدل در سال ۱۲۸۷ ه. ق. در لکنور به طبع سنگی رسید، از دیگر آثار اوست.

آریابهاتا (۴۷۶-۵۵۰) (ARYABHATTA)

ریاضیدان و منجم هندی قرن پنجم که چگونگی محاسبه ی زمان ماه گرفتگی را شرح داد و مفهوم عدد صفر و محاسبات دهمی را قبل از اروپایی ها فهمید.

دانشمند بزرگ هندی، وی.اس.راماچاندران (Vs.Ramachandran) ابداع آریابهاتا را مهمترین ابداع دو هزاره ی اخیر خوانده است و گفته: «تا زمان او اگر می خواستید دو عدد را با استفاده از روش رومی درهم ضرب کنید، یک ساعت تمام وقت می گرفت و نوشتن عملیات ضرب، سطح یک دیوار را اشغال می کرد.»

آمیتا باچان (۱۹۴۰ -) (AMITA BH BACHAN)

مرد شماره ی یک سینمای هند و به تعبیری، بزرگترین ستاره ی تاریخ نود ساله ی سینمای هند، در سال ۱۹۴۰ در شهر الله آباد متولد شد. پدرش، هاروای شرای، یکی از شعرای برجسته ی هند بود. آمیتا در دوران نوجوانی به سینما علاقه مند شد و از اواخر دهه ی شصت تلاش های خود را

برای بازی در فیلم های هندی آغاز کرد. وی در دوران تحصیل در مدرسه با راجیو گاندی، دوست صمیمی بود. هفت هندوستانی، ساعت هندوستانی، زنجیر، دیوار، شعله و ... از فیلم های مشهوری است که آمیتا در آنها ایفای نقش کرده است.

راج کاپور (۱۹۲۴ -) (RAJ KAPOOR)

در چهاردهم دسامبر سال ۱۹۲۴ در پیشاور به دنیا آمد. در دهه ۱۹۳۰ به عنوان پادو وارد سینما شد و در اوایل دهه ی ۱۹۴۰، به عنوان دستیار تهیه، طراح صحنه و هنرپیشه در تئاتر پریتوی مشغول به کار شد. در سال ۱۹۴۷ نخستین نقش مهم خود را در فیلم نیل کمال بازی کرد.

راج کاپور بدون تردید، مشهورترین شخصیت سینمایی هند است. از فیلم های وی آواره، آقای ۴۲۰، سنگام، اسم من دلک، بوبی و ساتیم شیوام سوندرام است.

کلمات متداول و جملات کاربردی

ردیف	فارسی	تلفظ به انگلیسی	هندی
۱	صبح بخیر / شب بخیر	Sub bakhair / Shab bakhair	صبح بخیر / شب بخیر
۲	سلام / خداحافظ	Namaste/Khuda salamat rakhe	نماسته / خدا سلامت رکھی
۳	ملیت	Qaumiyat	قومیت
۴	شغل	Pishe	پیشه
۵	گذرنامه	Passport	پاسپورت
۶	کارت شناسایی	Shinakhti card	شناختی کارد
۷	ویزا	Visa	ویزا
۸	دعوتنامه	Invitation	اینویتیشن
۹	کشور / شهر	Desh/ shahar	دش / شهر
۱۰	مبدأ / مقصد	Origin/ Destination	اورجین / دسٹینیشن
۱۱	لغو / تایید	Idle talk- nonsense/ Confirmation- assistance	ایدل تالک - نان سنس / کانفرمیشن - اسیستنس
۱۲	بلیط	Tiket	تیکت
۱۳	کارت پرواز	Boarding pass	بورڈینگ پس
۱۴	شماره پرواز	Flight number	فلایت نامبر
۱۵	چمدان / اسباب و اثاثیه	Bag- suitcase/Furniture	بگ - سوت کیس / فرنیچر
۱۶	بار	Load - burden	لود - بورڈن
۱۷	گمرک	Customs	کاسٹمز
۱۸	اطلاعات	Malumat	معلومات
۱۹	ورودی / خروجی	Dakhlah/ Baher jana ka rasta	داخله / باهر جانہ کاراستہ
۲۰	نقشه شهر / راهها	Naghshe shahar/ Rasta	نقشه شهر / راستا
۲۱	بانک / صندوق	Bank/ sandoogh	بنک / صندوق
۲۲	پول / کارت اعتباری	Paisa/ Credit card	پیس / کرڈیت کارت
۲۳	عوارض / مالیات	Tax/tax	تکس / تکس
۲۴	سفارت / کنسولگری	Sifarat ghar or raj dood/ Ghonsol khane	سفارت گھر یا راج دود / قنصل خانہ

کلمات متداول و جملات کاربردی

ردیف	فارسی	تلفظ به انگلیسی	هندی
۲۵	خیابان	Road	رود
۲۶	فرودگاه	Tairangah	طیرانگاه
۲۷	ایستگاه قطار	Rail gadi	ریل گادی
۲۸	ایستگاه مترو	Metro station	مترو استیشن
۲۹	ایستگاه تاکسی	Taxi stop	تکسی استاپ
۳۰	ایستگاه اتوبوس	Bus stop	بس استاپ
۳۱	قایق/کشتی	Jahaz/	جهاز
۳۲	کرایه	Keraye	کرایه
۳۳	خطر	Khatar	خطر
۳۴	جایهای دیدنی	Places of interest	پلیسز آف اینترست
۳۵	آژانس مسافرتی	Travel Agency	تراول اجنسی
۳۶	مسجد	Mosque	مسجد
۳۷	هتل	Hotel	هوتل
۳۸	فرم ثبت نام	Regstri form	رجستری فرم
۳۹	امضا	Dastkhat	دستخط
۴۰	دستشویی	Latrin	لاترین
۴۱	تلفن	Telephon	تلفن
۴۲	مرکز خرید	Mall	مال
۴۳	فروشگاه	Department stores	فروشگاه
۴۴	حراج/تخفیف	Haraj/ Discount	حراج/دیس کانت
۴۵	ارزان/گران	Sasta/Menga	سستا/منگا
۴۶	هدیه	Tohfa	تحفه
۴۷	رستوران	Restaurant	رستورنت
۴۸	گرسنه/تشنه	Booka/ Piasa	بوکا/ پیاسا
۴۹	راهنما/ مترجم	Guidance/ Translator	گایدنس/ ترنس لیتور
۵۰	صبحانه	Nashta	ناشتا
۵۱	شام	Dinner	دینر

کلمات متداول و جملات کاربردی

رَدیف	فارسی	تلفظ به انگلیسی	هندی
۵۲	لیست غذا	Menu	منو
۵۳	نان	Roti	روتی
۵۴	آب/نوشابه	Pani/ Drink	پانی / درینک
۵۵	ساندویچ	Sandwiches	ساندویچ
۵۶	ماهی	Machi	مچی
۵۷	گوشت گاو	Gay ka gosht	گای کا گوشت
۵۸	گوشت بره	Bechre ka gosht	بچره کا گوشت
۵۹	نوشابه غیرالکلی	Cold drink	کولد درینک
۶۰	صورت حساب	Bill	بیل
۶۱	انعام	Bakhshesh	بخشش
۶۲	پلیس	Police	پلیس
۶۳	کمک/شکایت	Madad/ Complain	مدد/ کمپلین
۶۴	مشکل/اتفاق	Moshkel /Etefagh	مشکل / اتفاق
۶۵	بیمارستان	Hospital	هاس پتال
۶۶	پزشک	Doctor	داکتر
۶۷	داروخانه	Davakhane	دواخانه
۶۸	دارو	Dava	دوا
۶۹	بیمار	Bimar	بیمار
۷۰	تاریخ/ساعت	Tarikh/ ganta	تاریخ / گانتا
۷۱	دیروز/امروز/فردا	Kal/ Aj/ Kal	کل / آج / کل
۷۲	یکشنبه	Itwar	اتوار
۷۳	دوشنبه	Peer	پیر
۷۴	سه شنبه	Mangal	منگل
۷۵	چهارشنبه	Budh	بُده
۷۶	پنجشنبه	Jumhraat	جمعات
۷۷	جمعه	Jumah	جمعه
۷۸	شنبه	Haftah	هفته

کلمات متداول و جملات کاربردی

ردیف	فارسی	تلفظ به انگلیسی	هندی
۷۹	بهار	Mausam bahaar	موسم بهار
۸۰	تابستان	Mausam garma	موسم گرما - دھوپ کالا
۸۱	پاییز	Mausam khazan	موسم خزان - پتجره
۸۲	زمستان	Mausam sarma	موسم سرما - تاندا کالا
۸۳	صفر	Zero	زیرو
۸۴	یک	Ek	ایک
۸۵	دو	Do	دو
۸۶	سه	Teen	تین
۸۷	چهار	Char	چار
۸۸	پنج	Panch	پانچ
۸۹	شش	Cheh	چه
۹۰	هفت	Saat	سات
۹۱	هشت	Aath	آت
۹۲	نه	No	نو
۹۳	ده	Das	دس
۹۴	چپ / راست / مستقیم	Ba'en/Da'en	بائین - باا / دائین - دا / سینا - سیدھا
۹۵	عقب / جلو	Piche / Age	پیچھ / آگھ
۹۶	نزدیک / دور	Nasdik/Dur	نزدیک / دور
۹۷	بزرگ / کوچک	Bara/Chota	برا / چوتھا
۹۸	کم / زیاد	Kam/Ziyad	کم / زیاد
۹۹	خوب / بد	Acha/Bura	آچا / بورا
۱۰۰	باز / بسته	Khula/Band	کولا / بند
۱۰۱	سرد / گرم	Tanda / Garam	تندا / گرم
۱۰۲	پر / خالی	Bahra/ khali	بھرا / خالی
۱۰۳	دیر / زود	Dir / jaldi	دیر / جلدی
۱۰۴	سبک / سنگین	Light/ Heavy	لایت / هوی

کلمات متداول و جملات کاربردی

ردیف	فارسی	تلفظ به انگلیسی	هندی
۱۰۵	شمال / جنوب	Oter/ Dekshin	اوتر / دکشین
۱۰۶	شرق / غرب	Bechhim - bechim / Porb	بچیم - بچیم / پورب
۱۰۷	تند / کند	Tiz/ Ahesta	تیز / آهستا
۱۰۸	روشن / خاموش	Kol / Band	کل / بند
۱۰۹	بالا / پایین	Oper / Niche	اوپر / نیچه
۱۱۰	عمومی / خصوصی	Aam/ Khas	عام / خاص
۱۱۱	خانم / آقا	Sheri mati/ Sheri	شری متی / شری
۱۱۲	پدر / مادر	Petia - abba/ Ma - mata	پتیا - ابا / ما - ماتا
۱۱۳	خواهر / برادر	Behen/ Bahai	بهن / بهایی
۱۱۴	دختر / پسر	Beta / Beti	بتا / بتی
۱۱۵	شوهر	Shohar	شوهر
۱۱۶	همسر	Hamsar	همسر
۱۱۷	همکار	Sathi	ساتھی
۱۱۸	گواهینامه رانندگی	Licence	لای سنس
۱۱۹	هواپیما	Tayyara	طیاره
۱۲۰	مغازه	Dukan	دکان
۱۲۱	پست	Post	پُست

ردیف	فارسی	تلفظ به انگلیسی	هندی
۱	حال شما چطور است ؟	Aap kaisi hain?	آپ کیسی هین؟
۲	متشکرم	Shukriya	شکریا
۳	لطفاً	Mehrbani farmagar	مهربانی فرماگر
۴	متأسفم / ببخشید	Afsos/ Maafi chahta hoon	افسوس / معافی چاhta هون

کلمات متداول و جملات کاربردی

ردیف	فارسی	تلفظ به انگلیسی	هندی
۵	اسم شما چیست ؟	Aap ka naam kia he?	آپ کانام کیاہی؟
۶	اسم من ... است.	Mera nam ...he	مرا نام ... ہے.
۷	از آشنایی با شما خوشوقتم .	Aap se waqifiyat se masroor hoon	آپ سی واقفیت سی مسرور ہوں یا آپ کی پہچان سے موحہ خوشی ہے
۸	اہل کجا هستید ؟	Aap ka taalūq kahan se he?	آپ کا تعلق کھان سی ہی؟ یا آپ کھاک رھنہ والہ ہے
۹	من اہل ...ہستم	Meri taluq ... se he	میرا تعلق ... سی ہی؟ یا مہ ... رھنی والاھو
۱۰	چند سال دارید ؟	Aap ki umar kya he?	آپ کی عمر کیا ہی؟
۱۱	من ... سال دارم .	Meri umar tees bars he	میری عمر ... برس ہی
۱۲	متوجہ نمی شوم .	Mai nahin samjha	مہ نہین سمجھا یا سمج نہی پاراھو
۱۳	من ہندی بلد نیستم .	Moje hendi nehi maloom	موجہ ہندی نہی معلوم
۱۴	قیمت آن چقدر است ؟	Iski kheemat ketni he?	اس کی قیمت کتنی ہی؟ یا اس کی قیمت کیاہے؟
۱۵	چقدر باید بابت ... بپردازم؟	Iys kile kia ragham ada korom	ایس کیلہ کیا رقم ادا کروم؟
۱۶	آیا ممکن است کمکم کنید ؟	Ap aya meri madad kersekti he?	آپ آیا مری مدد کر سکتہ ہے؟
۱۷	من ... را گم کردہ ام.	Me... rasta hoo cho kahom	مہ راستہ ہو چو کاھوم
۱۸	من گم شدہ ام .	Me gom ho cho kahom	مہ گم ہو چو کاھوم
۱۹	خراب است.	... Kharab he	... خراب ہے
۲۰	بہ (این) در ہندی چہ می گویند ؟	Isko urdu/hendi main kya kahti hai?	اس کو اردو/ ہندی مین کیا کہ تی ہین؟
۲۱	کجاست ؟.....	Kahan hai?	کاھان ہی؟

کلمات متداول و جملات کاربردی

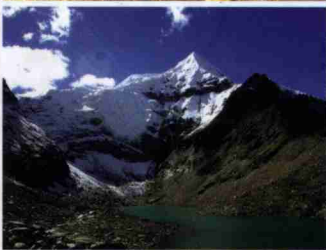
ردیف	فارسی	تلفظ به انگلیسی	هندی
۲۲	چه وقت ؟	Kis vaght?	کیس وقت؟
۲۳	آیا اتاق خالی دارید ؟	Aya karma khali mojud he?	آیا کرما خالی موجود هه؟
۲۴	اجاره آن هر شب چقدر است ؟	Iskarat ka kiraya kitna he?	اس کارات کاکرایه کتناهه؟ / ایسکا کرایه هررات کیله کپاهه؟
۲۵	آیا ممکن است این فرم را پر کنید؟	Kya Mumkin Hain kea Aap Isko Tahrir Farmain?	کیا ممکن هی که آپ اس کو تحریر فرمائین؟ / آیا ممکن هه ایس فارم کو تکمیل کره؟
۲۶	نرخ تبدیل چقدر است؟	Mubadele ki khimat kya he?	مبادلہ کی قیمت کپاهه؟ / کیا قیمت چل راهه؟
۲۷	کجا می توانم ارزم را تبدیل کنم؟	Keha karensi badal sektahoo?	کها کارنسی بدل سکتاهو؟
۲۸	من برای کار / تجارت / تحصیل / تعطیلات آمده ام.	Mehe kam/ tejarat/ perahi/ tatilat(joti) ki lie aya hoo?	مه کام / تجارت / پراهی / تعطیلات (جوتی) کی لیه آیاهو؟
۲۹	جاهای دیدنی مهم کجا هستند ؟	Sair karne qabel deed maqamat kya he?	سیر کرنی کی قابل دید مقامات کیا هین؟ / اهم توریست مقامات کاهاهه؟
۳۰	چطور می توانم به بروم ؟	Me kaise ja sakta hoon?	مین کیسی جا سکتا هون؟ / مه وهاکسی سه جا ... سکتاهو؟
۳۱	ساعت چند است ؟	Kitne baje he?	کیتنی بجی هین؟ / کین بجه؟
۳۲	لطفا کمکم کنید!	Mehrbani farmakar meri madad karain	مهربانی فرما کرمیری مدد کرین
۳۳	این به چه معنا است؟	Iska matlab kya he?	اس کا مطلب کپاهه؟
۳۴	من قدری پول خرد می خواهم	Mujhe kuch bakhi paisa chahiye	موجه کوچ باقی پیسه چائی هه
۳۵	لطفاً یک تاکسی برایم بگیرید	Mehrabani farma ke eik taxi meri lie karaye ker	مهربانی فرما کر ایک تکسی میری لئی کرایه کری
۳۶	لطفا همین جا بنگه دارید	Meherbani farmakar yahein per ruke	مهربانی فرما کر یهین پر روکی
۳۷	مستقیم بروید	Seedah jain	سیدھی جائین

انستیتوت مطالعات راهبردی باختر

به وسعت یک تمدن شکوهمند

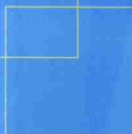
www.bsssi.org

Introduction to World Countries **India**

By: Mahmoud Reza Barazesh

Second Printing

ISBN 978-964-2839-31-5

9 789642 839315